

PROGRAMMA BEGROTING

2020

en

MEERJARENRAMING

2021 – 2023

Voorwoord

Als college en raad zijn we vorig jaar gestart met de Agenda van de samenleving. Vanuit onze waarden benaderbaar, betrouwbaar, betrokken en oog voor de menselijke maat zijn we permanent in gesprek met inwoners en scherpen we deze agenda aan. We spreken ondernemers, vertegenwoordigers van maatschappelijke instellingen, individuele inwoners op georganiseerde bijeenkomsten. Maar ook bij toevallige ontmoetingen 'langs de lijn' en op straat rond 'de koffiekar' zijn we benaderbaar. Drie duidelijke thema's, waar onze gemeente haar nek echt voor moet uitsteken, reiken inwoners ons aan: woningbouw, zorg en groen.

Voldoende betaalbare woningbouw om primair in de behoefte van de eigen bevolking te voorzien, met name voor jongeren en ouderen. Deze twee categorieën woningzoekenden redden het niet altijd zelfstandig op de huidige woningmarkt. Voor de ouderen geldt in toenemende mate de behoefte aan een type huisvesting waarbij, naast gelijkvloers wonen en bereikbaarheid met lift, het ontvangen van uiteenlopende vormen van zorg goed te regelen is. We voelen ons betrokken bij deze doelgroepen en behouden zowel jong als oud, naast de gezinnen, graag in onze gemeente.

Inwoners vragen ons de zorg vanuit onder meer de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en die voor de jeugd goed toe te snijden op de specifieke behoeften. Daarnaast moet deze zorg efficiënt uitgevoerd worden. Samengevat, maatwerk geleverd door vakbekwame mensen die werken naar de bedoeling. In de gesprekken komt tevens het realisme tot uitdrukking dat de zorgkosten als geheel voor de samenleving betaalbaar moeten blijven.

De aandacht in de media voor de zoektocht naar gebieden voor (grootschalige) woningbouw in de regio leidt tot een krachtige oproep van onze inwoners: bescherm het groen en de open polders in onze gemeente tegen de oprukkende verstedelijking. Na onze bijdrage aan de regionale woningbehoefte door het bouwen van de wijken Valckesteijn, Portland en Essendael, voorzien wij in de toekomst graag in de behoefte aan een leefbare gemeente én leefbare regio met onze groene polders. De 600 ha

Buitenland van Rhoon samen met zijn toegangspoort (Binnenland) is één van onze groenste visitekaartjes.

In deze programmabegroting treft u de speerpunten voor 2020 aan waarmee we een verdere focus aanbrengen in deze drie onderwerpen.

Wij zijn overigens niet de enige die op deze thema's de hand aan de ploeg slaan. Wij rekenen ook op inwoners, marktpartijen, woningcorporaties, zorg- en onderwijsinstellingen, ondernemers, coöperatie, buurgemeenten, provincie en rijk tot onze partners. We werken graag als een betrouwbare partij met hen samen.

Naast de drie kernthema's zijn er ook speerpunten geformuleerd op het gebied van openbare orde en veiligheid, openbare ruimte, duurzaamheid, sport en welzijn. Dit doen we om onze gemeente in haar vele facetten schoon, heel, veilig en gezond te houden. Bijzondere aandacht daarbij is er voor de betekenis van de twee grote GGZ instellingen in onze gemeente.

In deze Programmabegroting komen alle gemeentelijke activiteiten bij elkaar. Het is voor ons, net als voor veel gemeenten een uitdaging geweest om een sluitende begroting te kunnen presenteren. Voor ruim 60% van onze gemeentelijke inkomsten zijn wij afhankelijk van het rijk. Wij zien ons geplaagd voor sterk stijgende kosten, zoals het sociaal domein en vinden daarbij onvoldoende compensatie van het Rijk. Tegelijkertijd blijft onze inzet de lastendruk voor de inwoners te beteugelen. Deze combinatie van achterblijvende uitkeringen van het rijk, stijgende kosten voor de gemeente, de lokale belastingen in de hand houden en toch een sluitende Programmabegroting 2020 presenteren is een forse opgave geweest.

Wij zullen dan ook blijven aandringen bij het Rijk voor voldoende middelen in het gemeentefonds om voor onze inwoners ook op de langere termijn te kunnen zorgen voor een mooi, veilig, groen en zorgzaam Albrandswaard!

Albrandswaard, 4 september 2019.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Albrandswaard.

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE	5
1 ALGEMEEN	7
AGENDA VAN DE SAMENLEVING 2020 - 2021	8
HOOFDLIJNEN FINANCIËLE GEVOLGEN	20
LEESWIJZER	24
2 BEGROTING IN ÉÉN OOGOPSLAG	25
3 PROGRAMMAPLAN	28
PROGRAMMA 1 – OPENBARE ORDE & VEILIGHEID & ALGEMEEN BESTUUR	29
1.1 OPENBARE ORDE & VEILIGHEID	29
1.2 ALGEMEEN BESTUUR	30
PROGRAMMA 2 – RUIMTELIJKE ORDENING, WONEN & ECONOMIE	33
2.1 RUIMTELIJKE ORDENING	33
2.2 WONEN	35
2.3 ECONOMIE	36
PROGRAMMA 3 – BUITENRUIMTE	38
3.1 BUITENRUIMTE	38
3.2 KUNST & CULTUUR	40
3.3 MAATSCHAPPELIJK VASTGOED	41
PROGRAMMA 4 – FINANCIËN	43
4.1 FINANCIËN	43
PROGRAMMA 5 – EDUCATIE	46
5.1 EDUCATIE	46
PROGRAMMA 6 – SPORT	48
6.1 SPORT	49
PROGRAMMA 7 – SOCIAAL DOMEIN	51
7.1 MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING	51
7.2 KWETSBARE GROEPEN	52
7.3 PARTICIPATIEWET	53
7.4 JEUGDZORG	54
7.5 ZORG & WELZIJN	55
7.6 WIJKTEAMS	55
NIET IN VOORGAANDE PROGRAMMA'S VERANTWOORDE BATEN EN LASTEN	58
4 PARAGRAFEN	64
PARAGRAAF 1 – LOKALE HEFFINGEN	65
PARAGRAAF 2 – WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING	72
PARAGRAAF 3 – FINANCIERING	83
PARAGRAAF 4 – ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	89
PARAGRAAF 5 – BEDRIJFSVOERING	99

PARAGRAAF 6 – VERBONDEN PARTIJEN	102
PARAGRAAF 7 – GRONDBELEID	115
5 FINANCIËLE BEGROTING	117
FINANCIËLE SAMENVATTING	118
INCIDENTELE BATEN EN LASTEN	119
UITGANGSPUNTEN MEERJARENRAMING	121
OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN	122
MEERJAREN BALANS	134
EMU SALDO	136
BIJLAGEN	137
BIJLAGE I – INVESTERINGEN MET ECONOMISCH EN MAATSCHAPPELIJK NUT	138
BIJLAGE II – STAAT VAN LANGLOPENDE GELDLENINGEN	139
BIJLAGE III – RESERVES EN VOORZIENINGEN	140
BIJLAGE IV – SUBSIDIEPLAFOND 2020.....	142
BIJLAGE V – TAAKVELDEN	143
BIJLAGE VI – VERTREKPUNT CONCEPT BEGROTING 2020 - 2023	145

1

ALGEMEEN

AGENDA VAN DE SAMENLEVING 2020 - 2021

Met trots presenteren wij u de Agenda van de Samenleving 2020 – 2023. Vanzelfsprekend is ook deze agenda gebaseerd op ons coalitieakkoord “Albrandswaard: een vitale, zorgzame en zelfstandige gemeente. De afgelopen maanden hebben wij ons oor te luisteren gelegd bij onze inwoners, de gemeenteraad, maatschappelijke instellingen en onze eigen BAR-organisatie om de Agenda bij te stellen en het nog meer als vorig jaar de agenda te maken die daadwerkelijk van de samenleving is. Onze speerpunten voor het komende begrotingsjaar 2020 worden verder uitgewerkt en financieel onderbouwd in de programma's van de op te stellen Begroting 2020. Voor de volgende jaren bieden wij een doorkijk in de ambities waarvan u en onze inwoners hebben aangegeven deze belangrijk te vinden. Wij staan permanent in verbinding met de samenleving en gaan in onze bestuursperiode continu en op vele manieren het gesprek aan. Hoe? We gaan op werkbezoek. Op uitnodiging komen we graag bij de mensen thuis. Inwoners zijn van harte welkom op ons kantoor. Ook zijn wij als college regelmatig op straat te vinden om onder het genot van een kop koffie met onze inwoners te praten over wat hen bezighoudt en hoe zij denken over voorstellen die wij doen en keuzes die wij maken. Besturen doen we vanuit een aantal kernwaarden die we met elkaar hebben opgesteld. Ze komen uit ons hart. Deze kernwaarden zijn leidend in onze bestuursperiode. Ze richten het kompas waarop wij koersen.

BENADERBAAR

BETROUWBAAR

BETROKKEN

MENSELIJK MAAT

Openbare Orde en Veiligheid

In Albrandswaard werken we samen aan een veilige woon- en leefomgeving. Onze inwoners zijn en voelen zich veilig. Integraal werken en inwoners betrekken bij de veiligheid van hun woon- en leefomgeving staan hierbij hoog in het vaandel. De prioriteiten binnen het veiligheidsdomein krijgen hun plek in het Integraal Veiligheidsbeleid. Dit beleid actualiseren we samen met u en onze inwoners elke vier jaar.

Integraal Veiligheidsbeleid:

- 2020 => We evalueren het bestaande beleid en we betrekken inwoners en veiligheidspartners bij het bepalen van de prioriteiten. Samen gaan we voor een veilig(er) Albrandswaard!
- 2020 => Vaststelling van het nieuwe Integraal Veiligheidsbeleid voor de periode van 2021-2024

Inbraken & diefstallen:

- 2020 en verder => Inzetten op hotspots.

Alcohol & drugs:

- 2020 en verder => Bewustwording creëren over de gevaren van (overmatig) alcohol- en drugsgebruik.

(Veiligheids)participatie:

- 2020 en verder => Inwoners meer betrekken bij de veiligheid van hun woon- en leefomgeving.

Dienstverlening en Communicatie

Wij staan als gemeente dicht bij onze inwoners. Dat maakt onze schaal mogelijk. Wij kiezen het liefst voor persoonlijk contact. Dat doen wij niet alleen in het gemeentehuis. Wij willen zoveel mogelijk aanwezig zijn in onze wijken en in de sociale netwerken. Het moet voor inwoners makkelijk zijn om direct contact met ons te maken.

Wij gebruiken communicatiemiddelen zoals albrandswaard.nl, de gemeentepagina's in De Schakel en sociale media. Het belang van sociale media in onze contacten met inwoners groeit nog steeds. Zij bieden de mogelijkheid om te communiceren op momenten en op plekken waar gebruikers daaraan behoefte hebben.

Het totale informatieaanbod in de media groeit nog steeds. Daardoor wordt het moeilijker om de aandacht van inwoners voor onze boodschappen te trekken, maar ook ingewikkelder om binnen de termijnen die wij daarvoor gesteld hebben inwoners een antwoord te geven op hun vragen. Wat nu een ideale mix van communicatiemiddelen blijkt te zijn, kan in korte tijd weer veranderen en worden aangepast. Wij verwachten veel van de nieuwsbrief die met een hoge frequentie zal worden uitgebracht.

Het is belangrijker dan ooit om de trends op communicatiegebied goed te volgen. Zo heeft de trend om naast tekst vooral ook beeld te gebruiken in communicatie zich verder doorgezet. Dat geldt zeker voor bewegend beeld. Verder zien we dat het steeds meer gaat om écht beleven in plaats van alleen maar informeren. Denk aan de betekenis van verhalen vertellen en virtual reality. Ook worden ruimtes, gebouwen en evenementen steeds meer ingezet als communicatiemiddel. Wij houden het gebruik van onze media goed in de gaten. Met behulp van gebruiksgegevens en andere data maken wij een afweging op welke kanalen wij inzetten. Eén van de manieren waarop wij de kwaliteit van onze dienstverlening meten bij inwoners is de tweejaarlijkse baliemeting. Wij gaan deze vervangen door een systeem dat continue de dienstverlening bij onze inwoners meet. Hierdoor kunnen wij sneller inspelen op de wensen van onze inwoners.

Dienstverlening:

- 2020 => Besluit over alternatief voor de traditionele tweejaarlijkse baliemeting.

Communicatie:

- 2020 en verder => Meer communiceren met beeld/geluid, Youtube
- 2020 en verder => Invoeren minimale variant van de Gemeentepagina
- 2020 en verder => Kernwaarden in de praktijk brengen in contacten met inwoners.

Huis van Albrandswaard

In 2021 wordt aan de Stationsstraat het Huis van Albrandswaard opgeleverd. Zowel het Albrandswaardse wijkteam als de Stichting Welzijn Albrandswaard, het sportcafé van de sporthal en mogelijk ook RTV-Albrandswaard krijgen op deze locatie hun plek en nieuwe mogelijkheden om hun dienstverlening aan alle inwoners van Albrandswaard te verbeteren. Er is ruimte voor lokale kunst en cultuur. Ook het gemeentebestuur gaat gebruik maken van dit gebouw. De voorziening schept nieuwe kansen voor samenwerking en ontmoeting.

Wij ontvangen positieve reacties vanuit onze samenleving op deze nieuwe voorziening voor onze gemeenschap. Tijdens de inloopavonden voor onze inwoners hebben wij ook zorgen gehoord over financiën en parkeerdruk.

De vraag is gesteld of de gemeente niet beter kan blijven huren in Poortugaal. Deze variant hebben wij op verzoek en in overleg met de gemeenteraad onderzocht. De resultaten daarvan zijn gedeeld met de gemeenteraad. Huren is duurder is de conclusie.

Voor wat betreft de parkeerdruk treffen wij maatregelen en voegen volgens de CROW normen parkeerplaatsen toe. Ook realiseren wij de door de RET gewenste P&R parkeerplaatsen.

- 2021 => Oplevering en ingebruikname

Omgevingsvisie/Omgevingswet

De Omgevingsvisie wordt in 2019 vastgesteld als basis voor verdere implementatie van de Omgevingswet. In de Omgevingsvisie komen alle onderdelen van de Agenda van de Samenleving op het gebied van ruimtelijke ordening, wonen, gezondheid, energietransitie, klimaatbestendigheid en sociaal welbevinden samen. Een raadsbrede discussie over burgerparticipatie maakt gedurende een groot deel van 2019 onderdeel uit van het proces om tot de Omgevingsvisie te komen. Albrandswaard maakt in de Omgevingsvisie essentiële keuzes voor de lange termijn over wonen, werken, leefbaarheid, recreatie en landschap. Duidelijkheid van de provincie Zuid-Holland over de ruimtelijke (on)mogelijkheden is essentieel voor de keuzes die Albrandswaard maakt.

Tegelijk met het vaststellen van de Omgevingsvisie loopt BAR-breed het programma Omgevingswet, dat Albrandswaard voorbereidt op de invoering van deze wet. Inzet is dat op 1 januari 2021 alles is geregeld wat minimaal nodig is om een omgevingsvergunning te kunnen aanvragen en binnen 8 weken te kunnen afhandelen. Daarnaast is op termijn een aantal investeringen vereist om alle processen goed te laten verlopen. Deze investeringen hebben met name betrekking op vernieuwing van informatievoorzieningen, aansluiting op het landelijke Digitaal Stelsel Omgevingswet en het opleiden van medewerkers. Vanuit het huidige programma Omgevingswet, dat nog tot en met 2021 doorloopt, wordt ernaar gestreefd de financiële consequenties voor 2020 maximaal te dragen vanuit het beschikbare budget. De verwachting is dat uiteindelijk niet alle kosten (op de langere termijn) uit dit programma kunnen worden gedekt. In de komende periode zal van de nodige investeringen en structurele kosten een completer beeld ontstaan. Dit beeld zal naar verwachting leiden tot een verzoek

om budget in de Voorjaarsnota van 2021. Dit zal ook het geval zijn voor de verdere uitwerking van de Omgevingsvisie in een Omgevingsplan.

- 2020 => op 1 januari 2021 kan een omgevingsvergunning worden aangevraagd en binnen 8 weken worden afgehandeld.

Wonen

In de komende jaren staat het uitbreiden van de Albrandswaardse woningvoorraad centraal. Voor de bouw van sociale (huur)woningen maken wij programmatische afspraken met woningcorporaties. Dit gebeurt op basis van de nieuwe regionale woningmarktafspraken, waarin staat dat Albrandswaard tot 2030 210 sociale (huur)woningen bouwt.

Voor de totale woningvoorraad in Albrandswaard is het uitgangspunt dat wij voorzien in de lokale woningbehoefte en dat wij de kwaliteit en leefbaarheid in de dorpen behouden. Daarom ontwikkelt Albrandswaard in 2019 een woningbouwprogramma. Dit is een sturingsinstrument tussen het strategische niveau van de Albrandswaardse Woonvisie en het tactische niveau van MPO/marktinitiatieven. Het programma is erop gericht om op basis van inzicht in de plaatselijke behoefte aan woningen (verhuisbewegingen, demografische ontwikkelingen) te komen tot een jaarlijks te actualiseren richtgetal voor woningen die nodig zijn voor de eigen inwoners. Op basis van dit richtgetal kan worden bepaald of projecten bijvoorbeeld in fasen kunnen worden opgeleverd, zodat de te bouwen woningen zoveel mogelijk ten goede komen aan het 'plaatselijke opnamevermogen'. Het richtgetal wordt ieder jaar geactualiseerd.

We werken niet alleen aan de omvang van de woningvoorraad, maar faciliteren ook onze inwoners die langer thuis blijven wonen als zij zorg nodig hebben. We geven inhoud aan combinatievormen van wonen, welzijn en zorg en maken in 2019/2020 een start met een onderzoek naar mogelijkheden voor een wijk waarin partijen op het gebied van wonen, welzijn en zorg samen met de gemeente langer thuis wonen faciliteren. Wij zien in de komende aanpak van de Schutskooiwijk in Poortugaal, in combinatie met mogelijke nieuwbouw in Poortugaal-West een mooie kans voor het opstarten van een dergelijk onderzoek.

- 2020 => nieuwe woningbouwinitiatieven (sociaal én markt) relateren aan het woningmarktprogramma. Met de instrumentaria van bestemmingsplan en gronduitgifte sturen op de plaatselijke behoefte aan woningen.
- 2020 => onderzoek uitvoeren naar de mogelijkheden van een wijk, waarin partijen op het gebied van wonen, welzijn en zorg samen met de gemeente langer thuis wonen faciliteren .

Economisch beleid en ontwikkelingen

We stellen economisch beleid bij in samenhang met algemene sociaal-maatschappelijke en economische ontwikkeling op bovenlokaal en lokaal niveau.

Voor Albrandswaard geldt dat de regionale positie daarbij van cruciale betekenis is, met name vanwege de concurrerende ruimteclaims vanuit verschillende sectoren. Dat betekent dat er op regionaal en op lokaal niveau afwegingen moeten worden gemaakt om te bepalen aan welke ontwikkelingen ruimte

moet worden geboden en welke ruimteclaims niet gehonoreerd kunnen worden. Ook vindt al geruime tijd in de regio functionele transformatie van (deel)gebieden plaats, hetgeen ook voor Albrandswaard in toenemende mate aan de orde is. Agrarisch gebied dient nu ook natuur- en recreatiedoelen, kantoren worden woongebouwen en bedrijfsterrein wordt op veel plaatsen in de regio omgezet in woongebied.

- 2020=> Economisch beleid afstemmen op overig beleid i.h.k.v. opstellen omgevingsvisie.

Duurzaamheidsagenda en Energietransitie

Dit onderdeel van de Agenda van de Samenleving richt zich de komende jaren op het vergroten van de bewustwording van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties en vervolgens op het opstellen van scenario's voor energietransitie. Daarbij is het van belang de rol van de gemeente en de betrokken partijen te bepalen en het resultaat vast te leggen in een duurzaamheidsagenda.

In het interbestuurlijke programma van rijk, provincie en gemeenten (IBP) is vermeld dat "het tegengaan van klimaatverandering, aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering en transitie naar een circulaire economie randvoorwaarden zijn voor het behoud van onze welvaart".

Duidelijk is dat dit het gemeentelijke niveau voor een groot deel overstijgt. De gemeente heeft daarin een regierol op lokale ontwikkelingen, die wij oppakken.

Op het regionale niveau wordt door de MRDH een regionale energiestrategie (RES) gehanteerd, waarin de deelnemers elkaar versterken op het punt van duurzame energie.

- 2020 => Inzet op energietransitie op basis van de duurzaamheidsagenda en de RES.

Openbare Ruimte

Meer samenhang brengen tussen een kwalitatief hoogwaardige en duurzame openbare ruimte, de (verkeers)veiligheid verbeteren en door de combinatie van alles de leefbaarheid verhogen, zien wij als onze belangrijkste opgave. Binnen het programma Buitenruimte hebben wij diverse speerpunten benoemd die hieraan bijdragen. Hierin is de connectie (raakvlakken) met duurzaamheid, milieu en wijkregie aangebracht. Op hoofdlijnen zijn deze:

- 2020 en verder => Doorgaan met het verhogen van de verkeerveiligheid met als focus de veiligheid rondom scholen.
- 2020 => De basis realiseren voor een heringericht park Rhoon waar de komende jaren op voorgebouwd kan worden.
- 2020 => Werken aan en verbeteren van afval scheiden.
- 2020 => Knelpunten in waterafvoer en riolering oplossen.
- 2020 en verder => Toekomstbestendige inzet Buurtbus.
- 2020 en verder => Kwaliteit groenonderhoud verhogen; bewoners actief benaderen.

Samenwerking in het buitengebied

Onze inwoners én die in de regio hebben er belang bij dat een uitgebalanceerde mix van landbouw, natuur en recreatie in het gebied van het Buitenland van Rhoon tot realisatie komt. Het versterkt de leefbaarheid van ons gebied, het beschermt ons tegen verstedelijking van onze groene polders.

Met het oog op de groeiende verstedelijkingsdruk, die wij ervaren door onder meer nieuwe woningbouwtaakstellingen, voelen wij grote urgentie bij deze opgave. Daarnaast zien wij het als een belangrijke bijdrage aan zowel de identiteit als de positie van onze gemeente in de regio wanneer de ambities voor het Buitenland van Rhoon echt van de grond komen.

De gebiedscoöperatie Buitenland van Rhoon is als eerste verantwoordelijk voor de geleidelijke omvorming van het gebied. Daartoe heeft ze dit jaar de eerste stappen gezet, bijvoorbeeld met de aanleg van natuurvriendelijke oevers in de Zegenpolder en de introductie van 'natuur-inclusief boeren'. Leidraad hierbij is het Streefbeeld, dat door de provincie is vastgesteld en als uitvoeringskader bij de coöperatie is belegd. Graag werken wij met rijk, provincie en coöperatie samen om de randvoorwaarden te scheppen die de verdere uitvoering van het Streefbeeld mogelijk maken. Onze gemeente is aan zet om de daarvoor benodigde planologische maatregelen te treffen: omgevingsplan, vergunningen en het faciliteren van initiatieven.

Hierdoor zorgen we voor recreatie- en natuurwaarden in een agrarisch en landschappelijk aantrekkelijk buitengebied. Hierdoor blijven onze inwoners en mensen van buiten Albrandswaard ook in een toekomst van toenemende verstedelijking in de regio genieten van ons cultuur-historisch waardevolle polderlandschap en onze streekproducten, natuur en vrienden.

Wat gaan we concreet doen?

- 2020 => Voorbereiden van een omgevingsplan (nieuw bestemmingsplan) op basis van het Streefbeeld. De raad ontvangt hiervoor een kaderstellende voorbereidingsnotitie.
- 2020 => Brede bestuurlijke inzet om te komen tot noodzakelijke aanpassing van Rijks- en Provinciebeleid (met name het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl)) om het beoogde omgevingsplan, met het Streefbeeld als basis, juridisch mogelijk te maken.
- 2020 => Intensiveren van de bestuurlijke en ambtelijke afstemming tussen gebiedscoöperatie, provincie en gemeente voor de uitvoeringsfasen van het Streefbeeld.
- 2020 => Planvorming voor het gebied Poort van Buitenland (het zogenaamde Binnenland) volgens de bestuursovereenkomst met de Provincie en het Streefbeeld van de gebiedscoöperatie.
- 2020 => Initiatieven die (nog) niet passen binnen de geldende juridische kaders beoordelen op toekomstige haalbaarheid en gezamenlijk met initiatiefnemers het vervolgproces afstemmen.
- 2021 => In procedure brengen van Omgevingsplan (als herziening van het huidige bestemmingplan) op basis van het Streefbeeld (afhankelijk van inwerkingtreding van de Omgevingswet en de vereiste voorafgaande aanpassing van Rijks- en Provinciaal beleid).

Ontwikkelingen Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde (NRIJ)

Met de gemeenten Barendrecht, Ridderkerk, Hendrik-Ido-Ambacht en Zwijndrecht, onze NRIJ-partners, bouwen we verder aan een solide en toekomstbestendige beheerorganisatie voor delen van ons buitengebied. Kernvraag is hoe het NRIJ omgaat met het op termijn krompen van de financiële middelen. Eind 2019 verwachten wij een goed beeld te hebben van efficiëntie en mogelijke besparingen. Het NRIJ heeft dan voldoende inzicht om het gesprek aan te gaan met de gemeente Rotterdam en de provincie Zuid-Holland over de vraag of en hoe de deelnemers na 2026, al dan niet gezamenlijk binnen het NRIJ, zorg kunnen dragen voor een (minimaal) kwaliteitsniveau in de beheerde groengebieden. Ook wordt dan duidelijk of het NRIJ langjarig verder wil met Staatsbosbeheer als uitvoerende partij en zo ja in welke contractvorm.

- 2020 => lange termijn keuzes maken voor de inrichting van een toekomstbestendige beheerorganisatie voor delen van ons buitengebied.

Wijkregie

Wijkregie betekent voor ons dat we actief contact leggen met inwoners. Hiermee zorgen we ervoor dat we als gemeente weten wat er bij hen leeft, we hun ideeën en initiatieven over hun leefomgeving kennen en - als het nodig is - we de initiatiefnemer helpen die mogelijk te maken. Dit betekent ruimte geven en vertrouwen bieden. Over en weer. Het houdt ook in dat we inwoners meenemen in de (tegenstrijdige) belangen die in veel gevallen afgewogen dienen te worden. Dit vraagt om open, zorgvuldige en respectvolle communicatie. Tussen gemeente en inwoners en tussen inwoners onderling.

Onze inzet richt zich ook op innovatieve en succesvolle vormen van burgerparticipatie. Online-mogelijkheden willen we, als voorbeeld hiervan, graag uitproberen. De wijkregisseurs staan dicht bij de uitvoering in de wijk én dicht bij de vakafdelingen binnen de gemeentelijke organisatie.

- 2020 en verder => Faciliteren/stimuleren burgerinitiatieven.
- 2020 en verder => Doorontwikkeling online burgerparticipatie.
- 2020 en verder => Bevorderen van de samenwerking tussen organisatie (verbindingen leggen en samenwerking realiseren)
- 2020 en verder => Landelijke thema's koppelen aan lokale initiatieven (bijvoorbeeld in de week tegen eenzaamheid of landelijke opschoondag)

Kunst, Cultuur & Evenementen

We bevorderen dat evenementen bijdragen aan de levendigheid en cohesie van onze gemeenschap. Daarnaast dat zij betekenis geven aan de identiteit van onze samenleving. Ze bevorderen tevens een positief imago aan de verschillende dorpskernen en versterken de lokale economie.

- 2020 => Uitvoering evenementenbeleid.
- 2020 => Deelnemen aan regionale overleggen over cultuur, cultureel erfgoed en landschap. (zowel bestuurlijk als ambtelijk).
- 2020 => Faciliteren realisatie landmark kasteel Valckesteijn; Afspraken maken over beheer en onderhoud landmark kasteel Valckesteijn.
- 2020 => Promoten cultuuruitingen (kunst, cultuur, verenigingen etc) in de gemeente.
- 2020 => Implementeren Verenigingsakkoord (in relatie tot het Nationaal Preventieakkoord).
 - ** Dit speerpunt is dezelfde als bij Sport en wordt verantwoord bij sport

Maatschappelijk vastgoed

Maatschappelijk vastgoed zien wij als een middel om te sturen op realisatie van de beleidsdoelstellingen op het gebied van participatie, sport, cultuur, welzijn en educatie. Hoe dit sturen het beste kan, gaan we in een strategische nota beschrijven.

- 2020 en verder => Strategische nota en uitvoeringsplan.

Financiën

We voeren een stabiel financieel beleid. Dit is een voorwaarde voor een gezonde toekomst van Albrandswaard. Wij zijn kritisch op ons uitgavenpatroon. We geven niet meer uit dan we ontvangen. Structurele lasten worden betaald uit structurele baten, die in evenwicht zijn met elkaar. Zo bekostigen wij duurzaam de voorzieningen voor onze inwoners en zijn wij financieel betrouwbaar voor onze (maatschappelijke) partners.

- 2020 en verder => Zorgvuldig proces verkoop aandelen Eneco.

Het “verduurzamen” van onze maatschappij is een van de belangrijkste vraagstukken van de komende decennia. Een groot onderdeel daarvan is de energietransitie. Wij stellen voor een reserve en duurzaamheidsfonds te vormen om de opgaven te bekostigen. Een vorm kan bijvoorbeeld zijn rentevrije leningen voor initiatieven die passen in de duurzaamheidsagenda van Albrandswaard.

- 2020 => Voorstel voor vorming investeringsreserve (incl. spelregels).
- 2019/2020 => Onderzoek duurzaamheidsfonds voor toekomstige financieringsfunctie.

Onze reservepositie dient aan te sluiten op de actuele verwachtingen. De komende jaren staat Albrandswaard een aantal ontwikkelingen te wachten die een financieel risico kunnen zijn. Bij het bepalen van de risicoreservepositie in de begrotingen houden we nu rekening met ontwikkelingen die reeds gestart zijn. Gezien de snel veranderende maatschappij willen we bij de meerjarenbegroting ook de verwachte ontwikkelingen (Investerings en vennootschapsbelasting) betrekken bij de berekening van het benodigde weerstandsvermogen.

- 2020 => Meerjarenanalyse risico's en investeringen in begroting opgenomen.

De gemeentelijke belastingen voor inwoners en bedrijven houden we zo laag mogelijk en proberen we waar mogelijk te matigen. We maken allereerst een analyse van de verschillende belastingonderdelen. Daarna vergelijken we die met andere gemeenten om te bekijken op welke punten we tot aanpassing kunnen komen.

- 2019/2020 => Scenario's/doorrekenen verschillende belastingcomponenten.
- 2020 => Analyse en vergelijking belastingdruk vormt een vast onderdeel van de P&C.

In het bestuur van de BAR sturen we op een gezonde verhouding tussen kwaliteit van dienstverlening door onze organisatie aan de inwoners en de kosten die hiermee zijn gemoeid. We steunen de ontwikkeling van geleidelijke groei van de digitale dienstverlening. Het is de kunst dat deze ontwikkeling hand in hand gaat met de persoonlijke benadering waarop onze inwoners rekenen.

In de Planning en Control cyclus verbeteren we de integratie tussen (beoogde) beleid en (begrote) kosten van verbonden partijen. Daarnaast brengen we in de P&C-cyclus de interne controle (VIC) op een hoger plan.

- 2019/2020 => Plan + implementatie verbetering in Verbijzonderde Interne Controle (VIC).
- 2021 => Integratieverbetering verbonden partijen in onze P&C-cyclus.

Educatie

Jong geleerd is oud gedaan... Daarom investeren wij in een goede ontwikkeling van kinderen en jongeren. Door samen te werken met Bibliotheek AanZet en onze basisscholen hebben wij op elke basisschool een Bibliotheek op School gerealiseerd. Kinderen krijgen zo meer plezier in lezen en verbeteren hun taalontwikkeling. Daar hebben zij later profijt van. Wanneer de ontwikkeling niet als verwacht gaat wordt integraal samengewerkt met het wijkteam, school en zorgpartners. De behoefte van kinderen staat voorop bij het aanbieden van hulp en/of ondersteuning.

- 2020 => Visieontwikkeling vroegschoolse educatie en inzet onderwijsachterstanden.
- 2020 => Ontwikkelagenda samenwerking wijkteam, school en zorgpartners.

Sport

In Albrandswaard vormt het verenigingsleven het cement van de samenleving en wij zijn dan ook trots op al onze verenigingen en wat zij betekenen voor onze inwoners. Met een afvaardiging vanuit het verenigingsleven (sport, en ook cultuur en welzijn) ontwikkelen wij een Verenigingsakkoord waarin de beleidsrichting voor de komende jaren wordt bepaald. Daarbij haken wij aan bij het Nationaal Sportakkoord wat als hoofddoel heeft om zoveel mogelijk mensen met plezier te laten sporten en bewegen. Voor Albrandswaard geldt ook muziek te maken, te recreëren en te ontmoeten.

- 2020 => Implementeren Verenigingsakkoord (in relatie tot het Nationaal Preventieakkoord).

In 2019 bieden wij de raad een voorstel aan voor een nieuwe locatie van Sportpark de Omloop. Na besluitvorming over de locatie wordt, gezamenlijk met de betrokken verenigingen, een inhoudelijk programma van eisen ontwikkelt voor de nieuwe locatie. Daarbij gaan wij uit van een toekomstbestendige maatschappelijk ondernemende vereniging in een multifunctionele clubaccommodatie.

- 2019 en verder => Visieontwikkeling verhuizing sportpark De Omloop.

Sociaal domein

Binnen het sociaal domein staat 'de mens' en de 'menselijke maat' voorop. We benutten de eigen kracht van mensen, betuttelen niet en bieden de hulp die echt nodig is. Hierbij werken de hulpverleners integraal en afgestemd op elkaar. Met name voor hulpbehoevenden die met een opstapeling van problemen te maken hebben, is integrale aanpak pure noodzaak. Wij sturen op het toepassen van de mogelijkheden die wij zien voor verbetering van de interne en externe samenwerking, kennisdeling en het inzetten van creatieve oplossingen. De afstemming tussen Wonen, Welzijn (en Werk) en Zorg zijn daarbij leidend.

Op het Antes/Delta terrein zijn enkele jaren geleden gebouwen gesloopt. De cliënten zijn destijds elders gehuisvest. Volgens de nieuwbouwplanning van Antes komen er begin 2020 ca 144 cliënten terug. De gevolgen voor de begroting 2020 en volgend (participatiewet/WMO) worden nog in beeld gebracht.

Maatschappelijke ondersteuning:

- 2020 en verder => Faciliteren en ondersteunen inwoners met zelfstandig wonen in hun eigen buurt.
- 2022 => Structureel overleg zorgkantoor over mogelijkheden en knelpunten waarbij verschillende zorgstructuren naadloos op elkaar moeten aansluiten.

Kwetsbare groepen:

- 2020 en verder => Onze kwetsbare inwoners voelen zich gezien en maken eigen keuzes om problemen van wonen, welzijn (eenzaamheid) en zorg en werk in de toekomst te voorkomen.
- 2020 => Nadat we in 2019 de mogelijkheid hebben verkend en zo mogelijk een tijdelijke voorziening hebben gerealiseerd, gaan we in overleg met de SWA om een definitieve plek te realiseren voor een openbare "huiskamer" in, of in de nabijheid van, de kern Rhooon dorp.
- 2020 => Implementeren nieuwe verplichtingen Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang.
- 2021 => Samen met relevante partners uitvoeren van het stappenplan dementievriendelijke gemeenten (samendementievriendelijk.nl):
 1. Participeren in het dementienetwerk;
 2. Vergroten van de kennis over dementie;
 3. Begeleiding op maat mogelijk maken.

Werk en inkomen, minima en schuldhulpverlening:

- 2020 => Verbetermaatregelen invoeren op basis van de evaluatie minimaregelingen eind 2019.
- 2020 => Uitbreiden van de keuzemogelijkheden van wederdiensten (bij wijze van tegenprestatie) voor bijstandsgerechtigden.
- 2020 => Optimaliseren samenwerking met Werkgevers Service Punt Rotterdam Rijnmond;
- 2020 => Aantal uitkeringsgerechtigden in Albrandswaard ontwikkeld zich op, of beter dan, het landelijk gemiddelde.
- 2021 => Onderzoek naar (2019/2020) en realisatie (2021) van een centrum voor hergebruik (o.a. kleding, en voedsel) in Albrandswaard.

Jeugdhulp:

- 2020 => Opstellen meerjarenbeleidskader Jeugdhulp.
- 2020 => Preventieve en curatieve inzet op het vraagstuk (problematische) echtscheidingen.
- 2020 => Opstellen Preventieagenda Jeugd.
- 2020=> Monitoren bevindingen Kinderombudsman mbt gespecialiseerde jeugdhulp.

Zorg & Welzijn:

- 2020 => Implementeren Nationaal Preventieakkoord (in relatie tot het Verenigingsakkoord).

Wijkteams:

- 2020 => Optimaliseren cliëntondersteuning. Ondersteuning op maat voor cliënten die vanuit eigen netwerk onvoldoende ondersteund (kunnen) worden
- 2019 => Implementeren en optimaliseren (wettelijke) zaken OGGZ.

HOOFDLIJNEN FINANCIËLE GEVOLGEN

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Financieel uitgangspunt Voorjaarsnota 2020	12.400	14.900	267.600	311.700
Verschillen Begroting en Voorjaarsnota bestaand beleid				
- indexering	-59.700	145.200	551.800	515.300
- salarislsten incl nieuwe CAO	-674.900	-716.400	-710.100	-699.400
- meircirculaire	529.000	361.000	-120.000	847.000
- aframes BCF	-450.000	-450.000	-450.000	-450.000
- inkomsten uren investeringen	175.300	128.600	125.300	125.300
- diverse correcties	-1.200	-66.900	-72.300	-20.200
- Sociaal: doelgroepenvervoer inv nieuwe aanbesteding	-193.800	-193.800	-193.800	-193.800
- OZB	134.900	139.100	143.200	357.600
	-540.400	-653.200	-725.900	481.800
Verwacht begrotingsaldo bestaand beleid	-528.000	-638.300	-458.300	793.500
Nieuw beleid:				
- openbare huiskamer	0	-10.000	-10.000	-10.000
- dementieviendelijke gemeente	-10.000	0	0	0
- invoering Wet verplichte GGZ	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totaal nieuw beleid	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Dekkingsplan:				
- vervallen bijdrage BAR SPP	0	114.700	0	0
- stelpost bijdrage BAR kleine verschillen	-8.400	43.700	141.800	91.800
- vervallen stelpost kapitaallasten	95.900	95.900	95.900	95.900
- stelpost extra rijksbijdrage Jeugd Algemene Uitkering	0	0	349.000	349.000
- extra budgetclaim sociaal fundament	-55.000	-55.000	-55.000	-55.000
- geen inzet reserve sociaal deelfonds	-400.000	0	0	0
- inzet restant IBP	50.000	0	226.000	226.000
- geen storting in Algemene reserve	50.000	50.000	250.000	250.000
- taakstelling doelgroepenvervoer aan regiecentrale	89.000	89.000	89.000	89.000
- vervallen indexering	251.900	0	0	0
- voorlopige winstuitname Essendael	700.000	600.000	0	0
Totaal dekkingsplan	773.400	938.300	1.096.700	1.046.700
Begrotingssaldo 2020	235.400	290.000	628.400	1.830.200
Structurele gevolgen 2 Tussenrapportage 2019				
- extra advieskosten invoering wet Inburgering	-29.400	0	0	0
- areaaluitbreiding openbaar groen dagelijks onderhoud	-88.500	-88.500	-88.500	-88.500
- planmatig onderhoud openbare verlichting tekort nieuwe aanbest.	-25.500	-25.500	-25.500	-25.500
- straatreiniging extra werkzaamheden door verbod bestrijdingsmdl	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
- tekorten Wegen en Waterheffing	-28.300	-28.300	-28.300	-28.300
	-186.700	-157.300	-157.300	-157.300
Begrotingssaldo 2020 na 2e Tussenrapportage 2019	48.700	132.700	471.100	1.672.900

Toelichtingen verschillen Begroting en Voorjaarsnota

Algemeen en technische correcties

Bij de Voorjaarsnota wordt een globale inschatting gegeven van de financiële uitwerking van rekenkundig kaders. Pas bij het opstellen van de programmabegroting worden budgetten op detailniveau doorgerekend en aangepast. Hierdoor treden verschillen op. Vooral bij de laatste jaarschijf (2023) is dit het geval. Deze is nieuw en wordt voor de Voorjaarsnota in eerste instantie gekopieerd vanuit de laatst bekende jaarschijf (2022).

Salarislasten inclusief Cao

Na het opstellen van de Voorjaarsnota hebben op 28 juni 2019 de VNG en vakbonden een principeakkoord gesloten over de nieuwe Cao Gemeenten 2019-2020. Pas als de VNG en de vakbonden het akkoord medio september 2019 bekrachtigen, wordt het akkoord definitief. De principeafspraken met financiële consequenties zijn de salarisontwikkeling, de tegemoetkoming in de ziektekostenverzekering en de werkgeversbijdrage aan de vakbonden. Per 1 oktober 2019 stijgt het salaris met 3,25%. De financiële gevolgen van deze nieuwe Cao zijn reeds verwerkt in de begroting 2020 en verder.

Uitkering uit het gemeentefonds

Meicirculaire 2019

In de raadsinformatiebrief van 25 juni 2019 betreffende de meicirculaire bent u geïnformeerd over de gevolgen van deze circulaire. De uit deze circulaire voortvloeiende financiële gevolgen zijn verwerkt in de begroting.

BTW compensatiefonds

In de meicirculaire 2019 is de landelijke ruimte onder het BCF-plafond fors naar beneden bijgesteld (nog slechts € 39 miljoen in 2018). Alle gemeenten bij elkaar hebben dus fors meer BTW gedeclareerd bij het fonds. De provincie (als toezichthouder van onze gemeente) oordeelt of wij deze bijstelling goed vertalen in onze meerjarenbegroting. Zij adviseert ons om helemaal geen stelpost voor verwachten inkomsten BCF meer op te nemen, omdat de ruimte op dit fonds naar verwachting geheel zal verdampen. Daarom wordt de stelpost van € 450.000 nu in zijn geheel afgeraamd.

Uren investeringen

Met ingang van de nieuwe BBV voorschriften zijn de gemeenten verplicht uren die besteed worden aan investeren te ramen op het krediet van de desbetreffende investering. Financieel betekent dit dat deze uren een dekking vormen op de bijdrage aan de GR BAR en als inkomst geraamd worden op deze bijdrage.

Doelgroepenvervoer

Het doelgroepenvervoer is opnieuw aanbesteed. Hierbij is gekozen voor het inzetten van een regiecentrale. Dat betekent dat de regie en planning gescheiden worden van het uitvoeren van de ritten (het vervoer). De overeenkomsten met de gegunde partijen gaan op 1 augustus 2019 in. Een kostenstijging van het doelgroepenvervoer werd verwacht, onder andere doordat de prijzen en het aantal reizigers gestegen zijn, maar ook vanwege de bestuurlijke keuzes voor kwaliteit en duurzaamheidsmaatregelen. Het was niet mogelijk de effecten van die ontwikkelingen en maatregelen op de kosten voor vervoer vooraf te berekenen.

Op het moment dat de inschrijvingen bekend waren zijn prognoses voor de kosten van het vervoer gemaakt. De kosten stijgen aanzienlijk. Een analyse verklaart de kostenstijging. Deze analyse is te vinden in het raadsvoorstel met zaaknummer 71224.

Gevolgen belastingbeleid (OZB)

Ieder begrotingsjaar worden de OZB inkomsten herrekend op basis van waardeontwikkeling (WOZ), aantallen woningen, aantal lopende (en toegekende) bezwaren via het SVHW in relatie tot het beleid om ieder jaar 3% meer opbrengsten te genereren. Dit laat nu een positieve ontwikkeling zien.

Nieuw beleid

In de begroting 2020 zijn, naast het geformuleerde nieuwe beleid in de Voorjaarsnota 2020, twee nieuwe posten opgenomen voor nieuw beleid. Een structurele post voor het realiseren van een openbare "huiskamer" en een incidentele post voor het uitvoeren van het stappenplan

dementievriendelijke gemeente. Voor de invoering van de Wet verplichte GGZ volgt een apart raadsvoorstel. De inhoudelijke toelichtingen geven wij op de raadsprogramma's.

Dekkingsplan

Strategisch Personeels Planning (SPP)

In de 1e Tussenrapportage 2019 zijn budgetten opgenomen voor de SPP. Het SPP betreft interventies die nodig zijn om een goed strategisch personeelsbeleid te kunnen voeren waarin onder andere aandacht is voor mobiliteit, duurzame inzetbaarheid van medewerkers en talentontwikkeling.

De gemeenten Albrandswaard en Ridderkerk hebben ingestemd met deze budgetaanvraag.

Bij het vaststellen van haar 1e Tussenrapportage 2019 heeft de gemeente Barendrecht besloten vooralsnog alleen in te stemmen met het budget voor 2020. De jaarschijven 2019 en 2021 heeft men geschrapt.

Dit overziende heeft het dagelijks bestuur besloten pas in 2020 te starten met de uitvoering van het SPP.

Extra rijksbijdrage Jeugd Algemene Uitkering

Bij de meicirculaire 2019 zijn voor de jaren 2019 t/m 2021 extra incidentele middelen voor Jeugdzorg naar de gemeente gekomen. Er is een onafhankelijk vervolgonderzoek gestart om het structurele karakter verder te bepalen. Ook worden met het Rijk nog afspraken gemaakt om het jeugdhulpstelsel effectiever en efficiënter te maken. Omdat de uitkomst van het onderzoek op zijn vroegst pas in het najaar van 2020 bekend zal worden (een nieuw kabinet beslist), beoordeelt de provincie (als toezichthouder van onze gemeente) de extra middelen Jeugd voorlopig wel als structureel dekkingsmiddel. Om die reden is het toegestaan om ook voor de jaren 2022 en 2023 uit te gaan van een bedrag aan extra middelen gebaseerd op 100% van het bedrag dat we in 2021 ontvangen, namelijk € 349.000.

Extra budgetclaim Sociaal Fundament

Vooruitlopend op het komende raadsvoorstel om extra middelen beschikbaar te gaan stellen (BAR-bijdrage) aan het sociaal domein, is er in de Voorjaarsnota al een geschat bedrag aan u gepresenteerd van € 350.000 wat hiervoor minimaal nodig zou zijn. Deze € 55.000 is nog extra hier bovenop en wordt in het raadsvoorstel nader toegelicht.

Geen inzet reserve Sociaal Deelfonds

In relatie met het bovenstaande bedrag voor extra budget sociaal domein, hebben we u in de Voorjaarsnota een uitname van € 400.000 uit de reserve gepresenteerd als dekking voor dit bedrag in 2020. Volgens de toezichtrichtlijnen van de provincie kan dit maar is er dan geen sprake meer van een sluitende begroting 2020, immers we halen de dekking uit de huidig gevormde reserve sociaal deelfonds. Alternatieve dekking wordt voorgesteld waardoor deze inzet van reserves kan komen te vervallen.

Inzet restant InterBestuurlijk Programma (IBP)

In eerdere begrotingen werd een budget geraamd voor het IBP zonder dat daar nog concrete beleidsuitgangspunten en doelstellingen vanuit het Rijk voor waren vastgesteld. Ter dekking van het begrotingssaldo stellen we nu voor om dit budget geheel in te zetten.

Storting in de Algemene reserve

Gezien het feit dat onze Algemene Reserve de afgelopen jaren een dalende trend laat zien, hebben we ingaande 2016 een jaarlijkse storting begroot om deze op peil te houden. Ter dekking van het begrotingssaldo stellen we nu voor om deze storting geheel in te zetten.

Taakstelling doelgroepenvervoer

In het door de raad vastgestelde voorstel om de nieuwe aanbesteding van het doelgroepenvervoer inclusief het invoeren van een regiecentrale stond ook dat er een taakstelling van 10% van het totale budget werd meegegeven ter kostenbesparing. Wij stellen nu voor om het corresponderende bedrag van € 89.000 in de begroting ook daadwerkelijk als kostenbesparing in te boeken.

Vervallen indexering begrotingsjaar 2020

We stellen voor om in het begrotingsjaar 2020 de budgetten niet te indexeren in afwachting van de sterk fluctuerende ontwikkeling van de Algemene Uitkering. Vooralsnog gaan we samen de trap af en is er gewoonweg geen geld om het begrotingsjaar 2020 te kunnen indexeren met de door het CPB berekende index van 1,4%. We hebben wel ruimte gevonden om deze in de jaren 2021 en verder te kunnen ramen/begroten.

Tussentijdse winstuitname Essendael

Dit samenwerkingsverband als CV Essendael heeft in 2018/2019 al tot een eerste winstuitname geleid waar we nu een vervolg aan willen geven omdat dit project tot afronding gaat komen in 2021/2022. Enerzijds stellen we dit voor ter dekking van het begrotingssaldo, anderzijds dienen we dit ook volgens de regels tussentijds te doen. In het actueel doorgerekende minst gunstige scenario blijft er na de uitname van deze bedragen nog genoeg winst over om de mogelijk af te dragen vennootschapsbelasting te kunnen voldoen en geen verdere risico's te lopen.

Provinciaal toezicht

De door de raad vastgestelde begroting 2020 dient vóór 15 november 2019 aan de provincie te worden toegestuurd ter goedkeuring. De provincie toetst of de gemeentebegroting voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten en provinciale regelgeving. De minste vorm van provinciaal toezicht is *repressief* toezicht. Dit betekent dat een gemeente zonder voorafgaande goedkeuring van de provincie de begroting en begrotingswijzigingen kan uitvoeren. Daarbij is leidend dat de *structurele lasten* gedekt moeten zijn door *structurele baten* (zgn. materieel begrotingsevenwicht). Om in beeld te brengen of de begroting materieel in evenwicht is, moet het begrotingssaldo gecorrigeerd worden met het saldo van *incidentele* baten en lasten. Wat het effect daarvan is voor de gemeente Albrandswaard, is opgenomen in onderstaande tabel.

Structureel meerjarensaldo exclusief incidentele baten en lasten

Presentatie van het structurele begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Saldo baten en lasten	-353	101	707	1.801
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	588	189	-78	29
Begrotingssaldo	235	290	628	1.830
Saldo incidentele baten en lasten	-653	-600	0	0
gecorrigeerd saldo	-418	-310	628	1.830

Een overzicht en toelichting op de incidentele posten is te vinden op pagina 119. De winstneming Essendael is van grote invloed op het niet structureel sluiten van de begroting 2020 en 2021.

Indien de begroting niet materieel in evenwicht is, kan de gemeente onder preventief provinciaal toezicht worden geplaatst. Dit betekent dat een gemeente de begroting en begrotingswijzigingen pas mag uitvoeren na voorafgaande goedkeuring van de provincie.

Deze begroting is voor de jaren 2020 en 2021 niet structureel in evenwicht. Wanneer de begroting 2020 niet structureel in evenwicht is, dient aannemelijk te zijn dat dit evenwicht in de begroting in de eerstvolgende jaren (uiterlijk in 2023) tot stand zal worden gebracht. Hieraan wordt in de jaren 2022 en 2023 voldaan. Wanneer wij de 2e tussenrapportage 2019 betrekken bij het structureel evenwicht, blijkt dat de jaren 2022 en 2023 nog een voordelig structureel saldo hebben.

Planning & Control-cyclus

De Programmabegroting is één van de producten van de Planning & Control-cyclus. De basis voor deze begroting is de Agenda van de Samenleving 2020 - 2023 en de Voorjaarsnota 2020.

De Programmabegroting 2020 geeft de plannen voor 2020 weer. In 2020 zullen twee tussenrapportages verschijnen waarin aan de raad de afwijkingen gerapporteerd worden met betrekking tot de uitvoering van de in de begroting opgenomen plannen. Daarnaast heeft u via Pepperflow/Begrotingsapp maandactueel zicht op de status van de speerpunten. In de jaarrekening wordt het jaar afgesloten met een eindrapportage.

Indeling van de begroting

Artikel 7 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat een begroting ten minste bestaat uit de beleidsbegroting en de financiële begroting.

De beleidsbegroting dient vervolgens te bestaan uit:

- het programmaplan
- de paragrafen

De financiële begroting dient ten minste te bestaan uit:

- het overzicht van baten en lasten en de toelichting
- de uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting

Opbouw van deze begroting

Hoofdstuk 1 presenteren wij u de Agenda van de Samenleving 2020 – 2023. Het is een eerste uitwerking van ons coalitieakkoord “Albrandswaard: een vitale, zorgzame en zelfstandige gemeente”. Een dynamische agenda die wij jaarlijks bijstellen in samenspraak met uw raad, inwoners, bedrijven en instellingen. Met het vaststellen van de begroting geeft de raad het college toestemming om tot uitvoering van de programma's over te gaan en de ter beschikking gestelde middelen te besteden en de geplande inkomsten te realiseren.

Hoofdstuk 2 geeft een overzicht van de begroting op financiële hoofdlijnen.

In hoofdstuk 3 is het programmaplan opgenomen, waarin de programma's van deze begroting centraal staan. Per programma zijn achtergrond en politiek taakveld beschreven. Omdat een programma vaak een breed taakveld bestrijkt, zijn de programma's onderverdeeld in programmaonderdelen.

Per programmaonderdeel worden voor de speerpunten de volgende (5 W) vragen beantwoord:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we doen?
- Wanneer is het klaar?
- Wat is het streven?
- Wat zijn de extra kosten en formatie-inzet?

In hoofdstuk 4 zijn de paragrafen opgenomen. Dit zijn de paragrafen, zoals deze zijn voorgeschreven in het BBV. Ze geven een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de begroting. Het gaat met name om de beleidslijnen voor beheersmatige aspecten die grote financiële gevolgen kunnen hebben en/of van belang zijn voor het realiseren van de programma's. Deze informatie komt in de begroting veelal versnipperd voor en is daardoor minder inzichtelijk voor de gemeenteraad.

Hoofdstuk 5 bevat de financiële begroting. Hierin worden de hoofdstukken 1 tot en met 4 uitgewerkt in een gedetailleerd overzicht van de financiële positie van de gemeente.

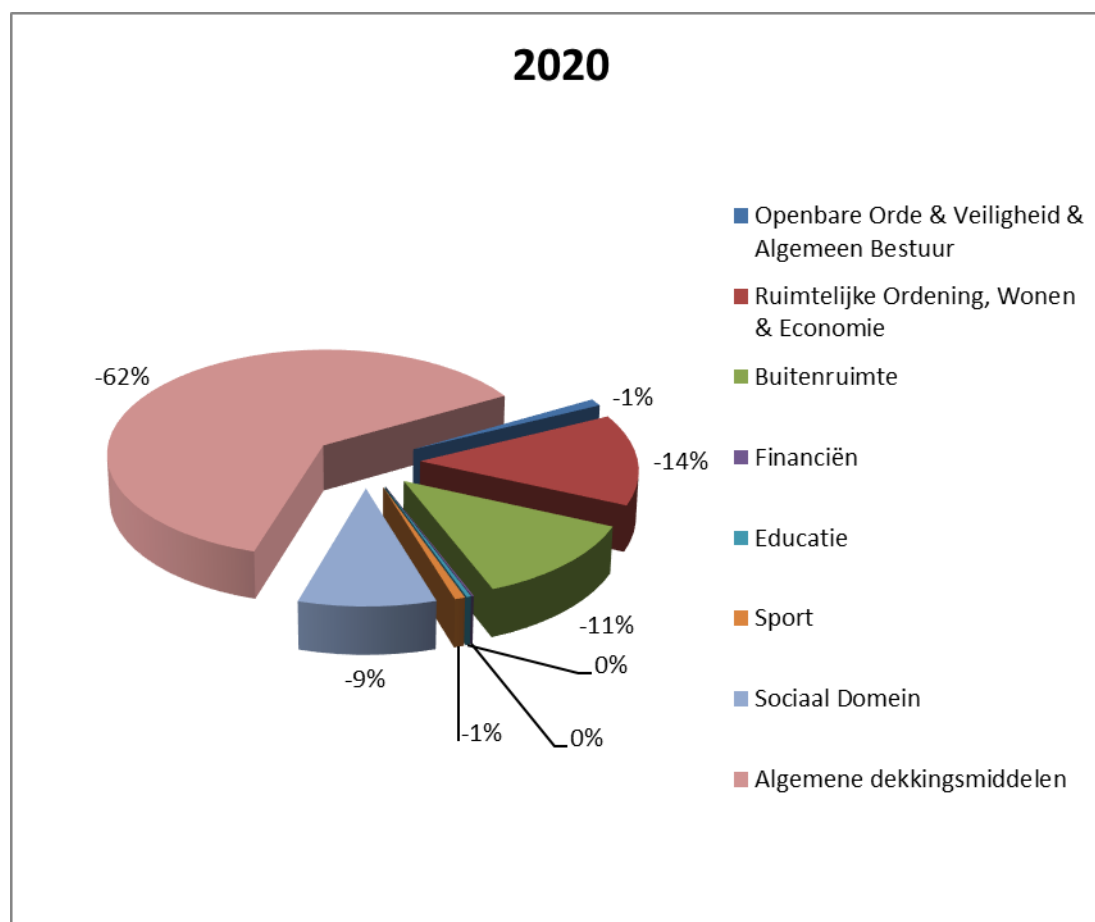
2

BEGROTING IN ÉÉN OOGOPSLAG

Baten per Programma

Programma	Begroting			
	2020	2021	2022	2023
Openbare Orde & Veiligheid & Algemeen Bestuur	-623.600	-650.100	-693.900	-597.300
Ruimtelijke Ordening, Wonen & Economie	-8.022.000	-9.458.600	-646.700	-549.600
Buitenruimte	-7.108.300	-7.065.200	-7.066.600	-7.050.500
Financiën	-78.500	-78.500	-78.500	-78.500
Educatie	-176.900	-179.400	-179.400	-179.400
Sport	-408.200	-412.500	-412.500	-412.500
Sociaal Domein	-5.382.700	-5.296.000	-5.300.700	-5.305.600
Totaal programma's	-21.800.200	-23.140.300	-14.378.300	-14.173.400
Niet onder de programma's vallende baten				
Algemene dekkingsmiddelen	-35.673.500	-36.180.500	-37.144.500	-38.319.900
Overhead	0	0	0	0
Vpb	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0
Totaal baten	-57.473.700	-59.320.800	-51.522.800	-52.493.300

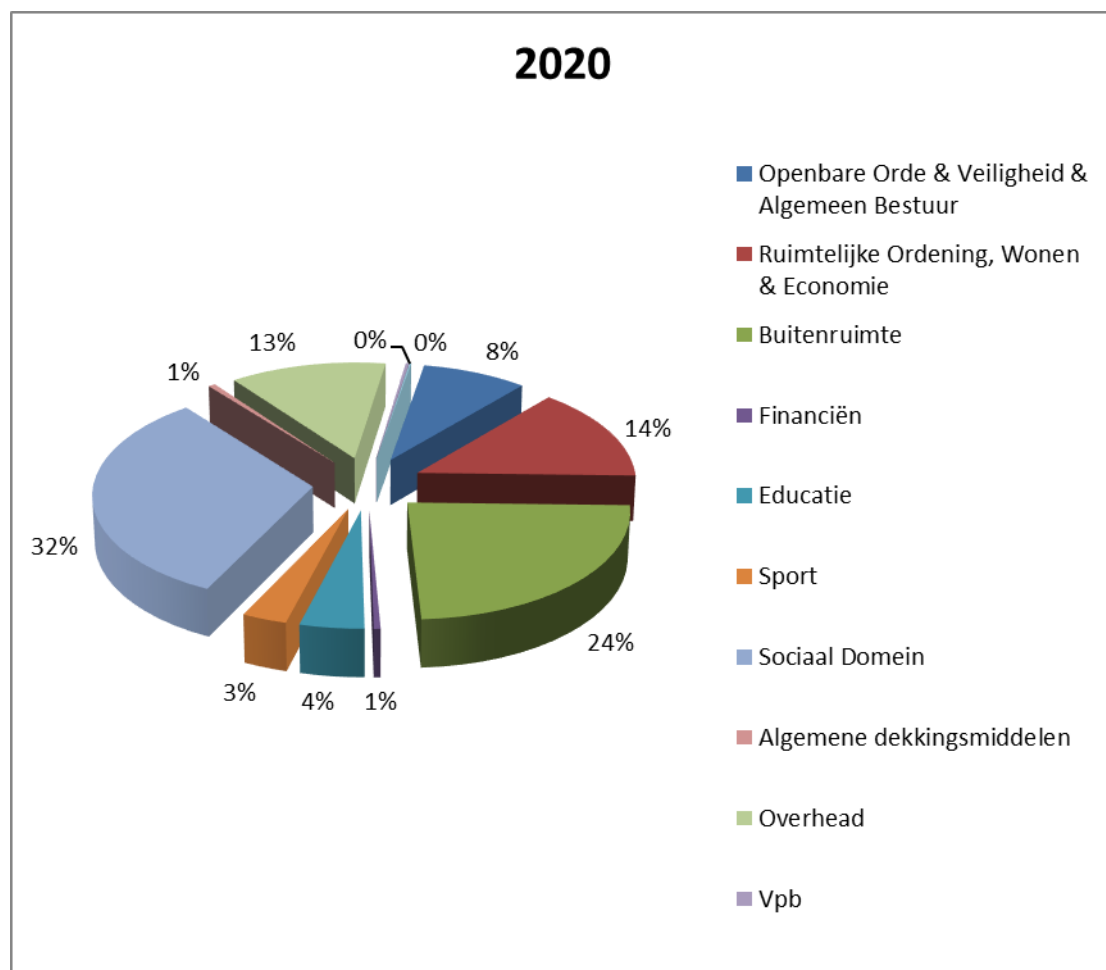
Waar komt het geld vandaan?

Lasten per Programma

Programma	Begroting			
	2020	2021	2022	2023
Openbare Orde & Veiligheid & Algemeen Bestuur	4.814.800	4.795.100	4.853.500	4.811.500
Ruimtelijke Ordening, Wonen & Economie	8.131.500	9.840.200	1.632.600	1.530.000
Buitenruimte	13.658.400	13.795.300	13.790.900	13.808.200
Financiën	263.800	596.800	634.500	642.400
Educatie	2.505.500	2.515.700	2.509.900	2.498.300
Sport	1.747.600	1.679.900	1.675.000	1.669.000
Sociaal Domein	18.419.400	18.338.500	18.494.700	18.476.500
Totaal programma's	49.541.000	51.561.500	43.591.100	43.435.900
Niet onder de programma's vallende lasten				
Algemene dekkingsmiddelen	320.000	267.300	159.600	77.200
Overhead	7.156.900	7.083.200	7.026.200	7.032.600
Vpb	145.400	43.800	42.500	42.400
Onvoorzien	75.000	75.000	75.000	75.000
Totaal lasten	57.238.300	59.030.800	50.894.400	50.663.100

Waar gaat het geld naar toe?

3

PROGRAMMAPLAN

PROGRAMMA 1 – OPENBARE ORDE & VEILIGHEID & ALGEMEEN BESTUUR

1.1 Openbare Orde & Veiligheid

Missie

Met inwoners, bedrijven en instellingen willen wij een veilige woon- en leefomgeving realiseren. Het beleid op dit terrein bedenken we met hen en voeren we samen uit. We ondersteunen inwoners en ondernemers bij de realisatie van initiatieven en stimuleren zelforganisatie. Samen gaan we voor een veilig Albrandswaard!

Integraal veiligheidsbeleid

Wat willen we bereiken?

Invoering Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz)

Wat gaan we doen		Wanneer is het klaar	Wat is het streven	Extra kosten + FTE in 2020
1a	Uitvoering geven aan de Wet verplichte GGZ per 1 januari 2020.	4e kwartaal 2020	Een meer zorgvuldige afweging bij afgifte IBS door middel van extra toets.	p.m. Zie ook speerpunt 7.2.1c.

Inbraken & diefstallen

Wat willen we bereiken?

Minder woninginbraken, auto- en fietsdiefstallen, geweldsdelicten en straatroven in Albrandswaard.

Wat gaan we doen		Wanneer is het klaar	Wat is het streven	Extra kosten + FTE in 2020
2a	Inzetten op hotspots middels particuliere beveiliging, acties in de wijk, betrekken van inwoners(groepen) en integraal werken met veiligheidspartners.	Continu	Proactieve houding voor het terugdringen van high impact crimes, auto- en fietsdiefstallen. Verbeteren van het veiligheidsgevoel.	Binnen begroting

Alcohol & drugs

Wat willen we bereiken?				
Een afname van overmatig alcohol- en drugsgebruik onder jongeren in Albrandswaard.				
Wat gaan we doen		Wanneer is het klaar	Wat is het streven	Extra kosten + FTE in 2020
3a	Bewustwording creëren over de gevaren van (overmatig) alcohol- & drugsgebruik. In samenwerking met Stichting Welzijn Albrandswaard wordt jaarlijks een planning gemaakt gericht op jongeren, ouders, verenigingen en instellingen.	Continu	Inspelen op actuele thema's en terugdringen van overmatig alcohol- en drugsgebruik onder jongeren.	Binnen begroting

(Veiligheids)participatie

Wat willen we bereiken? Inwoners betrekken bij de veiligheid van hun woon- en leefomgeving. Vergroten van het veiligheidsgevoel.				
Wat gaan we doen		Wanneer is het klaar	Wat is het streven	Extra kosten + FTE in 2020
4a	Optimaliseren van de samenwerking tussen politie, boa's (bijv. leerwerktrajecten/stages), jongerenwerk, buurt bestuurt comités en buurtpreventieteams.	4e kwartaal 2020	Netwerken, integraal handelen en verbeteren van het veiligheidsgevoel.	Binnen begroting
4b	Stimuleren van initiatieven en het gebruik van communicatiemiddelen om (vroeg)signalering en preventie in de wijken te vergroten.	Continu	Inwoners betrekken bij de veiligheid van hun woonomgeving en vergroten van de meldingsbereidheid.	Binnen begroting

1.2 Algemeen Bestuur

Missie

Albrandswaard levert dienstverlening aan inwoners, instellingen en bedrijven op de plekken en momenten waarop daar behoefte aan is. Moderne technologie wordt ingezet om de mogelijkheden van persoonlijke dienstverlening te vergroten.

Dienstverlening

Wat willen we bereiken? Dienstverlening die persoonlijk, eigentijds en betrouwbaar is. Wij zijn benaderbaar, zoeken onze inwoners op en bieden een eigentijdse plek voor contacten en ontmoetingen in het Huis van Albrandswaard.				
Wat gaan we doen		Wanneer is het klaar	Wat is het streven	Extra kosten + FTE in 2020
1a	Besluiten nemen over alternatief voor baliemeting.	3e kwartaal 2020	Continu klantonderzoek.	Binnen begroting

Communicatie

Wat willen we bereiken? Inzet van communicatiemiddelen en -vormen die aansluiten bij wensen van en trends in de samenleving.				
Wat gaan we doen		Wanneer is het klaar	Wat is het streven	Extra kosten + FTE in 2020
2a	Verbeteren inzet sociale media (waaronder Facebook).	Continu	Vaker, sneller en actuele(re) berichten.	Binnen begroting
2b	De kernwaarden betrokken, benaderbaar en menselijke maat in de praktijk brengen in de contacten met inwoner.	Continu	Inwoners waar mogelijk persoonlijk en direct benaderen (bijvoorbeeld via 1 op 1 gesprekken en bezoeken aan huis); meer 'naar buiten'.	Binnen begroting

Kerngegevens

Bestuurlijke structuur	Raadsleden	Wethouders
Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD)	5	1 (0,85 fte)
Echt voor Albrandswaard (EVA)	4	-
Stem Lokaal	3	1 (0,85 fte)
Leefbaar Albrandswaard	3	1 (0,85 fte)
Christen Democratisch Appel (CDA)	2	1 (0,85 fte)
Partij van de Arbeid (PvdA)	1	-
Nieuwe Albrandswaardse partij (NAP)	1	-
Christen Unie/Staatskundig Gereformeerde Partij (CU/SGP)	1	-
GroenLinks	1	-
Totaal	21	4 (3,4 fte)

Wat mag het kosten?

Programma Openbare orde & Veiligheid & Algemeen bestuur	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
Lasten				
1.1 Openbare orde & Veiligheid	1.824.300	1.827.500	1.759.600	1.757.200
1.2 Algemeen bestuur	2.990.500	2.897.200	2.919.600	2.982.100
<i>Totaal lasten</i>	<i>4.814.800</i>	<i>4.724.700</i>	<i>4.679.200</i>	<i>4.739.300</i>
Baten				
1.1 Openbare orde & Veiligheid	-81.200	-81.600	-81.600	-81.600
1.2 Algemeen bestuur	-399.300	-477.200	-529.500	-427.400
<i>Totaal baten</i>	<i>-480.500</i>	<i>-558.800</i>	<i>-611.100</i>	<i>-509.000</i>
Saldo baten en lasten	4.334.300	4.165.900	4.068.100	4.230.300
Toevoeging reserve	0	70.400	174.300	72.200
Onttrekking reserve	-143.100	-91.300	-82.800	-88.300
<i>Mutaties reserves</i>	<i>-143.100</i>	<i>-20.900</i>	<i>91.500</i>	<i>-16.100</i>
Totaal programma 1	4.191.200	4.145.000	4.159.600	4.214.200

Beleidsindicatoren

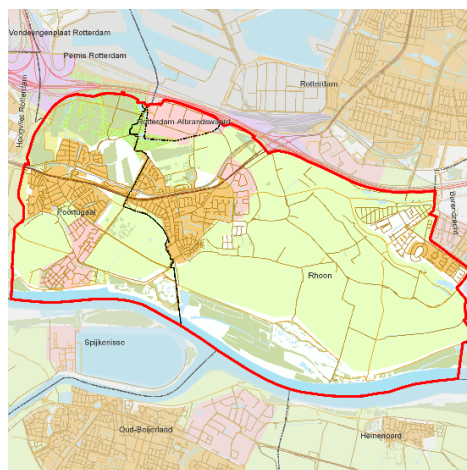
Naam Indicator	Periode	Albrands- waard	Klasse *)	Eenheid	Bron
1. Diefstallen uit woning	2018	3,2	2,2	Aantal per 1.000 inwoners	CBS
2. Vernielingen	2018	4,6	4,7	Aantal per 1.000 inwoners	CBS
3. Verwijzingen Halt	2018	39	110	Aantal per 10.000 12 - 17 jr	stichting Halt
4. Winkeldiefstallen	2018	0,4	1,4	Aantal per 1.000 inwoners	CBS
5. Geweldsmisdrijven	2018	5,5	3,7	Aantal per 1.000 inwoners	CBS

Waar staat je gemeente d.d. 28 juli 2019

*) matig stedelijk

1. Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners.
2. Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.
3. Het aantal verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.
4. Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
5. Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag, en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling etc.)

PROGRAMMA 2 – RUIMTELIJKE ORDENING, WONEN & ECONOMIE

Ondernemers, bewoners, publiek en maatschappelijke instellingen maken de samenleving van Albrandswaard. Wij willen hen optimale condities bieden voor ondernemen, ontspannen, ontmoeten en ontwikkelen. Het behouden van een goede balans tussen aan de ene kant grote opgaven met een ruimtelijk beslag, zoals woningbouw en energietransitie, en aan de andere kant het behoud van groen en leefbaarheid in de dorpen is de grote uitdaging van de komende jaren. Ingezet wordt op kwaliteit van werken, wonen, recreëren en voorzieningen, in onderlinge samenhang. Centraal staat de vitaliteit van de samenleving in kleinschalige dorpskernen en een landelijke omgeving.

Missie.

De gemeente zet bij ruimtelijke ontwikkelingen in op behoud en versterking van bestaande kwaliteiten. We werken niet alleen aan de omvang van de woningvoorraad, maar faciliteren ook onze inwoners die langer thuis blijven wonen als zij zorg nodig hebben. We bouwen en wijzen primair toe met het oog op de lokale behoefte, maar verliezen onze rol in en bijdrage aan de regio niet uit het oog.

2.1 Ruimtelijke ordening

Omgevingswet (Ruimtelijk + Sociaal)

Wat willen we bereiken?				
Op 1 januari 2021 kan een omgevingsvergunning worden aangevraagd en binnen 8 weken worden afgehandeld.				
Wat gaan we doen		Wanneer is het klaar	Wat is het streven	Extra kosten + FTE in 2020
1a	Proces voor het afgeven van een Omgevingsvergunning zo inrichten dat aan de minimale vereisten m.b.t. afhandelingstermijn en participatie wordt voldaan op 1 januari 2021 (inwerkingtreding Omgevingswet).	4e kwartaal 2020	Een 'Omgevingswetproof' proces Omgevingsvergunning.	Blijft binnen het begrote bedrag van het programma Omgevingswet.

Visie op de rand van Rhooon

Wat willen we bereiken? Keuzes maken voor de Rand van Rhooon op lange termijn.				
Wat gaan we doen		Wanneer is het klaar	Wat is het streven	Extra kosten + FTE in 2020
2a	Op basis van de in de Omgevingsvisie gemaakte keuzes op het gebied van wonen, recreatie, sport, landschap en economie praktische scenario's uitwerken voor de Rand van Rhooon.	2e kwartaal 2020	Visie op de rand van Rhooon vaststellen.	Incidenteel € 40.000 (overhevelen van 2019 naar 2020)

Buitenland van Rhooon

Wat willen we bereiken? Behoud en versterking van de recreatieve en natuurwaarden in een agrarisch en landschappelijk aantrekkelijk buitengebied. Hieronder kunnen onze inwoners en mensen van buiten Albrandswaard ook in een toekomst van toenemende verstedelijking in de regio blijven genieten van ons cultuur-historisch waardevolle polderlandschap, onze streekproducten, natuur en grienden.				
Wat gaan we doen		Wanneer is het klaar	Wat is het streven	Extra kosten + FTE in 2020
3a	Start voorbereiden van een omgevingsplan op basis van het Streefbeeld.	Kaderstellende voorbereidingsnotitie voor de raad. 1 ^e kwartaal 2020 Vorbereidend overleg met overheids- en maatschappelijke partners, informatie aan inwoners. 4 ^e kwartaal 2020	In 2022 een vastgesteld omgevingsplan op basis van het Streefbeeld.	Binnen begroting en grex.
3b	Brede bestuurlijke inzet op noodzakelijke aanpassing Rijks- en Provinciebeleid (met name Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl)) om een omgevingsplan conform het Streefbeeld mogelijk te maken.	4e kwartaal 2020	Rijks- en Provinciaal beleid dat ruimte biedt aan een omgevingsplan conform het Streefbeeld.	Binnen begroting en grex.
3c	Intensiveren afstemming gemeente (inclusief gemeenteraad) met gebiedscoöperatie en provincie op de uitvoeringsfasen van het	Continu	Synchronisatie van (beleids)inzet en bewaken van maatschappelijk draagvlak.	Binnen begroting en grex.
3d	Planvorming voor het gebied Poort van Buitenland (zogeneten Binnenland) volgens de bestuursovereenkomst hierover met de Provincie en het Streefbeeld van de gebiedscoöperatie.	3e kwartaal 2020	Een hoogwaardige entree voor bezoekers van het Buitenland die recht doet aan de functies: natuur, recreatie, agrarisch beheer en educatie.	Om de extra personele inzet op dit speerpunt te bekostigen nemen wij in de grondexploitatie Binnenland een bedrag op van jaarlijks € 150.000 voor 2020, 2021 en 2022 (2022 is het beoogde jaar van oplevering nieuwe omgevingsplan Buitenland van Rhooon).

Wat gaan we doen		Wanneer is het klaar	Wat is het streven	Extra kosten + FTE in 2020
3e	Initiatieven die (nog) niet passen binnen de geldende kaders beoordelen op toekomstige haalbaarheid en gezamenlijk met initiatiefnemer het vervolgproces afstemmen.	Continu	Duidelijkheid en rechtszekerheid bieden en waar mogelijk faciliteren van initiatieven.	Binnen begroting en grex.

2.2 Wonen

Wonen

Wat willen we bereiken?				
Passende huisvesting voor starters en ouderen met een optimale samenhang tussen wonen, welzijn en zorg. Primair bouwen en toewijzen met het oog op de lokale behoefte. Hierbij hoort dat het ontwikkeltempo van locaties en projecten afgestemd blijft op het jaarlijkse opnamevermogen van onze samenleving.				
Wat gaan we doen		Wanneer is het klaar	Wat is het streven	Extra kosten + FTE in 2020
1a	Nieuwe woningbouwinitiatieven (sociaal én markt) relateren aan het woningmarktprogramma. Met de instrumentaria van bestemmingsplan en gronduitgifte sturen op de plaatselijke behoefte aan woningen.	4e kwartaal 2020	Allereerst bouwen en toewijzen met het oog op de lokale behoefte.	Verwerkt via vjn.
1b	Onderzoek uitvoeren naar de mogelijkheden van een wijk, waarin partijen op het gebied van wonen, welzijn en zorg samen met de gemeente langer thuis wonen faciliteren.	4e kwartaal 2020	Passende huisvesting voor starters en ouderen door optimale samenhang tussen wonen, welzijn en zorg.	Verwerkt via vjn.
1c	Evaluatie verordening Woonruimtebemiddeling regio Rotterdam en monitoring regionale woningmarktafspraken.	4e kwartaal 2020	Doorstroming en lokale voorrang bevorderen. Regionaal inzetten op huisvesting van vergunninghouders via reguliere toewijziging i.p.v. toewijzing met voorrang.	Verwerkt via vjn.
1d	Initiatieven, gericht op combinaties van wonen en zorg, binnen de gewenste typologie en ruimtelijke kaders faciliteren. Voor ruimtelijke plannen, die niet binnen het bestemmingsplan passen, het streven als kader meegeven. Overeenstemming bereiken met betrokken partijen voor de realisatie van minimaal 11 extra woningen 'beschermd wonen'. Onderzoeken of er in Albrandswaard behoefte is aan flexibele woonvormen voor spoedzoekers in alle doelgroepen op de woningmarkt. Daarbij specifiek de mogelijkheden van Tiny Houses in de beoordeling betrekken.	4e kwartaal 2020	Binnen het woningmarktprogramma woningen realiseren, waarin op een goede manier zorg kan worden verleend aan de betreffende doelgroep (grotendeels 55+ met zorgvraag, woningen met name gelijkvloers en bereikbaar met een lift).	Binnen de begroting, onderzoek flexibele woonvormen p.m.

2.3 Economie

Economie en bedrijvigheid

Wat willen we bereiken?

Goede afstemming en samenhang tussen economische functies en bedrijvigheid enerzijds en andere functies en hun ruimtebeslag anderzijds, in lokaal en regionaal perspectief, en een weloverwogen positionering van economische functies en toekomstgericht beleid zoals de omgevingsvisie en duurzaamheidsbeleid.

Wat mag het kosten?

Programma Ruimtelijke ordening, Wonen en Economie	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
Lasten				
2.1 Ruimtelijke ordening	7.901.600	9.608.500	1.400.600	1.298.500
2.2 Wonen	94.400	95.500	95.400	95.400
2.3 Economie	110.500	111.200	111.600	111.100
<i>Totaal lasten</i>	<i>8.106.500</i>	<i>9.815.200</i>	<i>1.607.600</i>	<i>1.505.000</i>
Baten				
2.1 Ruimtelijke ordening	-7.372.300	-8.849.700	-193.100	-96.000
2.2 Wonen	-577.900	-415.000	-415.000	-415.000
2.3 Economie	-38.200	-38.600	-38.600	-38.600
<i>Totaal baten</i>	<i>-7.988.400</i>	<i>-9.303.300</i>	<i>-646.700</i>	<i>-549.600</i>
Saldo baten en lasten	118.100	511.900	960.900	955.400
Toevoeging reserve	25.000	25.000	25.000	25.000
Onttrekking reserve	-33.600	-155.300	0	0
<i>Mutaties reserves</i>	<i>-8.600</i>	<i>-130.300</i>	<i>25.000</i>	<i>25.000</i>
Totaal programma 2	109.500	381.600	985.900	980.400

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	Periode	Albrands- waard	Klasse *)	Eenheid	Bron
1. Functiemenging	2018	50,9	51,8	%	CBS BAG/LISA
2. Vestigingen (van bedrijven)	2018	102,8	142,8	Aantal per 1.000 inw van 15 t/m 65 jr	LISA
3. Nieuwbouw woningen	2016	6,4	7,8	Aantal per 1.000 woningen	ABF
4. Demografische druk	2019	71,3	76,7	%	CBS

Waar staat je gemeente d.d. 28 juli 2019

*) matig stedelijk

1. De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen woningen) en 100 (alleen werken). Bij de waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
2. Het aantal vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 – 65 jaar.
3. Het aantal nieuwbouwwoningen.
4. De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.

PROGRAMMA 3 – BUITENRUIMTE

De gemeente streeft een kwalitatief hoge en duurzaam openbare ruimte na, waarbij aandacht is voor veiligheid en leefbaarheid die wij samen met onze inwoners realiseren.

Wijkregie zet zich in op het bevorderen van meer burgerparticipatie, gerichte communicatie en het verbreden van het netwerk. De werkwijze van Wijkregie kenmerkt zich met een bottom-up benadering, ofwel integraal werken en zoeken naar passende oplossingen en/of mogelijkheden. De speerpunten kenmerken zich door dichtbij de burger zijn en hen betrekken bij beleid en ontwikkelingen in de wijk.

Evenementen dragen bij aan een levendige gemeente, een positief imago van de verschillende dorpskernen. Meer evenementen die de plaatselijke economie en de sociale cohesie bevorderen.

Het realiseren van maatschappelijke doelstellingen is een belangrijke pijler in de gemeente Albrandswaard. De huisvesting om deze doelstellingen te kunnen bewerkstelligen, noemen we maatschappelijk vastgoed. De laatste jaren zijn er veel ontwikkelingen op dit gebied. Om deze ontwikkelingen goed te kunnen blijven managen is professionalisering en sturing hierop van groot belang.

Missie

Een kwalitatief hoge en duurzaam openbare ruimte, waarbij aandacht is voor veiligheid en leefbaarheid die wij samen met onze inwoners realiseren.

3.1 Buitenruimte

Duurzaamheid en milieu

Wat willen we bereiken?				
Brede invulling geven aan duurzaamheid waarbij alle portefeuilles worden betrokken. De energietransitie is geprioriteerd onderdeel uit het beleid m.b.t. duurzaamheid.				
Wat gaan we doen		Wanneer is het klaar	Wat is het streven	Extra kosten + FTE in 2020
1a	Doorvertalen van maatregelen en acties uit de Regionale Energie Strategie (in BAR-verband) en opstellen en ten uitvoer brengen van een uitvoeringsagenda voor Albrandswaard.	Onbekend, de agenda zal jaarlijks worden geactualiseerd.	Uitwerken en uitvoeren van een meerjaren energietransitie.	Financiering volgt via separaat voorstel.

Openbare ruimte

Wat willen we bereiken?

De gemeente streeft een kwalitatief hoge en duurzaam openbare ruimte na, waarbij aandacht is voor veiligheid en leefbaarheid die wij samen met onze inwoners realiseren.

Wat gaan we doen		Wanneer is het klaar	Wat is het streven	Extra kosten + FTE in 2020
2a	Verhogen verkeersveiligheid. - uitvoeren acties maatregelenplan.	2020-2023	- inzet op Veilige schoolomgevingen; - inrichting 30 km/h-zones; - veilige fietsroutes; - verlagen snelheid autoverkeer.	Gedeeltelijk uit investeringen renovatieplannen. Structureel vanaf 2019 extra investeringskrediet van € 2 miljoen in 4 jaar. Al in begroting.
2b	Realisatie inrichtingsplan Park Rhooen.	2020-2022	Een park naar de wensen en behoeften van gebruikers en omwonenden.	Binnen begroting.
2c.	Effectiever afval scheiden. - uitvoering geven aan afvalbeleidsplan	4e kwartaal 2020	Door afvalscheiding een bijdrage te leveren aan de verbetering van het milieu.	Kosten dekken uit reserve/bijdrage afvalstoffenheffing.
2d	Verkeer. - onderzoek naar parkeerproblemen nabij centra. - verbeteren verkeersveiligheid Stationsstraat	na afronding bouwprojecten 2020	Verbeteren parkeermogelijkheden centra. Veiligheid fietsers vergroten.	Binnen begroting. Binnen begroting.
2e	Kwaliteit verhogen van groenonderhoud. Bewoners actief benaderen voor onderhoud groen.	Continu	Door samenwerking met inwoners het groenonderhoud op een hoger niveau brengen.	Binnen begroting
2f	Beleid opstellen begraafplaatsen en kostendekkendheid onderzoeken.	4e kwartaal 2020	Helder uitgangspunten voor beheer en begraven en goede onderbouwing kosten begraafplaatsen.	Binnen begroting
2g	Ecologisch beheer vergroten: - opstellen visie - uitvoering geven	2e kwartaal 2020 4e kwartaal 2020	De biodiversiteit in Albrandswaard verbeteren.	Binnen begroting

Wijkregie

Wat willen we bereiken?				
Bevorderen van de sociale samenhang door in te zetten op gerichte communicatie ter verbetering van burgerparticipatie, overheidsparticipatie en het integraal werken.				
Wat gaan we doen		Wanneer is het klaar	Wat is het streven	Extra kosten + FTE in 2020
3a	Faciliteren en stimuleren van burgerinitiatieven t.b.v. de verbetering leefbaarheid, bijvoorbeeld zelfbeheer groen, opruimen zwerfafval, sociale cohesie, veiligheid.	Continu	Inwoners betrekken bij hun leefomgeving.	Binnen begroting
3b	Verder ontwikkelen van online burgerparticipatie door gebruik te gaan maken van best-practise tools en vernieuwing.	Continu	Inwonersbereik vergroten (meer mensen doen mee) door de zwijgende meerderheid te activeren.	Binnen begroting
3c	Bevorderen van de samenwerking tussen organisaties.	Continu	Verbindingen leggen en samenwerking opzoeken om krachten te bundelen en daar waar nodig te versterken.	Binnen begroting
3d	Landelijke thema's koppelen aan lokale initiatieven.	Continu	Meer betrokkenheid bij landelijke thema's gericht op de verbetering van leefbaarheid in de wijk.	Binnen begroting

3.2 Kunst & Cultuur

Kunst, Cultuur & Evenementen

Wat willen we bereiken?				
Albrandswaard is een gemeente waarin de dijken, de polders, de grienden en enkele markante punten (bv het kasteel van Rhoon, Landmark kasteel Valckesteijn) etc. en ook de activiteiten van alle (culturele) verenigingen worden gezien als cultureel 'erfgoed' die voor de gehele regio waarde hebben. Zie ook speerpunt 6.1.1a en 6.1.1b (opstellen en uitvoeren verenigingsakkoord) onder het programma 6 Sport.				
Wat gaan we doen		Wanneer is het klaar	Wat is het streven	Extra kosten + FTE in 2020
1a	Deelnemen aan regionale overleggen over cultuur, cultureel erfgoed en landschap (zowel bestuurlijk als ambtelijk).	4e kwartaal 2020	Begrip in de regio voor het behoud van cultureel erfgoed, waaronder de dijken en polders, in de gemeente Albrandswaard.	Binnen begroting
1b	Faciliteren realisatie landmark kasteel Valckesteijn. Afspraken maken over beheer en onderhoud landmark kasteel Valckesteijn.	4e kwartaal 2020	Realisatie landmark kasteel Valckesteijn.	Binnen begroting
1c	Promoten cultuuruitingen in de gemeente.	4e kwartaal 2020	- met partners realiseren van een kunst- en/of cultuurweek; - cultureel erfgoed zichtbaar maken in het Huis van Albrandswaard (2021).	Binnen begroting
1d	Uitvoering geven aan het evenementenbeleid met focus op de geformuleerde visie en ambities.	4e kwartaal 2020	Een evenementvriendelijke uitstraling behouden en versterken in Albrandswaard. Het evenementenbeleid loopt tot en met 2023.	Binnen begroting

3.3 Maatschappelijk vastgoed

Maatschappelijk vastgoed

Wat willen we bereiken? Het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed wordt ingezet om onze maatschappelijke doelstelling te bereiken.				
Wat gaan we doen		Wanneer is het klaar	Wat is het streven	Extra kosten + FTE in 2020
1a	Ontwikkelen Strategische Visie Maatschappelijk Vastgoed.	1e kwartaal 2020	In de Strategische Visie Maatschappelijk Vastgoed worden de kaders van het beleid vastgelegd.	Binnen begroting
1b	Integraal Accommodatieplan opstellen (binnen de kaders van de Strategische Visie Maatschappelijk Vastgoed).	4e kwartaal 2020	Gemeentelijk maatschappelijk vastgoed wordt multifunctioneel (2 organisaties of meer) gebruikt met een bezettingsgraad van minimaal 70%.	Komt afzonderlijk raadsvoorstel.

Wat mag het kosten

Programma Buitenruimte	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
Lasten				
3.1 Buitenruimte	13.485.700	13.623.000	13.619.600	13.637.200
3.2 Kunst & cultuur	151.200	150.800	149.800	149.500
3.3 Maatschappelijk vastgoed				
<i>Totaal lasten</i>	<i>13.636.900</i>	<i>13.773.800</i>	<i>13.769.400</i>	<i>13.786.700</i>
Baten				
3.1 Buitenruimte	-7.072.300	-7.028.800	-7.030.200	-7.014.100
3.2 Kunst & cultuur	-16.700	-17.100	-17.100	-17.100
3.3 Maatschappelijk vastgoed				
<i>Totaal baten</i>	<i>-7.089.000</i>	<i>-7.045.900</i>	<i>-7.047.300</i>	<i>-7.031.200</i>
Saldo baten en lasten	6.547.900	6.727.900	6.722.100	6.755.500
Toevoeging reserve	21.500	21.500	21.500	21.500
Onttrekking reserve	-19.300	-19.300	-19.300	-19.300
<i>Mutaties reserves</i>	<i>2.200</i>	<i>2.200</i>	<i>2.200</i>	<i>2.200</i>
Totaal programma 3	6.550.100	6.730.100	6.724.300	6.757.700

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	Periode	Albrands- waard	Klasse *)	Eenheid	Bron
1. Omvang huishoudelijk restafval	2017	208	153	kg/inwoner	CBS
2. Hernieuwbare elektriciteit	2017	2,1	8,6	%	RWS

Waar staat je gemeente d.d. 28 juli 2019

*) matig stedelijk

1. Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
2. Hernieuwde elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.

PROGRAMMA 4 – FINANCIËN

Dit programma bevat de speerpunten over de ontwikkeling van de financiële positie en risico's van gemeente Albrandswaard. De Planning en Control cyclus is het instrument om zicht te houden op de voortgang van het gevoerde beleid en de financiële gezondheid van de gemeente.

4.1 Financiën

Missie

Wij geven niet meer uit dan we ontvangen. Onze structurele lasten zijn in evenwicht met de structurele baten. Op deze wijze kunnen wij de voorzieningen voor onze inwoners duurzaam bekostigen, en zijn wij financieel betrouwbaar voor onze maatschappelijke partners. De gemeentelijke belastingen voor inwoners en bedrijven worden zo laag mogelijk gehouden en waar mogelijk gematigd. Daarnaast blijven we verstandig omgaan met de reserve- en schuldenposities van Albrandswaard en trachten we deze in de komende jaren te verbeteren om zo onze toenemende risico's op te kunnen vangen.

Financieel beleid

Wat willen we bereiken?

De financiële positie van onze gemeente is gezond en toekomstbestendig.

Wat gaan we doen		Wanneer is het klaar	Wat is het streven	Extra kosten + FTE in 2020
1a	Onze aandelen in het bedrijf Eneco verkopen.	4e kwartaal 2020	Begeleiden en waarborgen zorgvuldig verkoopproces aandelen Eneco. Nadenken over financieel en duurzaam verantwoorde verwerking van de verkoop.	Binnen begroting
1b	Financiële verordeningen inzichtelijk maken, waar nodig actualiseren en bewustwording creëren binnen de organisatie.	2e kwartaal 2020 2021	Inventarisatie en overzicht. Actualisatie verordeningen.	Binnen begroting
1c	Onderzoeken mogelijkheid vorming investeringsreserve (inclusief spelregels) ten gunste van de opgaven vanuit het 'verduurzamen' van onze maatschappij.	3e kwartaal 2020	Een transparante manier om investeringen en opgaven vanuit 'verduurzaming' te bekostigen.	Binnen begroting

Lokale lasten.

Wat willen we bereiken?

Verantwoorde lastenverlichting voor onze bewoners en bedrijven.

Wat gaan we doen		Wanneer is het klaar	Wat is het streven	Extra kosten + FTE in 2020
2a	Aanpassen rioolheffing n.a.v. nieuw gemeentelijk rioleringsplan (GRP). Het huidige GRP loopt tot eind 2020.	4e kwartaal 2020	Op basis van het nieuwe GRP de moeilijkheid onderzoeken om rioolheffing te verlagen.	Binnen begroting
2b	Beleid voor de Onroerende Zaak Belasting (OZB) opstellen. Uitwerking nieuw beleid.	3e kwartaal 2020	Onderzoek naar mogelijkheden en differentiatie aanbrengen in het beleid naar areaaluitbreiding en draagkracht i.c.m. verduurzamingsdoelstellingen.	Binnen begroting

Risicobeheersing

Wat willen we bereiken?

Passende maatregelen om onze risico's te bepreken en onze benodigde weerstandscapaciteit te ontlasten.

Wat gaan we doen		Wanneer is het klaar	Wat is het streven	Extra kosten + FTE in 2020
3a	Voorbereiden 'In Control'-statement college in verband met wetswijziging ingaande 2021. Implementatie van Verbijzonderde Interne Controle (VIC).	4e kwartaal 2020	P&C-cyclus en interne controle op hoger niveau brengen. Vergroten kans op goedkeuring provincie en accountant. Goede voorbereiding op wetswijziging dat B&W zelf een verklaring omtrent rechtmatigheid gaat verstrekken.	Binnen begroting
3b	Verbetering van de integratie van de verbonden partijen in de P&C-cyclus.	3e kwartaal 2020	Verbeteren integratie tussen beleid en kosten van verbonden partijen.	Binnen begroting
3c	Meerjaren-analyse risico's en investeringen in begroting opnemen.	3e kwartaal 2020	Verbeteren bepalen van de benodigde risicoreservepositie in de begroting.	Binnen begroting

Wat mag het kosten?

Programma Financiën	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
Lasten				
4.1 Financiën	253.000	586.000	623.700	631.600
<i>Totaal lasten</i>	<i>253.000</i>	<i>586.000</i>	<i>623.700</i>	<i>631.600</i>
Baten				
4.1 Financiën	0	0	0	0
<i>Totaal baten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Saldo baten en lasten	253.000	586.000	623.700	631.600
Toevoeging reserve	10.800	10.800	10.800	10.800
Onttrekking reserve	-78.500	-78.500	-78.500	-78.500
<i>Mutaties reserves</i>	<i>-67.700</i>	<i>-67.700</i>	<i>-67.700</i>	<i>-67.700</i>
Totaal programma 4	185.300	518.300	556.000	563.900

Kerngegevens

Financiële structuur	Jaarrekening 2018	Begroting 2019 na wijziging	Begroting 2020
Omvang totale begroting/exploitatieomzet	€ 55.110.542	€ 56.989.100	€ 57.238.300
(Begrotings)resultaat	€ 796.463	-€ 403.300	€ 235.400
Omvang algemene uitkering	€ 25.492.474	€ 26.606.000	€ 28.247.000
Algemene reserve	€ 8.153.210	€ 7.983.700	€ 7.983.700
Beklemd reserves en bestemmingsreserve	€ 9.269.813	€ 8.495.000	€ 8.495.000
Weerstandscapaciteit	€ 11.202.364	€ 11.202.300	€ 10.377.000
Voorzieningen	€ 10.443.341	€ 10.688.800	€ 10.688.800

PROGRAMMA 5 – EDUCATIE

Het programma Educatie richt zich op het bevorderen van de ontwikkeling van alle kinderen, het bevorderen van de toeleiding naar specifieke activiteiten, de doorgaande leerlijn en doorgaande zorglijn. Daarnaast is een goede ouderbetrokkenheid een belangrijke succesfactor om kinderen optimaal te kunnen laten ontwikkelen. Het maatschappelijk middenveld is een sterke partner bij het behalen van de doelstellingen. Samenwerking zien wij als een belangrijke voorwaarde om succesvol te kunnen zijn.

Missie

Kinderen en jongeren moeten zich optimaal en naar vermogen kunnen ontwikkelen.

5.1 Educatie

Educatie

Wat willen we bereiken?				
Bij wie het onderwijs niet helemaal vanzelfsprekend goed verloopt, wordt passend onderwijs aangeboden, zodat iedereen zich optimaal en naar vermogen kan ontwikkelen.				
Wat gaan we doen		Wanneer is het klaar	Wat is het streven	Extra kosten + FTE in 2020
1a	Visieontwikkeling vroegschoolse educatie en inzet onderwijsachterstanden.	4e kwartaal 2020	Kinderen moeten goed voorbereid in kunnen stromen naar het basisonderwijs.	Binnen begroting
1b	Visie en ontwikkelagenda samenwerking wijkteam, school en zorgpartners.	4e kwartaal 2020	Kinderen die hulp en/of ondersteuning nodig hebben, worden integraal geholpen/begeleid.	Binnen begroting
1c	Samen met onze partners ontwikkelen we een werkwijze waardoor kinderen niet meer thuiszitten of zo kort mogelijk (max. 3 maanden).	4e kwartaal 2020	Samen met onze partners streven wij er naar dat kinderen niet meer thuis komen te zitten van school.	Binnen begroting

Wat mag het kosten?

Programma Educatie	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
Lasten				
5.1 Educatie	2.505.500	2.515.700	2.509.900	2.498.300
<i>Totaal lasten</i>	<i>2.505.500</i>	<i>2.515.700</i>	<i>2.509.900</i>	<i>2.498.300</i>
Baten				
5.1 Educatie	-160.200	-162.700	-162.700	-162.700
<i>Totaal baten</i>	<i>-160.200</i>	<i>-162.700</i>	<i>-162.700</i>	<i>-162.700</i>
Saldo baten en lasten	2.345.300	2.353.000	2.347.200	2.335.600
Toevoeging reserve	0	0	0	0
Onttrekking reserve	-16.700	-16.700	-16.700	-16.700
<i>Mutaties reserves</i>	<i>-16.700</i>	<i>-16.700</i>	<i>-16.700</i>	<i>-16.700</i>
Totaal programma 5	2.328.600	2.336.300	2.330.500	2.318.900

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	Periode	Albrands- waard	Klasse *)	Eenheid	Bron
1. Absoluut verzuim	2017	2,81	1,53	Aantal per 1.000 inwoners 5 - 18 jr	DUO/Ingrado
2. Relatief verzuim	2017	26,71	24,13	Aantal per 1.000 inwoners 5 - 18 jr	DUO/Ingrado
3. Voortijdig schoolverlaters	2016-2017	1,1	1,6	%	DUO/Ingrado

Waar staat je gemeente d.d. 28 juli 2019

*) matig stedelijk

1. Van absoluut verzuim is sprake als een leerplichtige jongere tussen de 5 en 16 jaar of een jongere van 16 of 17 jaar die valt onder de kwalificatieplicht niet is ingeschreven op een school en ook niet vrijgesteld is van de inschrijvingsplicht.

De cijfers van Ingrado hebben betrekking op schooljaren. De periodeaanduiding "2017" staat voor schooljaar "2016/2017".

2. Van relatief verzuim is sprake als een op een school ingeschreven leer- of kwalificatieplichtige jongere ongeoorloofd afwezig is.

De periodeaanduiding "2017" staat voor schooljaar "2016/2017".

3. Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

Binnen Albrandswaard kennen wij een zeer actief verenigingsleven, waardoor voor elke inwoner een passende hobby te vinden is. Wij koesteren onze verenigingen, omdat zij saamhorigheid brengen en een laagdrempelige ontmoetingsplek zijn voor veel mensen. Zo wordt de algemene gezondheid bevordert, leren kinderen samen te werken en door te zetten. Om dit te kunnen bewerkstelligen zijn gezonde en sterke verenigingen van groot belang. Zij verdienen aandacht en ondersteuning van de gemeente, waarbij wederkerigheid een uitgangspunt is. Wij trekken samen met elkaar op!

Missie

Het verenigingsleven vervult een belangrijke functie in de Albrandswaardse samenleving, zij zijn het cement van de maatschappij. Wij faciliteren en ondersteunen hen bij de uitvoering van hun verenigingsleven, waarbij samenwerking voorop staat.

6.1 Sport

Sport

Wat willen we bereiken?

Het versterken en vergroten van de maatschappelijke functie van het verenigingsleven waarbij onze inwoners beschikken over toekomstbestendige en multifunctionele faciliteiten.

Profileren wat Albrandswaard te bieden heeft op het gebied van kunst, cultuur, sport en archeologie en evenementen.

Wat gaan we doen		Wanneer is het klaar	Wat is het streven	Extra kosten + FTE in 2020
1a	Het opstellen van een Verenigingsakkoord. (o.a. aanpassingen subsidie mogelijkheden, oprichten fonds, overlegplatform, multifunctioneel gebruik van verenigingsgebouwen, samenwerken organisaties, profileren van de gemeente regionaal o.g.v. sport, kunst, cultuur en evenementen.	2e kwartaal 2020	Het Verenigingsakkoord is ontwikkeld in co-creatie met het maatschappelijk middenveld, waardoor een breed draagvlak is ontstaan.	Binnen begroting
1b	Uitvoeren Verenigingsakkoord.	2020 en verder	Onze verenigingen zijn verbonden met andere organisaties in het sociaal domein en werken samen. De samenwerkingsverbanden worden ondersteund door het welzijnswerk en de buurtsportcoaches.	Binnen begroting
1c	Locatiekeuze sportpark De Omloop.	1e kwartaal 2020	Vanwege de beoogde woningbouw moet sportpark De Omloop verhuizen naar een andere locatie binnen Rhoon.	Grondexploitatie (pm)

Wat mag het kosten?

Programma Sport	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
Lasten				
6.1 Sport	1.747.600	1.679.900	1.675.000	1.669.000
<i>Totaal lasten</i>	<i>1.747.600</i>	<i>1.679.900</i>	<i>1.675.000</i>	<i>1.669.000</i>
Baten				
6.1 Sport	-408.200	-412.500	-412.500	-412.500
<i>Totaal baten</i>	<i>-408.200</i>	<i>-412.500</i>	<i>-412.500</i>	<i>-412.500</i>
Saldo baten en lasten	1.339.400	1.267.400	1.262.500	1.256.500
Toevoeging reserve	0	0	0	0
Onttrekking reserve	0	0	0	0
<i>Mutaties reserves</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Totaal programma 6	1.339.400	1.267.400	1.262.500	1.256.500

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	Periode	Albrands-waard	Klasse *)	Eenheid	Bron
1. Niet-sporters	2016	49,9	47,6	%	zie onder**)

Waar staat je gemeente d.d. 28 juli 2019

*) matig stedelijk

**) Gezondheidsmonitor volwassenen, GGD'en, CBS en RIVM

1. Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.

PROGRAMMA 7 – SOCIAAL DOMEIN

Binnen het sociaal domein staat 'de mens' en de 'menselijke maat' voorop. We benutten de eigen kracht van mensen, betuttelen niet en bieden de hulp die echt nodig is. Hierbij werken de hulpverleners integraal en afgestemd op elkaar. Met name voor hulpbehoevenden die met een opstapeling van problemen te maken hebben, is integrale aanpak pure noodzaak. Wij investeren extra veel in preventie, omdat wij geloven dat voorkomen altijd beter is dan genezen. Wij sturen op het toepassen van de mogelijkheden die wij zien voor verbetering van de interne en externe samenwerking, kennisdeling en het inzetten van creatieve oplossingen. De afstemming tussen Wonen, Welzijn (en Werk) en Zorg zijn daarbij leidend.

Missie.

Door de integrale transitie binnen het sociaal domein, wordt maatwerk geleverd en gaan wij uit van de kracht van onze inwoners.

7.1 Maatschappelijke ondersteuning

Maatschappelijke ondersteuning

Wat willen we bereiken?

Inwoners die dat nodig hebben worden ondersteund in hun zelfredzaamheid. De zorg wordt zoveel mogelijk in de wijken georganiseerd, waarbij integrale aanpak het uitgangspunt is. De bewoners van Albrandswaard kunnen hierdoor zo lang mogelijk thuis, in hun eigen sociale omgeving blijven wonen. Bewustwording van de zaken die onder de eigen verantwoordelijkheid vallen, is hierbij een belangrijk item.

Wat gaan we doen		Wanneer is het klaar	Wat is het streven	Extra kosten + FTE in 2020
1a	In samenwerking met onze professionele partners, familie, kennissen, burens etc. bieden wij inwoners in hun eigen omgeving ondersteuning in het kader van wonen, welzijn en zorg.	Continu	Onze inwoners kunnen zo lang mogelijk zelfstandig wonen in hun eigen sociale omgeving.	Binnen begroting

7.2 Kwetsbare groepen

Kwetsbare groepen

Wat willen we bereiken?				
Onze (kwetsbare) inwoners voelen zich gezien en maken onderdeel uit van een sociaal netwerk. Hiermee willen we ontmoeting stimuleren en trachten te voorkomen dat er eenzaamheid ontstaat. Wonen, welzijn en zorg zijn onlosmakelijke met elkaar verbonden.				
Wat gaan we doen		Wanneer is het klaar	Wat is het streven	Extra kosten + FTE in 2020
1a	Evalueren en verder uitwerken huisbezoeken 75 jarigen.	2020 en verder	Onze kwetsbaren inwoners voelen zich gezien en maken eigen keuzes om problemen van wonen, welzijn (en eenzaamheid), zorg en werk in de toekomst te voorkomen.	Binnen begroting
1b	Nadat wij in 2019 de mogelijkheid hebben verkend en zo mogelijk een tijdelijke voorziening hebben gerealiseerd, gaan we in overleg met de SWA en voormalige gebruikers van het boerderijtje een definitieve plek realiseren voor een openbare 'huiskamer' in, of in de nabijheid van, de kern Rhooen dorp.	4e kwartaal 2020	Een laagdrempelige ontmoetingsplaats realiseren in, of in de nabijheid van, de kern Rhooen.	In 2020 bekijken we de mogelijkheden binnen de huidige begroting. Vanaf 2021 structureel € 10.000.
1c	Realiseren actieplan personen met verward gedrag. Mogelijk maken om verplichte zorg ambulant uit te voeren. Verplichte opname blijft mogelijk.	4e kwartaal 2020	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvgz) implementeren. (deze vervangt de BOPZ = wet bijzondere opnemingen psychiatrische ziekenhuizen)	p.m. Zie ook speerpunt 1.1a.
1d	Samen met relevante partners uitvoeren van het stappenplan dementievriendelijke gemeenten (samendementievriendelijk.nl): - participeren in het dementienetwerk; - vergroten van de kennis over dementie; - begeleiding op maat mogelijk maken.	2020 2020/2021 2020/2021	Albrandswaard is eind 2021 een dementievriendelijke gemeente.	€ 10.000 eenmalig (aanjaagbudget)
1e	Implementeren nieuwe verplichtingen Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang. - onderzoeken onder welke voorwaarden woonvoorzieningen worden verspreid over de regio; - onderzoeken op welke wijze uitstroom vanuit beschermd wonen naar zelfstandig (begeleid) wonen kan worden vergroot.	2020 2020/2021	Een zorgvuldige overgang van de verantwoordelijkheden voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang van de centrumgemeente naar onze gemeente is gewaarborgd (op zijn vroegst vanaf 2021).	Binnen begroting

7.3 Participatiewet

Werk en inkomen, minima en schuldhulpverlening.

Wat willen we bereiken?

Onze inwoners die dat echt nodig hebben, kunnen gebruik maken van vangnetregelingen om armoede te voorkomen. Ieder kind kan zijn/haar eigen keuzes maken voor wat betreft onderwijs, sport en cultuur. Door begeleiding, opleiding etc. willen we de inwoners helpen de regie (over hun eigen inkomen en financiën) weer zoveel mogelijk zelf in handen te nemen.

In 2020 hebben we als doel om het nog onbenutte arbeidspotentieel te ontwikkelen en re-integratietrajecten efficiënter in te richten.

Wat gaan we doen		Wanneer is het klaar	Wat is het streven	Extra kosten + FTE in 2020
1a	Optimaliseren samenwerking met Werkgevers Service Punt Rotterdam Rijnmond. Meedoen aan het project 'Hallo Werk'. We zetten nieuwe instrumenten in om voor mensen zonder startkwalificatie de mismatch te verminderen of op te heffen. Maatregelen nemen om onrechtmatig beroep op sociale voorzieningen tegen te gaan.	4e kwartaal 2020	- de ontwikkeling van ons bestand van bijstandsgerechtigden die niet in een inrichting verblijven, houdt gelijke tred met, of is beter dan, het landelijk gemiddelde; - 75% van de klanten met arbeidspotentieel, inclusief vergunninghouders, neemt deel aan een passende activiteit in het kader van re-integratie; - alle jobready kandidaten hebben een profiel in Hallo werk; - de 144 nieuwe klanten die in Delta worden geplaatst, hebben allen op tijd een uitkering gekregen.	Binnen begroting

7.4 Jeugdzorg

Jeugdzorg.

Wat willen we bereiken? Onze (jeugdige) inwoners worden adequaat geholpen waarbij maatwerk voorop staat.				
Wat gaan we doen		Wanneer is het klaar	Wat is het streven	Extra kosten + FTE in 2020
1a	Vormgeven aan de transformatieopgave door te investeren in vroeg-signalering vanuit en in samenwerking met maatschappelijke partners.	4e kwartaal 2020	Het voorkomen en verminderen van instroom in de specialistische jeugdhulp.	Binnen begroting
1b	Opstellen meerjaren beleidskader Jeugd.	4e kwartaal 2020	Het inzetten op het versterken van de eigen kracht van de jeugdige en van het zorgend en probleemoplossend vermogen van het gezin en de sociale omgeving.	Binnen begroting
1c	Preventieve en curatieve inzet op het vraagstuk (problematische) echtscheidingen.	Continu	Middels het product 'gescheiden opvoeden' bieden we hulpverlening aan ouders die te maken hebben met complexe scheidingen. Het aanbieden van KIES (kinderen in echtscheiding) en weerbaarheidstrainingen. Voorlichting geven over de gevolgen van scheiden.	Binnen begroting
1d	Vaststellen Preventieagenda Jeugd, waarbij opvoedondersteuning een belangrijke rol speelt en nauw wordt samengewerkt met het primair onderwijs d.m.v. de schoolcontactpersoon.	2e kwartaal 2020	Door het versterken van het normale leven met aandacht voor preventie, levert de gemeente een bijdrage aan de positieve ontwikkeling van de jeugd in Albrandswaard. Met de Preventieagenda Jeugd zorgt de gemeente ervoor dat kinderen en jongeren in Albrandswaard kansrijk, gezond en veilig kunnen opgroeien.	Binnen begroting

7.5 Zorg & Welzijn

Zorg & Welzijn.

Wat willen we bereiken?				
Preventie en bevorderen van een gezonde levensstijl.				
Onze inwoners zijn zich bewust van hun gezondheid en dragen hiermede zorg voor. Via de omgevingsvisie krijgt gezondheid en sociaal welbevinden een prominente plaats.				
Wat gaan we doen		Wanneer is het	Wat is het streven	Extra kosten + FTE in 2020
1a	Ontwikkelen van een lokale preventieagenda vanuit vier ambities: - bevorderen ontwikkelingskansen jeugd; - bevorderen gezonde levensstijl; - bevorderen maatschappelijke participatie; - beschermen kwetsbare groepen.	4e kwartaal 2020	Implementeren Nationaal preventieakkoord (in relatie tot verenigingsakkoord Cultuur en Sport). Via preventie voorkomen van dure en ingrijpende zorg.	Binnen begroting

7.6 Wijkteams

Wijkteams.

Wat willen we bereiken?				
Inwoners met een hulpvraag kunnen bij één loket terecht voor een integrale aanpak en ondersteuning (integrale toegang).				
Wat gaan we doen		Wanneer is het	Wat is het streven	Extra kosten + FTE in 2020
1a	Optimaliseren van cliënt ondersteuning. Ondersteuning op maat voor cliënten die vanuit hun eigen netwerk onvoldoende ondersteund (kunnen) worden.	Continu	Voor iedereen passende ondersteuning.	Binnen begroting

Wat mag het kosten?

Programma Sociaal domein	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
Lasten				
7.1 Maatschappelijke ondersteuning	3.623.800	3.633.400	3.679.200	3.679.200
7.2 Kwetsbare groepen	232.600	232.600	232.600	232.600
7.3 Participatie	6.502.600	6.451.100	6.520.100	6.520.100
7.4 Jeugdzorg	3.880.600	3.885.700	3.899.900	3.899.900
7.5 Zorg & welzijn	715.400	702.900	692.100	685.000
7.6 Wijkteams	1.251.600	1.228.500	1.258.200	1.258.200
Bijdrage BAR naar taakvelden	2.145.800	2.160.300	2.168.600	2.157.500
<i>Totaal lasten</i>	<i>18.352.400</i>	<i>18.294.500</i>	<i>18.450.700</i>	<i>18.432.500</i>
Baten				
7.1 Maatschappelijke ondersteuning	-99.600	-99.600	-99.600	-99.600
7.2 Kwetsbare groepen	0	0	0	0
7.3 Participatie	-4.820.000	-4.797.000	-4.797.000	-4.797.000
7.4 Jeugdzorg	0	0	0	0
7.5 Zorg & welzijn	-389.600	-399.400	-404.100	-409.000
7.6 Wijkteams	0	0	0	0
<i>Totaal baten</i>	<i>-5.309.200</i>	<i>-5.296.000</i>	<i>-5.300.700</i>	<i>-5.305.600</i>
Saldo baten en lasten	13.043.200	12.998.500	13.150.000	13.126.900
Toevoeging reserve	67.000	44.000	44.000	44.000
Onttrekking reserve	-73.500	0	0	0
<i>Mutaties reserves</i>	<i>-6.500</i>	<i>44.000</i>	<i>44.000</i>	<i>44.000</i>
Totaal programma 7	13.036.700	13.042.500	13.194.000	13.170.900

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	Periode	Albrands- waard	Klasse *)	Eenheid	Bron
1. Banen	2018	654,4	741,3	Per 1.000 inw in de leeftijd 15-65 jr	LISA
2. Jongeren met een delict voor de rechter	2015	0,65	1,15	%	Verwey Jonker Instituut
3. Kinderen in uitkeringsgezinnen	2015	2,97	4,42	%	Verwey Jonker Instituut
4. Netto arbeidsparticipatie	2018	72	68,8	%	CBS
5. Jeugdwerkloosheid	2015	1,06	1,17	%	Verwey Jonker Instituut
6. Personen met een bijstandsuitkering	2e hj 2018	22	27,4	Per 1.000 inw van 18 jr en ouder	CBS
7. Aantal re-integratievoorzieningen	1e hj 2018	25,7	25,2	Per 1.000 inw van 15-65 jr	CBS
8. Jongeren met jeugdhulp	2e hj 2018	7,2	10,2	% van alle jongeren tot 18 jr	CBS
9. Jongeren met jeugdbescherming	2e hj 2018	0,4	0,9	% van alle jongeren tot 18 jr	CBS
10. Jongeren met jeugdreclassering	2e hj 2018	0,3	0,3	% van alle jongeren van 12 tot 23 jr	CBS
11. Wmo-cliënten met een maatwerkarr.	2e hj 2018	47	53	Per 1.000 inwoners	CBS

Waar staat je gemeente d.d. 28 juli 2019

*) matig stedelijk

1. Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 65 jaar.
2. Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.
3. Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.

4. Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.
5. Het percentage werkeloze jongeren (16 – 22 jaar).
6. Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.
7. Het aantal re-integratievoorzieningen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar
8. Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.
9. Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of onder voogdij geplaatst.
In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar.
10. Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.
11. Aantal per 1.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.

Kerngegevens

Sociale structuur	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Aantal inwoners	25.295	25.253	25.425
Aantal inwoners tot 20 jaar	6.187	6.214	6.177
Aantal inwoners 65 jaar en ouder	4.337	4.282	4.402
Aantal bijstandsgerechtigden	385	394	395

NIET IN VOORGAANDE PROGRAMMA'S VERANTWOORDE BATEN EN LASTEN

Met ingang van het begrotingsjaar 2017 is het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (het BBV) gewijzigd. Een van de wijziging betreft het verantwoorden van algemene baten en lasten in de begroting en jaarrekening.

Baten en lasten die direct verbandhouden met activiteiten die gericht zijn op de externe klant, worden verantwoord in de programma's. Dus alleen de baten en lasten die betrekking hebben op het primaire proces worden in de programma's opgenomen. Baten en lasten die hier niet onder vallen, worden buiten de programma's gehouden. Het gaat hierbij om overheadkosten, algemene dekkingsmiddelen, Vennootschapsbelasting en onvoorzien.

Zo komt er meer inzicht in de omvang van de baten en lasten van het primaire proces in het algemeen en de overhead in het bijzonder.

1. Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen zijn middelen die geen relatie hebben met een bepaalde activiteit.

Onder de algemene dekkingsmiddelen vallen de taakvelden 0.5 Treasury, 0.61 OZB woningen, 0.62 OZB niet-woningen, 0.64 Belasting overig en 0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds.

Wat mag het kosten?

algemene dekkingsmiddelen	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
Lasten	320.000	267.300	159.600	77.200
Baten	-35.325.800	-36.180.500	-37.144.500	-38.319.900
Saldo baten en lasten	-35.005.800	-35.913.200	-36.984.900	-38.242.700
Toevoeging reserve	0	0	0	0
Onttrekking reserve	-347.700	0	0	0
Totaal algemene dekkingsmiddelen	-35.353.500	-35.913.200	-36.984.900	-38.242.700

De bedragen zijn als volgt samengesteld:

Algemene dekkingsmiddelen	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
Lokale heffingen	200.000	200.000	200.000	200.000
Algemene uitkering	0	0	0	0
Dividend	19.800	19.800	19.800	19.800
Saldo financieringsfunctie	90.500	37.800	-70.000	-152.300
Verzekeringen	0	0	0	0
Bijdrage BAR	9.700	9.700	9.800	9.700
Saldo lasten	320.000	267.300	159.600	77.200
Lokale heffingen	-6.733.800	-6.935.900	-7.143.900	-7.358.300
Algemene uitkering	-28.247.000	-28.903.000	-29.659.000	-30.620.000
Dividend	-332.500	-332.500	-332.500	-332.500
Saldo financieringsfunctie	-12.500	-9.100	-9.100	-9.100
Saldo baten	-35.325.800	-36.180.500	-37.144.500	-38.319.900
Totaal algemene dekkingsmiddelen	-35.005.800	-35.913.200	-36.984.900	-38.242.700

Lokale heffingen

De gemeente kent de volgende niet-bestedingsgebonden gemeentelijke heffingen.

Lokale heffingen	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
Lasten heffing en invord.gem.belastingen	200.000	200.000	200.000	200.000
Bijdrage BAR	9.700	9.700	9.800	9.700
Saldo lasten	209.700	209.700	209.800	209.700
OZB woningen	-4.171.700	-4.296.900	-4.425.800	-4.558.600
OZB niet-woningen	-2.562.100	-2.639.000	-2.718.100	-2.799.700
Saldo baten	-6.733.800	-6.935.900	-7.143.900	-7.358.300
Totaal lokale heffingen	-6.524.100	-6.726.200	-6.934.100	-7.148.600

Onder de post Lasten heffing en invordering gemeentelijke belastingen wordt de bijdrage aan de SVHW verantwoord. De bijdrage BAR betreft de doorberekening van de bijdrage aan het taakveld 0.61 OZB woningen.

Algemene uitkering

De verantwoorde algemene uitkering uit het Gemeentefonds is gebaseerd op de ten tijde van het opstellen van de jaarrekening bekende informatie (meicirculaire). De bedragen voor 2022 en 2023 zijn inclusief de stelpost Extra rijksbijdrage Jeugd ad € 349.000.

Algemene Uitkering	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
Algemene uitkering	0	0	0	0
Saldo lasten	0	0	0	0
Algemene uitkering	-28.247.000	-28.903.000	-29.659.000	-30.620.000
Saldo baten	-28.247.000	-28.903.000	-29.659.000	-30.620.000
Totaal algemene uitkering	-28.247.000	-28.903.000	-29.659.000	-30.620.000

Dividend

Verantwoord zijn de volgende dividenden:

Dividend	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
Eneco	0	0	0	0
Stedin	7.900	7.900	7.900	7.900
Evides	11.700	11.700	11.700	11.700
BNG	200	200	200	200
Saldo lasten	19.800	19.800	19.800	19.800
Eneco	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Stedin	-113.000	-113.000	-113.000	-113.000
Evides	-209.500	-209.500	-209.500	-209.500
BNG	0	0	0	0
Saldo baten	-332.500	-332.500	-332.500	-332.500
Totaal dividend	-312.700	-312.700	-312.700	-312.700

Zie de toelichting bij het onderdeel Saldo financieringsfunctie. Aandelen behoren tot de vaste activa. De lasten in bovenstaand overzicht betreft de doorberekende rente via het renteomslag%.

Saldo financieringsfunctie

Het saldo van de betaalde rente en de ontvangen rente wordt door middel van het renteomslag% via de kapitaallasten doorberekend aan de taakvelden. Deze doorberekening is gebaseerd op de boekwaarde van de vaste activa per 1 januari x renteomslag%. Het renteomslag% wordt berekend bij het opstellen van de begroting, waarbij uitgegaan wordt van de geraamde boekwaarde van de vaste activa en de geraamde rente. Het saldo financieringsfunctie betreft het verschil tussen rentelasten van de geldleningen OG (verminderd met de eventueel ontvangen rente) en de doorbelaste rentelasten naar de taakvelden.

Saldo financieringsfunctie	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
Financiering	1.058.800	1.016.800	799.300	689.900
Toerekenen rente vanuit de activa	-821.500	-861.900	-864.500	-842.200
Toerekenen rente overig	-146.800	-117.100	-4.800	0
Verzekeringen	0	0	0	0
Saldo lasten	90.500	37.800	-70.000	-152.300
Financiering	-12.500	-9.100	-9.100	-9.100
Toerekenen rente vanuit de activa	0	0	0	0
Toerekenen rente overig	0	0	0	0
Verzekeringen	0	0	0	0
Geldleningen langer dan 1 jaar	0	0	0	0
Saldo baten	-12.500	-9.100	-9.100	-9.100
Totaal saldo financieringsfunctie	78.000	28.700	-79.100	-161.400

Beleidsindicatoren

Naam Indicator	Periode	Albrands- waard	Klasse *)	Eenheid	Bron
1. Gemiddelde WOZ waarde	2018	266	259	Duizend euro	CBS
2. Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	2019	781	693	In euro's	COELO
3. Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	2019	908	760	In euro's	COELO

Waar staat je gemeente d.d. 28 juli 2019

*) matig stedelijk

1. De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
2. Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
3. Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten

2. Overhead

Overheadkosten zijn alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces (BBV artikel 1 lid 2). In de notitie Overhead van de commissie BBV is aangegeven welke baten en lasten verantwoord worden onder overheadkosten.

In het kort komt het erop neer dat de volgende uitgangspunten gehanteerd kunnen worden.

- Directe kosten worden zoveel mogelijk direct toerekenen aan de desbetreffende taakvelden en programma's.
- Ondersteunende taken zijn niet direct dienstbaar aan de externe klant of het externe product en behoren daarom tot de overhead.
- Sturende taken vervuld door hiërarchische leidinggevende behoren tot de overhead.
- De positionering van een functie binnen de organisatie heeft geen invloed op de beoordeling of er sprake is van overhead.

De baten en lasten voor overhead zijn verantwoord op het taakveld 0.4 Overhead.

Wat mag het kosten?

overhead	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
Lasten	7.156.900	7.083.200	7.026.200	7.032.600
Baten	0	0	0	0
Saldo baten en lasten	7.156.900	7.083.200	7.026.200	7.032.600
Toevoeging reserve				
Onttrekking reserve				
Totaal overhead	7.156.900	7.083.200	7.026.200	7.032.600

De bedragen zijn als volgt samengesteld:

overhead	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
Bestuursondersteuning	289.400	293.500	296.000	298.400
Kosten vm personeel	9.200	0	0	0
Communicatie en voorlichting	60.900	61.800	61.800	61.800
Juridische zaken	21.600	21.900	21.900	21.900
Overhead vanuit de BAR	6.523.800	6.430.500	6.372.100	6.377.100
Doorbelasting kosten gemeentehuis	252.000	275.500	274.400	273.400
Saldo lasten	7.156.900	7.083.200	7.026.200	7.032.600
Doorbelasting kosten gemeentehuis	0	0	0	0
Saldo baten	0	0	0	0
Totaal overhead	7.156.900	7.083.200	7.026.200	7.032.600

3. Vennootschapsbelasting (Vpb)

Door de inwerkingtreding van de Wet modernisering Vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen zijn gemeenten met ingang van 1 januari 2016 Vpb-plichtig over hun (winstgevende) ondernemersactiviteiten. Doel van deze wet is het scheppen van een gelijk speelveld tussen overheidsondernemingen en private ondernemingen.

Omdat de Belastingdienst de gemeente in zijn geheel aanslaat voor de Vpb-heffing en deze heffing niet per overheidsonderneming uitsplitst is, wordt de eventueel af te dragen Vpb-heffing van alle ondernemingsactiviteiten opgenomen als één bedrag in het programmaplan en het overzicht van baten en lasten. Het is niet nodig om per programma waarin ondernemingsactiviteiten zijn opgenomen een naar rato-deelbedrag Vpb-heffing te ramen.

De Vpb is verantwoord onder het taakveld 0.9.

Wat mag het kosten?

Vennootschapsbelasting	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
Heffing vennootschapsbelasting	131.700	30.000	28.600	28.600
Bijdrage GR BAR	13.700	13.800	13.900	13.800
Saldo lasten	145.400	43.800	42.500	42.400
Heffing vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Saldo baten	0	0	0	0
Totaal overhead	145.400	43.800	42.500	42.400

4. Onvoorzien

In de begroting is een bedrag opgenomen voor onvoorziene lasten. Er is sprake van onvoorziene lasten wanneer deze onvoorzienbaar, onontkoombaar en onvermijdbaar zijn. Deze post is niet bedoeld om overschrijdingen op bestaande budgetten te dekken.

Wat mag het kosten?

Onvoorzien	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
Onvoorzien	75.000	75.000	75.000	75.000
Totaal onvoorzien	75.000	75.000	75.000	75.000

4

PARAGRAFEN

PARAGRAAF 1 – LOKALE HEFFINGEN

In deze paragraaf treft u informatie aan over de gemeentelijke belastingen en gebonden heffingen. Aan de orde komt het gemeentelijke beleid een overzicht van de tarieven, een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid, en de lokale lastendruk in vergelijking met omliggende gemeenten.

Algemene uitgangspunten lokale heffingen

De uitwerking van de begroting 2020 vloeit voort uit de Agenda van de Samenleving 2020-2023 en de Voorjaarsnota 2020. Een algemeen uitgangspunt is dat de gemeentelijke belastingen zo laag mogelijk worden gehouden en waar mogelijk worden gematigd.

Woonlasten en tarieven belastingen en heffingen

De gemeentelijke woonlasten worden bepaald door de uitgaven van burgers aan Onroerende zaakbelasting (OZB), afvalstoffenheffing en rioolheffing. De OZB is een gemeentelijke belasting waarbij de opbrengsten in de algemene dekkingsmiddelen terecht komen en dus vrij besteedbaar zijn. Daarnaast zijn er gebonden heffingen die volledig bestemd zijn voor de uitvoering van gemeentelijke taken. De gebonden heffingen (afvalstoffenheffing, rioolheffing, leges en retributies) mogen wettelijk maximaal 100% kostendekkend zijn (lager mag ook). Dit is inclusief de toe te rekenen compensabele BTW, mutaties in voorzieningen en toe te rekenen kosten voor overhead. Albrandswaard kiest voor tarieven die 100% van de kosten dekken.

Algemene (beleids)ontwikkelingen

Benchmark woonlasten

Vanaf 2020 wordt een benchmark woonlasten ingevoerd om jaarlijks de ontwikkeling van de lokale lasten inzichtelijker te maken. Met de invoering hiervan komt een einde aan de afspraak dat de ontwikkeling van de lokale lasten jaarlijks door het Rijk wordt gemonitord door middel van de macronorm onroerende zaakbelasting (de macronorm). De macronorm bepaalt de maximale jaarlijkse stijging van de ozb-opbrengsten van alle gemeenten samen. In 2014 is uit onderzoek gebleken dat de macronorm geen effectief instrument is, omdat de norm niet heeft bijgedragen aan de gematigde lastenontwikkeling, daar de besluitvorming over tarieven in gemeenten in de eerste plaats geënt is op lokale afwegingen.

In de benchmark wordt een vergelijking van de gemeentelijke woonlasten en de gemeentelijke tariefontwikkeling per provincie gegeven, net als de landelijke en provinciale gemiddelden. Middels deze (grafische) vergelijking worden de onderlinge verschillen tussen gemeenten nog inzichtelijker gemaakt. Het overzicht vergelijkt binnen de provincie de tariefswijzigingen per gemeente en het cumulatief bedrag van de drie heffingen per gemeente.

Begrotingsregels

Het BBV schrijft voor dat in de paragraaf lokale heffingen kostenonderbouwingen voor belastingtarieven moeten zijn opgenomen. Dit geldt in het bijzonder voor de gebonden heffingen. In deze paragraaf zijn er kostenonderbouwingen opgenomen volgens het BBV-model. Deze geven inzicht in de opbouw van de geraamde baten en lasten.

Onderdeel van de begrotingsregels zijn richtlijnen voor de berekening van de overhead. De overhead wordt binnen de gemeentelijke begrotingen afzonderlijk zichtbaar gemaakt. In overeenstemming met de nieuwe regels met betrekking tot de berekening van de overhead en de toe te rekenen kosten conform de financiële verordening van Albrandswaard, wordt een opslag voor de kosten van overhead meegenomen in de tarievenberekening.

Het jaarlijkse percentage aan toerekenbare overhead wordt berekend door de totale overheadkosten vanuit de BAR-begroting en (deels) gemeentebegroting te delen door de overblijvende directe kosten van de BAR-begroting. Dit wordt voor de drie BAR-gemeenten verdeeld op basis van de vaste

verdeelsleutels voor standaard BAR-werkzaamheden (voor Albrandswaard is dit 20,53%). Het berekende overheadpercentage per gemeente wordt vervolgens als toeslag berekend over de directe personeelslasten die specifiek aan de heffing/het tarief zijn toe te schrijven.

Overzicht geraamde belastingen en heffingen

Hierna treft u een totaal overzicht aan van in de begroting geraamde opbrengsten van de gemeentelijke belastingen en de gebonden heffingen.

Gemeentelijke belastingen	Begroting				
	2019	2020	2021	2022	2023
Algemene dekkingsmiddelen					
Onroerende zaakbelastingen	6.406.600	6.733.800	6.935.900	7.143.900	7.358.300

Gebonden heffingen	Begroting				
	2019	2020	2021	2022	2023
Afvalstoffenheffing	2.300.700	2.736.600	2.707.600	2.662.900	2.664.900
Rioolheffing	2.901.700	2.963.300	2.992.200	3.023.400	3.056.500

De geraamde opbrengsten zijn een gevolg van de tariefstelling.

Tarieven 2020

Onroerende zaakbelastingen

De onroerendezaakbelasting (OZB) wordt berekend naar een percentage van de waarde van de onroerende zaak.

Waardepeildatum

De waarde van een onroerende zaak wordt vastgesteld conform de Wet waardering onroerende zaken (WOZ). De vastgestelde waarde geldt voor een tijdvak van één jaar en heeft als peildatum 1 januari van één jaar eerder. In 2020 zal de OZB daarom berekend worden op basis van WOZ-waarde met als waardepeildatum 1 januari 2019.

Opbrengst OZB

Jaarlijks ontvangen we in juli van het SVHW een raming van de heffingsmaatstaven van de verschillende belastingen en heffingen. Op basis hiervan wordt de berekening gemaakt van de opbrengsten en de tarieven voor de lokale heffingen.

Bij het bepalen van de opbrengst OZB voor de begrotingsjaren 2020 – 2023 is de opbrengstraming van 2019 gecorrigeerd met het stijgingspercentage van 3%. De opbrengst van OZB wordt voor 2020 geraamd op € 6.733.800. In deze opbrengstraming zit de verwachte waardeontwikkeling van de WOZ exclusief areaaluitbreiding en verwachte verminderingen op aanslagen verwerkt.

OZB tarief 2020

Op basis van het voorgaande zien de tarieven OZB voor 2020 er als volgt uit.

Onroerende zaakbelastingen (als percentage van de WOZ-waarde)	2019	2020
Eigenaren woningen	0,1343 %	0,1292%
Eigenaren niet-woningen	0,3650 %	0,3630%
Gebruikers niet-woningen	0,2970 %	0,2950%

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven om de kosten te betalen die de gemeente Albrandswaard maakt voor het (laten) inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. Voor de afvalstoffenheffing hanteren wij kostendekkende tarieven in combinatie met een planmatige inzet van de daarvoor gevormde voorzieningen.

Onderbouwing kostendekkende tarieven:

De in de afvalstoffenheffing te dekken kosten zijn als volgt bepaald.

Afvalstoffenheffing	
Omschrijving	2020
Kosten van de activiteit vanuit de NV BAR Afvalbeheer	1.384.000
Kosten van de activiteit vanuit de gemeente, inclusief omslagrente	1.078.100
Inkomsten van de activiteit, exclusief heffingen	-195.400
Netto kosten van de activiteit	2.266.700
<u>Toe te rekenen kosten</u>	
Vanuit andere activiteiten toe te rekenen kosten	257.900
Overhead, inclusief omslagrente	37.900
BTW	454.300
Totale kosten	3.016.800
Opbrengst afvalstoffenheffing	2.736.600
Dekkingspercentage	90,7

De tarieven voor 2020 zien er als volgt uit.

Afvalstoffenheffing	2019	2020
Eenpersoonshuishouden	177,27	209,28
Meerpersoonshuishouden	236,36	279,00

Het nog vast te stellen nieuw afvalbeleid is bij de tarievenberekening niet meegenomen.

Rioolheffing

Het uitgangspunt van de rioolheffing is om gemeenten in staat te stellen de kosten te verhalen die gepaard gaan met de gemeentelijke wateropgave. De gemeentelijke watertaken die uit de heffing bekostigd mogen worden, zijn de taken die betrekking hebben op:

- de inzameling, de berging en het transport van huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater en op de zuivering van huishoudelijk afvalwater door middel van kleinere individuele installaties voor de behandeling van afvalwater (IBA);
- de inzameling en de verdere verwerking van afvloeiend hemelwater;
- het treffen van maatregelen ter voorkoming of beperking van nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming.

De in de rioolheffing te dekken kosten zijn als volgt bepaald.

Rioolheffing	
Omschrijving	2020
Kosten van de activiteit vanuit de BAR-organisatie	191.400
Kosten van de activiteit vanuit de gemeente, inclusief omslagrente	1.128.400
Inkomsten van de activiteit, exclusief heffingen	-35.200
Voorziening bekleemde middelen	1.093.700
Netto kosten van de activiteit	2.378.300
<u>Toe te rekenen kosten</u>	
Vanuit andere activiteiten toe te rekenen kosten	220.800
Overhead, inclusief omslagrente	172.300
BTW	375.000
Totale kosten	3.146.400
Opbrengst rioolheffing	2.963.300
Dekkingspercentage	94%

De resterende 6% van de totale kosten (€ 183.100) wordt gedekt door inzet van de bekleemde voorziening. Hierdoor is sprake van een 100% kostendeekkende tariefstelling.

Het huidige Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2017 - 2020 geldt als basis bij de berekening van de tarieven voor de rioolheffing. In overeenstemming hiermee blijven de tarieven voor 2020 op hetzelfde niveau als van 2019.

De tarieven rioolheffing 2020 zien er als volgt uit:

Rioolheffing	2019	2020
Eenpersoonshuishouden	202,86	202,86
Meerpersoonshuishouden	270,48	270,48

Lijkbezorgingsrechten

Voor het verlenen van diensten door en/of het gebruik van de faciliteiten van de begraafplaatsen in Rhooen en Poortugaal worden rechten geheven voor onder andere begraven, onderhoudsrechten en andere lijkbezorgingsrechten. De in de lijkbezorgingsrechten te dekken kosten zijn als volgt bepaald.

Lijkbezorgingsrechten

Omschrijving	2020
Kosten van de activiteit vanuit de BAR-organisatie	168.700
Kosten van de activiteit vanuit de gemeente, inclusief omslagrente	168.300
Netto kosten van de activiteit	337.000
<u>Toe te rekenen kosten</u>	
Overhead, inclusief omslagrente	151.800
Totale kosten	488.800
Opbrengst lijkbezorgingsrechten	264.400
Dekkingspercentage	54%

Tarieven lijkbezorging

	2019	2020
Dubbel graf in Rhoon voor 25 jaar	3.922	3.922
Enkel graf in Poortugaal voor 25 jaar	1.961	1.961
Begraafkosten (personen vanaf 12 jaar)	565	565
Afkoop van verplichte onderhoudsrechten (25 jr)	1.600	1.600

Tarieven overige gemeentelijke heffingen

De algemene verhoging als gevolg van prijsindexering van de overige gemeentelijke heffingen bedraagt in beginsel 3% met dien verstande dat de opbrengst maximaal kostendekkend mogen zijn.

Leges Publieksdiensten en omgevingsvergunning

Onder de naam leges worden rechten geheven voor verstrekte diensten en producten. Een aantal tarieven van leges zijn wettelijk gemaximeerd, zoals het tarief voor paspoorten, aanwezigheidsvergunning speelautomaten of bijvoorbeeld een uittreksel Burgerlijke stand. Voor het overige geldt ook hier dat de tarieven van leges maximaal kostendekkend mogen zijn.

De in de leges publiekszaken te dekken kosten zijn als volgt opgebouwd.

Leges publiekszaken

Omschrijving	2020
Kosten van de activiteit vanuit de BAR-organisatie	173.500
Kosten van de activiteit vanuit de gemeente	54.900
Netto kosten van de activiteit	228.400
<u>Toe te rekenen kosten</u>	
Afdracht Rijksleges	112.500
Overhead, inclusief omslagrente	156.200
Totale kosten	497.100
Opbrengst leges publiekszaken	319.700
Dekkingspercentage	64%

De in de leges omgevingsvergunning te dekken kosten zijn als volgt opgebouwd.

Leges vergunningen

Omschrijving	2020
Kosten van de activiteit vanuit de BAR-organisatie	354.000
Kosten van de activiteit vanuit de gemeente, inclusief omslagrente	53.300
Netto kosten van de activiteit	407.300
Vanuit andere activiteiten toe te rekenen kosten	28.200
Overhead, inclusief omslagrente	318.600
BTW	7.600
Totale kosten	761.700
Opbrengst leges vergunningen	394.100
Dekkingspercentage	52%

Gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid

Het gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid is gebaseerd op de vastgestelde notitie Verruiming kwijtschelding van belastingen. Op basis hiervan wordt kwijtschelding verleend voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Burgers die voldoen aan de ABW-normen krijgen een volledige kwijtschelding. De overige gemeentelijke bijstandsregelingen kennen afwijkende normen of een afwijkende vergoedingssystematiek.

In de begroting 2020 zijn de volgende bedragen voor kwijtschelding opgenomen.

Kwijtschelding	2019	2020	2021	2022	2023
Afvalstoffenheffing	97.600	98.600	98.600	98.600	98.600
Rioolheffing	113.300	114.500	114.500	114.500	114.500
Totaal	210.900	213.100	213.100	213.100	213.100

Overzicht belastingdruk

Tot de woonlasten worden gerekend de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De woonlasten vormen het grootste deel van de opbrengst uit de gemeentelijke heffingen en daarmee grotendeels de lokale lastendruk. Hierna worden de woonlasten voor burgers (woningen) en het bedrijfsleven (niet woningen/ bedrijven) inzichtelijk gemaakt.

Omschrijving	2018	2019	2020	Afwijking	
<i>+ = stijging en - = daling van lasten</i>				Absoluut	In %
A: Eénpersoonshuishouden met een huurwoning					
Rioolgebruik	€ 202,86	€ 202,86	€ 202,86	€ 0,00	0%
Afval	€ 177,27	€ 177,27	€ 209,28	€ 32,01	18%
Totaal	€ 380,13	€ 380,13	€ 412,14	€ 32,01	8%
B: Meerpersoonshuishouding met een huurwoning					
Rioolgebruik	€ 270,48	€ 270,48	€ 270,48	€ 0,00	0%
Afval	€ 236,36	€ 236,36	€ 279,00	€ 42,64	18%
Totaal	€ 506,84	€ 506,84	€ 549,48	€ 42,64	8%
C: Eénpersoonshuishouding met een koopwoning met een WOZ-waarde van € 266.000*					

Rioolgebruik	€ 202,86	€ 202,86	€ 202,86	€ 0,00	0%
Afval	€ 177,27	€ 177,27	€ 209,28	€ 32,01	18%
OZB-eigendom	€ 355,60	€ 341,12	€ 343,57	€ 2,45	1%
Totaal	€ 735,73	€ 721,25	€ 755,71	€ 34,46	5%
D: Meerpersoonshuishouding met een koopwoning met een WOZ-waarde van € 266.000*					
Rioolgebruik	€ 270,48	€ 270,48	€ 270,48	€ 0,00	0%
Afval	€ 236,36	€ 236,36	€ 279,00	€ 42,64	18%
OZB-eigendom	€ 355,60	€ 341,12	€ 343,57	€ 2,45	1%
Totaal	€ 862,44	€ 847,96	€ 893,05	€ 45,09	5%

*Gemiddelde WOZ-waarde woning in 2019 volgens de Waarderingskamer. Bron: www.waarderingskamer.nl

Albrandswaard ten opzichte van buurgemeenten

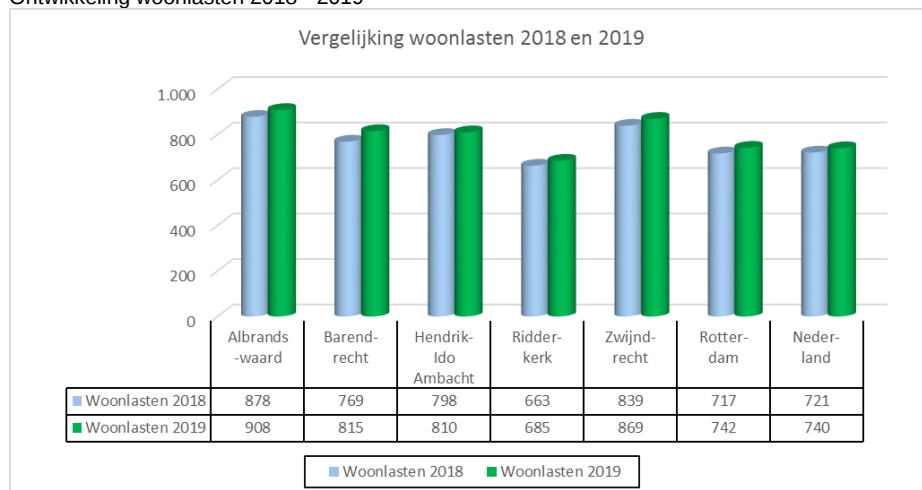
Om de absolute woonlasten te kunnen vergelijken wordt gebruik gemaakt van de woonlasten van deze gemeenten van 2019 ten opzichte van 2018. Hiermee wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling van de woonlasten. Er is hierbij uitgegaan van de woonlasten van een gezin met een koopwoning van gemiddelde WOZ waarde. Daarnaast is een overzicht gegeven van de geldende tarieven (2019) van gemeentelijke belastingen van deze gemeenten. Voor 2020 is nog geen vergelijking te geven.

Tarieven per gemeente 2019					
	afvalstoffen heffing	rioolheffing	OZB tarief	gem. woning- waarde**	Woon- lasten*
Albrandswaard	236,36	270,48	0,1343%	266.000	908
Barendrecht	309,48	177,00	0,1138%	263.000	815
Ridderkerk	262,80	156,72	0,1249%	195.000	685
Zwijndrecht	354,00	298,08	0,1210%	182.000	869
Hendrik-Ido Ambacht	326,16	179,52	0,1202%	234.000	810

*Coelo-Atlas 2019

** Gemiddelde WOZ-waarde woning in 2019 volgens de Waarderingskamer. Bron: www.waarderingskamer.nl

Ontwikkeling woonlasten 2018 - 2019

Bron: Coelo-Atlas van de lokale lasten 2018 en 2019

PARAGRAAF 2 – WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

Aanleiding en achtergrond

De Gemeente Albrandswaard voert actief beleid op de beheersing van de risico's die de gemeente loopt. Door een scherp inzicht in de actuele risico's wordt de organisatie in staat gesteld om op verantwoorde wijze besluiten te nemen. Ook wordt gekeken naar de maatregelen die worden getroffen om de risico's af te dekken. Voor de risico's waarvoor geen maatregelen getroffen kunnen worden, bijvoorbeeld omdat het verzekeren ervan te duur zou zijn, wordt ingeschat welke buffer noodzakelijk is. Deze buffer is het weerstandsvermogen.

In deze paragraaf wordt verslag gedaan van de resultaten van de meest recente herijking/inventarisatie van risico's en maatregelen. Op basis van de geïnventariseerde risico's en de beschikbare financiële middelen (weerstandscapaciteit) is het weerstandvermogen berekend.

Risicoprofiel concern Albrandswaard

Om de risico's van Gemeente Albrandswaard in kaart te brengen is in samenwerking met het regieteam Albrandswaard en de GR BAR-organisatie een risicoprofiel opgesteld. Dit risicoprofiel is tot stand gekomen met behulp van het softwareprogramma NARIS® (NAR Risicomanagement Informatie Systeem) waarmee risico's systematisch in kaart kunnen worden gebracht en beoordeeld.

Omdat binnen de GR BAR-organisatie het grootste deel van de producten en diensten wordt geleverd voor de drie gemeenten en de GR BAR-organisatie geen algemene reserve kent, dient de benodigde weerstandscapaciteit middels de afgesproken verdeelsleutel opgevangen te worden door de deelnemende BAR gemeenten. In de gemeentelijke top 10 ziet u de verzameling aan BAR risico's terug als één geconsolideerd risico. Alle risico's worden 2 maal per jaar herijkt en er wordt continu geanticipeerd op nieuwe risico's.

Alle onzekerheden dan wel risico's die niet in de begroting (kunnen) worden opgenomen worden vanaf het moment dat zij kwantificeerbaar zijn opgenomen in het risicoprofiel.

Actuele ontwikkelingen

GR BAR-Organisatie.

De ontwikkeling van de BAR-Organisatie als uitvoeringsorganisatie is qua risicoprofiel stabiel geworden. Afgelopen periode is er door nieuwe taken en nieuwe wetgeving lang sprake geweest van een negatieve trend waarin met name onzekerheid door onbekendheid een belangrijke rol speelde. Inmiddels is over de hele breedte sprake van toename in de beheersbaarheid op de meest risicovolle processen en veranderingen. De BAR-Organisatie is een fase van gerichte doorontwikkeling ingegaan waarbij risicogerichte verbeterlagen worden gemaakt. We zien de resultaten hiervan merkbaar terug in de scherpere inschatting van de risico's in het domein Maatschappij.

ICT, informatiebeveiliging, privacybescherming.

Voor de risico's op het gebied van informatiebeveiliging, privacybescherming en de beheersing van het ICT gerelateerde risico's vormt de doorontwikkeling van de BAR-Organisatie een belangrijke verzameling van maatregelen. Om de beveiliging van informatie en de wijze hoe wordt omgegaan met gevoelige gegevens op professionele wijze op te pakken, zijn en worden de vereiste stappen gemaakt. Risico's op sancties (bijvoorbeeld datalekken) die kunnen worden opgelegd door verwijtbaar handelen zijn hiermee sterk afgenomen in omvang. Op het gebied van de ICT beveiliging en data protectie zijn de strenge eisen nageleefd. De risico's op dit gebied blijven in lijn met het landelijke beeld stevig. De organisatie brede awareness op het gebied van informatiebeveiliging en privacybescherming is en blijft een belangrijk aandachtspunt.

Maatschappij, decentralisaties.

Het domein Maatschappij speelt een belangrijke rol in de bewegingen binnen het risicoprofiel. In de periode 2014-2018 is vorm gegeven aan het inrichten en het uitvoering geven aan de nieuwe taken die vanuit de decentralisaties op de gemeenten afkwamen. Aanvankelijk was er, zoals bij alle grote transitie, sprake van een hoog risico. Inmiddels neemt de grip binnen het domein toe en daarmee neemt het risico af. Investerings in de bedrijfsvoering/administratieve organisatie (fundament) dragen in belangrijke mate bij aan de ingezette positieve trend. Het landelijke beeld uit tussentijdse evaluaties laat zien dat de hele 3D transitie op diverse vlakken zeker nog tot 2021 doorloopt. Veel gemeenten moeten intussen stevig uit eigen budget bijpassen.

In onderstaand overzicht staan de 10 belangrijkste (geconsolideerde) risico's gepresenteerd die de grootste invloed hebben op de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit.

Tabel 1: Belangrijkste financiële risico's						
Risico nr.	Risico	Gevolgen	Maatregelen	Kans	Financieel gevolg	Invloed
R532	Risico's taakuitvoering GR-BAR.	Geld - (Tijdelijk)extra (frictie)kosten/uren/ inhuur personeel.	Risicobewust handelen binnen BAR.	100% (BAR)	Max.€ 748.424	23,68%
R1444	Bijdrage aan het ondergronds brengen van hoogspanningsleiding/ elektriciteitskabels conform Rijksregeling.	Geld – Maximale bijdrage van de gemeente is € 900.000	Geen.	70%	Max. € 900.000	14,02%
R1401	3D risico Albrandswaard in GR-BAR.	Geld - Opgenomen risico's 3D's in GR-BAR.	Continue sturing op processen.	100% (BAR)	Max.€ 850.000	13,47%
R1441	Reserve grondbedrijf (MPO) is niet toereikend.	Geld - Bijstorting uit Algemene reserve door tekort in exploitatiejaar.	Sturing m.b.v. MPO-t.	30%	Max.€ 2.000.000	9,46%
R501	Algemene Uitkering gemeentefonds wordt lopende het begrotingsjaar lager i.c.m. koppeling rijksuitgaven en aanvullende kortingen.	Geld - Indien Rijksbezuinigingen niet gehaald worden, levert de koppeling minder op en komen er aanvullende kortingen.	Projectstructuur en proces.	50%	Max.€ 1.000.000	7,95%
R1442	Oplopende kosten in (wegen)bouwsector door stijgende conjunctuur(schaarste).	Geld.	Rekening houden met onvoorziene extra kosten bij ramingen en offertes.	50%	Max. € 1.000.000	7,83%
R1440	Risico invoering wet meldplicht datalekken, regelgeving AVG.	Geld - financieel, juridische aansprakelijkheid.	Goede implementatie Wetgeving.	30%	Max.€ 1.000.000	4,79%
R1414	Naheffing van BTW/Rente na controle aangiften fiscus.	Geld – financieel.	Goede administratie, maar vooral communicatie met GR BAR en fiscus.	30%	Max. € 1.000.000	4,72%
R385	Begrotingstekorten in gemeenschappelijke regelingen waardoor de	Geld – financieel.	Goede sturing op GR'en.	30%	Max. € 500.000	2,39%

	gemeente financieel moet bijspringen.					
R1226	De gemeente moet een deel van de (grond)saneringskosten zelf dragen van bekende en onbekende saneringen.	Geld - onvoorziene uitgaven.	Gedegen (voor) onderzoek.	30%	Max.€ 250.000	1,19%

Totaal grote risico's: € 9.348.424

Overige risico's: € 2.470.000

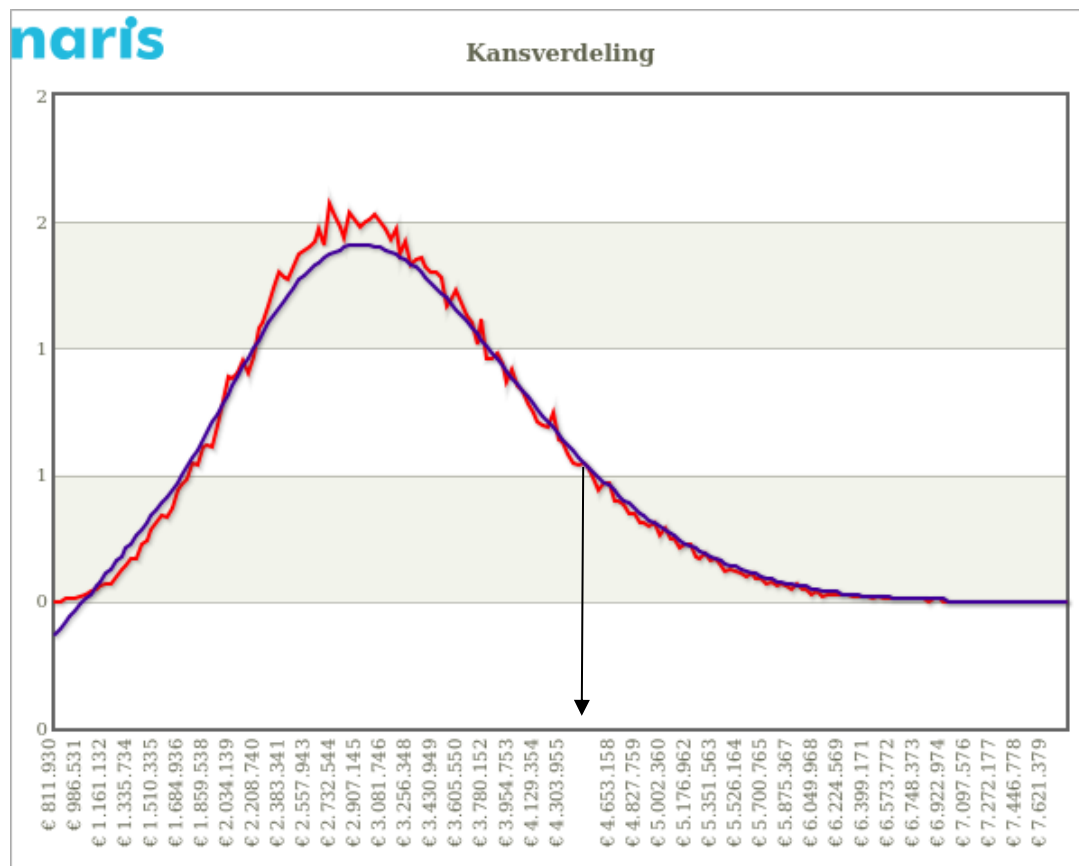
Totaal alle risico's: € 11.818.424

Het overzicht toont risico's die incidenteel schade op kunnen leveren met daarbij het maximale financiële gevolg. De onderstaande tabel geeft aan hoe groot de kans is in lengte van tijd.

Kwantiteit	Referentiebeelden	Kans klasse	Toelichting kansklasse
10%	< 0 of 1 keer per 10 jaar	1	Deze klasse wordt gehanteerd voor risico's waarvan het onwaarschijnlijk is dat deze zich in de komende jaren voordoen.
30%	1 keer per 5-10 jaar	2	Deze klasse hanteren we voor risico's waarvan het niet waarschijnlijk is dat ze zich in het komende jaar voordoen.
50%	1 keer per 2-5 jaar	3	Deze klasse hanteren we voor risico's die zich in het komende jaar wel maar ook niet kunnen voordoen.
70%	1 keer per 1-2 jaar	4	Deze klasse wordt gehanteerd voor risico's waarvan het waarschijnlijk is dat ze zich in het komende jaar zullen voordoen.
90%	1 keer per jaar of >	5	Deze klasse wordt gehanteerd voor risico's waarvan het zeer waarschijnlijk is dat ze zich in het komende jaar gaan voordoen.

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag niet nodig is omdat de risico's nooit allemaal tegelijk en in hun maximale omvang zullen optreden.

Onderstaande figuur en de bijhorende tabel tonen de resultaten van de risicosimulatie.

Uit de simulatie volgt dat 90% zeker is dat alle risico's van Albrandswaard kunnen worden afgedekt met een bedrag van **€ 4.449.402 (benodigde weerstandscapaciteit)**.

Tabel 2: Benodigde weerstandscapaciteit bij verschillende zekerheidspercentages	
Percentage	Bedrag
10%	€ 2.005.072
25%	€ 2.473.787
50%	€ 3.065.300
75%	€ 3.754.944
90%	€ 4.449.402
95%	€ 4.887.893

Risicoprofiel grondbedrijf

Voor het berekenen van het risicoprofiel voor het grondbedrijf is aangesloten bij het Meerjaren Perspectief Ontwikkelprojecten (MPO) 2019. Voor het grondbedrijf wordt het risicoprofiel niet gesimuleerd, maar wordt de kans van optreden maal het effect van optreden opgenomen. Hierbij is rekening gehouden of het gewaardeerde risico binnen het resultaat van het project opgevangen kan worden. Wanneer dit niet het geval is, heeft dit een effect op het risicoprofiel.

	MPO 2019	MPO 2018	MPO 2019	MPO 2018			
Project	Risico's (ongewogen en gesaldeerd)	Risico's (ongewogen en gesaldeerd)	Risico's (gewogen en gesaldeerd)	Risico's (gewogen en gesaldeerd)	Verskil	Op te vangen in grondexploitatie	Niet op te vangen in grondexploitatie
			A	B	C=A-B	D	E=D-B
Verliesgevend							
Centrum Ontwikkeling Poortugaal Emmastraat	-144.000	-144.000	-54.000	-54.000	-	-	-54.000
Spui	-675.000	-675.000	-240.000	-240.000	-	-	-240.000
Polder Albrandswaard	-7.000	-1.009.000	-69.000	-312.000	243.000	-	-69.000
Subtotaal	-826.000	-1.828.000	-363.000	-606.000	243.000	-	-363.000
Winstgevend							
Binnenland	-1.245.000	-1.245.000	-546.000	-546.000	-	-	-546.000
Portland	1.804.000	864.000	502.000	432.000	70.000	59.000	-
Overhoeken III	-205.000	-205.000	-63.000	-63.000	-	93.000	-
Subtotaal	354.000	-586.000	-107.000	-177.000	70.000	152.000	-546.000
TOTAAL	-472.000	-2.414.000	-470.000	-783.000	313.000	152.000	-909.000

Risicoprofiel samenwerkingsverbanden:

Risico profiel Samenwerkingsverband (ABW)					
	MPO 2019	MPO 2018			
Project	Risico's (gewogen en gesaldeerd)	Risico's (gewogen en gesaldeerd)	Verskil	Op te vangen in grondexploitatie	Niet op te vangen in grondexploitatie
	A	B	C=B-A		
Essendael	-242.000	-242.000	-	3.216.000	-
TOTAAL	-242.000	-242.000	-	3.216.000	-

Voor het grondbedrijf Albrandswaard kunnen op basis van bovenstaande doorrekening alle risico's worden afgedekt met een totaalbedrag van **€ 909.000** (benodigde weerstandscapaciteit).

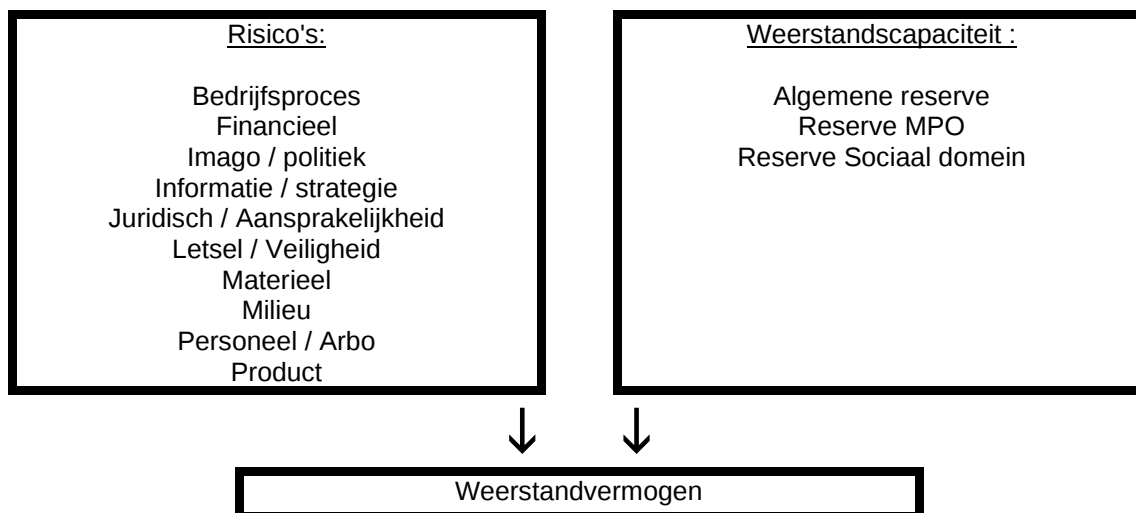
Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van Gemeente Albrandswaard bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.

Tabel 3: Beschikbare weerstandscapaciteit per 1 januari 2020	
Weerstandsonderdelen	Huidige capaciteit
Algemene reserve	€ 7.983.700
Reserve MPO	€ 1.091.700
Reserve sociaal deelfonds	€ 1.301.600
Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 10.377.000

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandcapaciteit}} = \frac{\text{€ 10.377.000}}{(\text{€ 4.449.400} + \text{€ 909.000})} = \frac{\text{€ 10.377.000}}{\text{€ 5.358.400}} = 1,94$$

De normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van het berekende ratio.

Tabel 4: Weerstandsnorm		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

Het ratio van Albrandswaard valt in klasse B. Dit duidt op een weerstandvermogen dat ruim voldoende is.

Risicokaart

Risico's waarvan de oorzaken en gevolgen in klassen ingedeeld zijn kunnen geplaatst worden in een risicokaart. Deze kaart toont in één oogopslag de spreiding van de risico's. Er wordt een onderscheid gemaakt in het bruto en netto risico. Het bruto risico geeft de situatie weer voordat er maatregelen zijn getroffen. Het netto risico geeft het resultaat na het nemen van maatregelen.

Geld

$x > €500.000$

$€250.000 < x < €500.000$

$€100.000 < x < €250.000$

$€25.000 < x < €100.000$

$x < €25.000$

Geen geldgevolgen

Kans

10%

30%

50%

70%

90%

Bruto

	3	1	2	2
	4			
		1		
4	7	3		
1	1			
	1	1		

Geld

$x > €500.000$

$€250.000 < x < €500.000$

$€100.000 < x < €250.000$

$€25.000 < x < €100.000$

$x < €25.000$

Geen geldgevolgen

Kans

10%

30%

50%

70%

90%

Netto

1	2	3	1	1
1	3			
		1		
7	4	3		
1	1			
	1	1		

Kengetallen

In dit onderdeel kengetallen geven wij duiding aan onze financiële positie. Onze begroting 2020 met haar meerjarenperspectief is financieel sluitend. Maar dat zegt nog niet alles; om een goed beeld te krijgen van de financiële positie kijken wij naar de ontwikkelingen aan de hand van een aantal belangrijke financiële kengetallen. Per kengetal geven wij de trend weer en de betekenis ervan voor onze financiële positie. Is de trend bijvoorbeeld risicovol, gunstig, of is het een directe dreiging voor de financiële gezondheid van onze gemeente? Ze hebben geen functie als normeringsinstrument in het kader van het financieel toezicht. Het reëel en structureel sluitend zijn van de begroting blijft het bepalende criterium.

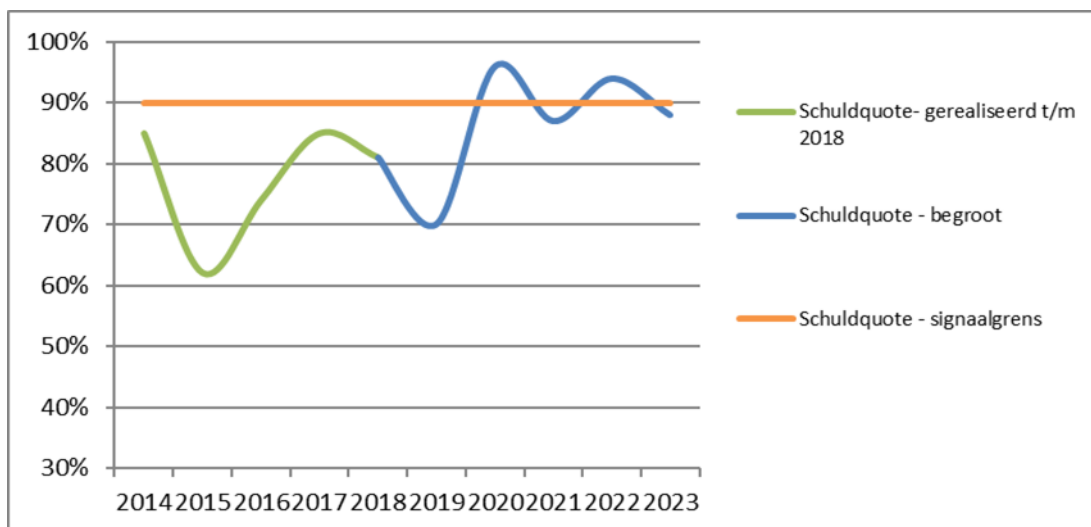
Omschrijving	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Netto schuldquote	81%	70%	96%	87%	94%	88%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	74%	64%	90%	81%	88%	82%
Solvabiliteitsratio	21%	23%	18%	19%	21%	21%
Grondexploitatie	17%	-4%	10%	0%	1%	0%
Structurele exploitatieruimte	0,78%	0,56%	-0,74%	-0,53%	1,22%	3,50%
Belastingcapaciteit	122%	118%	121%	121%	121%	121%

De waarden van de kengetallen zijn ingedeeld in 3 categorieën die aansluiten bij de landelijk vastgestelde signaleringswaarden (2016). Categorie A is het minst risicovol en C het meest risicovol.

Signaleringstabel:	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote gecorrigeerd	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
Structurele exploitatieruimte begroting	>0%	0%	<0%
Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%

Schuldquote

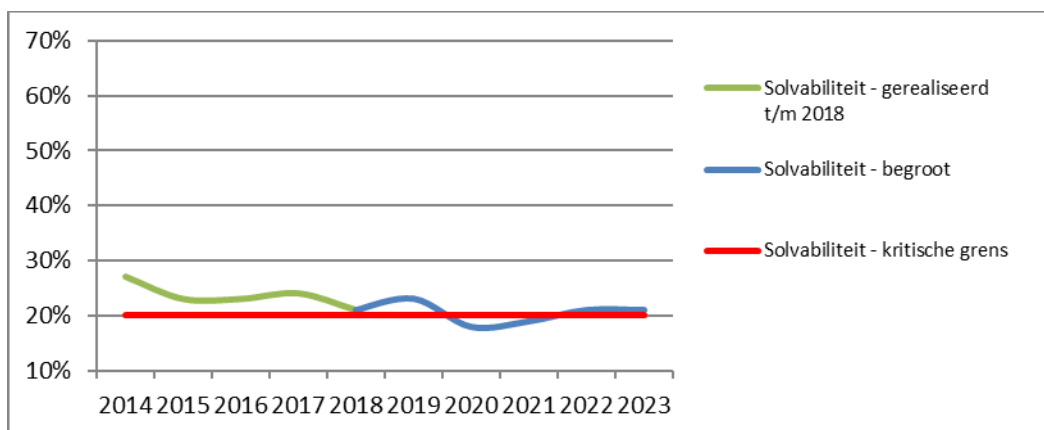
Een belangrijke graadmeter voor de financiële positie is de omvang van onze schuldverplichtingen in relatie tot onze opbrengsten, oftewel de schuldquote. Onderstaande grafiek illustreert deze ontwikkeling.

Onze schulden nemen toe, de gemeente is behoorlijk aan het investeren. Ondanks het economisch hoogtij van dit moment vallen de structurele opbrengsten vanuit het gemeentefonds tegen. Het is belangrijk deze schuldquote goed te blijven volgen. De ervaring leert dat de uitkering vanuit het gemeentefonds niet altijd betrouwbaar is, en we weten dat de opbrengsten vanuit de grondexploitaties maar tijdelijk zijn. De rentestanden en daarmee de financieringskosten zijn laag. Het passeren van de signaalgrens van 90% is op dit moment daarom ook niet dreigend. Maar er blijven risico's. Risico's dat rentestanden in de nabije toekomst toch sneller oplopen dan verwacht. Voorspellen is dus lastig - de quote schommelt.

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft aan welke gedeelte van je bezit met eigen vermogen is gefinancierd. Stel: Een woning is bijvoorbeeld voor 80% gefinancierd bij de bank en 20% betaald met eigen spaargeld; in dit geval is de solvabiliteit 20%. Onderstaande grafiek illustreert de ontwikkeling van dit kengetal voor onze gemeente:

Uit de grafiek blijkt dat de vermogenspositie stabiel is, maar wel licht afneemt. Grote investeringen/ nieuwe bezittingen moeten worden gefinancierd. En de reservepositie laat een lichte daling zien. Dit heeft zijn impact op dit kengetal, zoals verwacht.

Gelet op de kritische grens van 20% zitten wij in de risicozone. Voor de gemeente is het belangrijk om, daar waar mogelijk, te sparen en de weerstandscapaciteit te vergroten. Ondanks dat we nu nog met economisch hoogtij te maken hebben, heeft de economie een cyclisch karakter. Financiële tegenvallers zijn niet altijd goed te voorspellen.

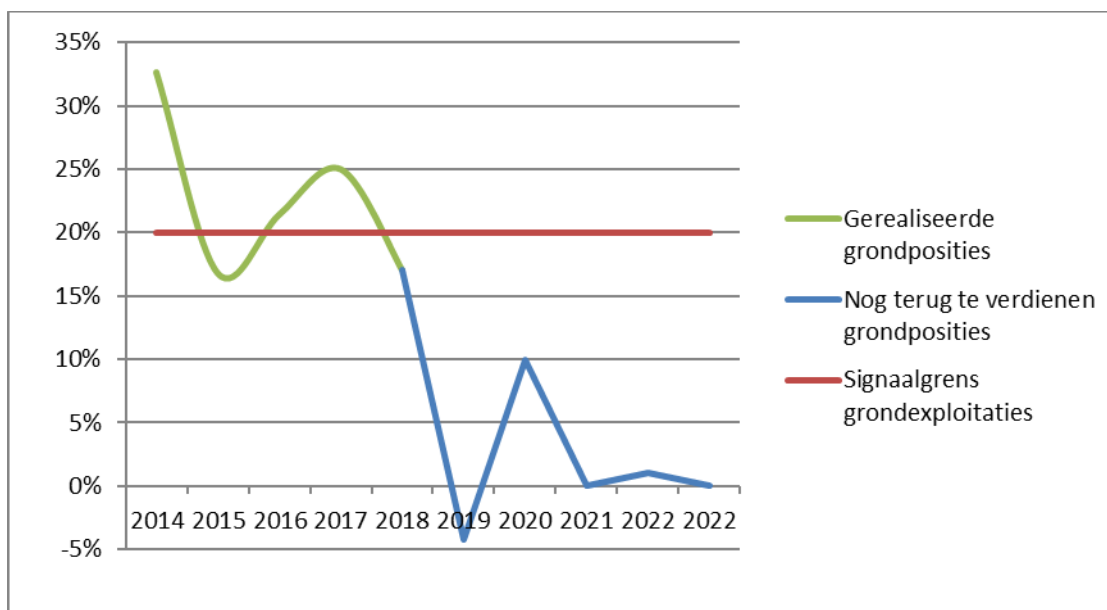
In de begroting van 2020 zitten ook grotere risico's. Hierdoor bestaat minder zekerheid over de haalbaarheid van verwachte exploitatieresultaten en de groei van vermogen.

Gelet op de schaalgrootte (omzet) van Albrandswaard zijn wij kwetsbaar. Als een financieel risico zich manifesteert kan dat grote impact hebben op de stand van onze algemene reserve. Het is goed de solvabiliteit te blijven volgen, zodat bij een economisch minder goede periode er tijdig onderbouwde afwegingen gemaakt kunnen worden tussen inhoud en financiën.

Grondexploitaties

Afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitaties een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente. Bij grondexploitaties volgen de inkomsten altijd pas na de uitgaven. Bijvoorbeeld voor een nieuw woningbouwproject moet de grond eerst gekocht en bouwrijp gemaakt worden voordat het weer verkocht kan worden. De financiering voor grondaankopen en bouwrijp maken leiden normaal gesproken (tijdelijk) tot hogere schulden.

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling weer van de (financiële) waardes van onze grondposities ten opzichte van de totale opbrengsten (exclusief reservemutaties). Daarbij geldt dat hoe lager de (boek)waardes van onze grondposities (exploitaties) zijn in vergelijking met de totale opbrengsten, des te minder financiële risico's wij lopen. Als de waardes van de grondposities namelijk laag liggen hoeven de (grond)verkoppen minder op te leveren om investeringen uit het verleden terug te verdienen.

Onze positie is sterk verbeterd de afgelopen jaren en de prognoses zijn goed, zoals eerder verwacht.

De grafiek laat zien dat we onder de signaalgrens van 20% blijven.

Het 'oogsten' is begonnen, gemaakte kosten (boekwaardes) worden terugverdiend.

De realisatie van sociale woningbouw (in combinatie met woningbouw in de vrije marktsector) blijft een belangrijk speerpunt. Een speerpunt met grote impact op de financiële kengetallen.

Een nieuwe exploitatie zal om financiering vragen en geeft inherente risico's bij het terug verdienen. De verwachting is dat de lijn dan weer omhoog schiet.

Structurele exploitatieruimte

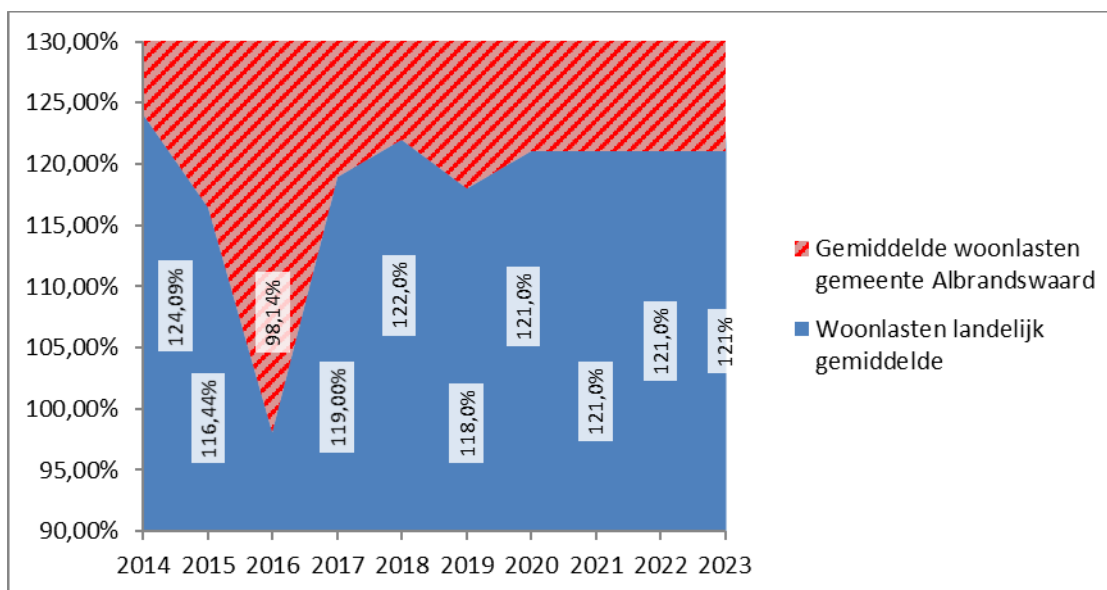
De structurele exploitatieruimte is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. De signaalgrens is daarom om ook 0%. Wanneer het cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te kunnen blijven dragen. In de toekomst zullen er dan opbrengststijgingen of ombuigingen gerealiseerd moeten worden.

In de begroting zijn deels incidentele baten opgenomen. Hierdoor zien we het kengetal tijdelijk onder de signaalgrens komen. Op langere termijn is de begroting sluitend en in evenwicht.

Het is nodig om kritisch te blijven kijken naar hoe structurele lasten in evenwicht kunnen blijven met structurele baten.

Gemeentelijke belastingcapaciteit

De gemeentelijke belastingcapaciteit geeft de gemiddelde woonlasten van een inwoner van Albrandswaard weer ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Onder woonlasten wordt hier bedoeld de rioolheffing, afvalstoffenheffing en onroerende zaakbelasting (ozb).

De inwoner van Albrandswaard betaalt hogere woonlasten dan de gemiddelde Nederlander¹. Dit betekent echter niet dat wij als gemeente meer financiële ruimte hebben dan ‘de gemiddelde gemeente’. De rioolheffing en afvalstoffenheffing zijn namelijk financieel gesloten systemen. De baten uit deze heffingen mogen alleen besteed worden aan de bekostiging van de riolering en de reiniging. Deze kosten kunnen hoger liggen dan gemiddeld door bijvoorbeeld de aard van de grond. Om de lasten voor de inwoner te verlichten is het daarom van belang om bedrijfsmiddelen doelmatig in te zetten en/of innovatieve, kostenbesparende maatregelen te nemen. Volgens het landelijk model staat Albrandswaard in het rood (>105%). De relatieve hoge gemeentelijke belastingen zijn, gelet op het voorzieningenniveau, nog steeds nodig om tot een sluitende begroting te kunnen komen. Lastenverlichting (waar mogelijk) blijft een bestuurlijk speerpunt. Komende jaren wordt nieuw beleid voorgelegd in de vorm van een afvalbeleidsplan en een nieuw gemeentelijk rioleringsplan. Ook al zien we de kosten op deze gebieden sterk toenemen, wordt hierbij ook lastenverlichting afgewogen met de inhoudelijke mogelijkheden.

Conclusie over huidig risicoprofiel

In de voorgaande onderdelen is een relatie gelegd tussen het risicoprofiel van de gemeente en het benodigde weerstandsvermogen. Onze organisatie valt in klasse B (waarderingcijfer); een weerstandsvermogen dat ruim voldoende is. We kunnen derhalve stellen dat de organisatie er financieel redelijk goed voor staat.

Gezien de dalende trend van onze weerstandscapaciteit en de vele onzekere factoren (fluctuerende algemene uitkering, druk op de budgetten sociaal domein, grote risico's in lopende grondexploitaties en de energietransitie) is het essentieel om financieel gezond te blijven door vast te (blijven) houden aan een structureel sluitende begroting op basis van reële ramingen.

¹ Voor de belastingbetaler ligt de ozb-aanslag hoog. De hoge ozb-aanslag is te verklaren doordat de Albrandswaardse woningen een hogere gemiddelde waarde hebben dan landelijk en de tarieven hoger liggen dan gemiddeld in Nederland.

PARAGRAAF 3 – FINANCIERING

In deze paragraaf beschrijven we de plannen en acties op het gebied van liquiditeitsbeheer, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's voor de jaren 2020 tot en met 2023. Naast enkele onderwerpen die verplicht onderdeel uitmaken van deze paragraaf, gaan we ook in op een aantal ontwikkelingen die van belang zijn voor een goede uitvoering van de treasuryfunctie. In deze paragraaf gaan wij achtereenvolgens in op:

- Wettelijke kaders en treasurystatuut
- Renterevisie en rentebeleid
- Rentebelasting
- Financieringsbehoefte en EMU-saldo
- Uitzettingen
- Renteslag
- Garantstelling
- Relatiebeheer

Wettelijke kaders en treasurystatuut

De kaders voor de uitvoering van de financieringsfunctie zijn vastgelegd in de financiële verordening en uitgewerkt in het treasurystatuut. Hierbij is de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet FIDO) van toepassing. Deze wet stelt de kaders voor een verantwoorde en professionele inrichting van de treasuryfunctie bij decentrale overheden. Het belangrijkste uitgangspunt daarbij is het beheersen van risico's. In 2017 zijn de financiële verordening en het treasurystatuut herzien en vastgesteld. Hierna zijn er geen wijzigingen geweest in wet en regelgeving of in het gemeentelijk beleid. Aanpassing van de financiële verordening of het treasurystatuut is daarom op dit moment niet aan de orde.

Renterevisie en rentebeleid

Rente speelt een belangrijke rol in de begroting. Vooral door de omvang van deze bedragen, is het gewenst dit onderdeel van de begroting voor uw raad inzichtelijk te maken. Daarbij gaat het om factoren die invloed op de rente hebben en om inzicht te geven in de keuzemogelijkheden. Dit alles vatten wij gemakshalve samen onder de term 'rentebeleid'. Er wordt onderscheid gemaakt tussen korte rente en lange rente. We spreken van korte rente bij termijnen tot maximaal 1 jaar en van lange rente bij termijnen van 1 jaar of langer. Renteontwikkelingen op de kapitaalmarkt zijn belangrijk vanwege de risico's die ze voor ons in kunnen houden. Wij volgen de renteontwikkelingen daarom ook nauwlettend. We maken hiervoor gebruik van de informatie van een aantal geldverstrekkers, waarbij we op ieder moment van de dag de ontwikkelingen kunnen volgen en online op de hoogte worden gehouden van belangrijke veranderingen.

Al een aantal jaren is sprake van lage rente standen. Ook het afgelopen jaar is hier geen verandering in gekomen. Bij de rente voor een kasgeldlening (looptijd < 1 jaar) is al geruime tijd sprake van een negatieve rente. Hierin valt op dat deze het laatste jaar vrij stabiel is. De rente voor een kasgeldlening van 1 maand staat bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) al sinds juli 2016 op -/- 0,38%.

Komende tijd wordt hierin ook nog weinig verandering verwacht. De gemeente maakt van deze negatieve rentestand optimaal gebruik door bij liquiditeitstekorten een kasgeldlening af te sluiten en zo min mogelijk gebruik te maken van de kredietfaciliteit op de rekening courant.

Onderstaande schema weergeeft de renteverwachting van de BNG. De verwachting van de BNG is dat het monetaire beleid van de Europese Centrale Bank (ECB) zeer ruim zal blijven. De lange rentetarieven lopen in de komende 12 maanden naar verwachting wat op.

	Actueel	Over een jaar	
		forward rate	prognose BNG Bank
3 maanden interbancair	-0,34	-0,45	-0,30
Staat 10 jaar	-0,11	-0,03	0,30

Renterisicobeheer

In dit onderdeel krijgt u inzicht in de renterisico's van de gemeente. De rente-riiconorm heeft betrekking op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar en de kasgeldlimiet op leningen met een looptijd tot maximaal 1 jaar. Deze twee normen zijn een verplicht onderdeel van deze paragraaf. Het doel van deze normen is om de budgettaire risico's als gevolg van rentestijging te beperken.

Renterisiconorm

De renterisiconorm benadrukt vooral het belang van een goede spreiding van de leningenportefeuille en van de renterisico's. De renterisiconorm houdt in dat niet meer dan 20% van het begrotingstotaal voor herfinanciering en/of renteherziening in aanmerking mag komen. Van renteherziening is sprake als in de leningsovereenkomst is bepaald dat de rente gedurende de looptijd in een bepaald jaar wordt aangepast. Wij hebben geen leningen met een renteherziening.

Het renterisico dat de gemeente in een jaar loopt, is onder andere afhankelijk van nieuw aan te trekken financiering in de komende jaren. Bij het bepalen van de renterisiconorm is in deze begroting rekening gehouden met het aantrekken van eventuele nieuwe leningen in 2020. In principe worden er lineaire leningen afgesloten. Hierdoor zijn de aflossingen over de looptijd gespreid en is het renterisico op vaste schuld lager. Het onderstaande overzicht maakt duidelijk dat er voldoende ruimte is binnen de renterisiconorm om ook eventuele extra (project)investeringen of uitgaven ten behoeve van de grondexploitatie met lang vreemd vermogen te financieren.

Renterisico op vaste schuld	bedragen x € 1.000			
	2020	2021	2022	2023
1. Netto renteherziezing op vaste schuld	0	0	0	0
2. Betaalde aflossingen	4.488	3.988	4.131	4.131
3. Renterisico op vaste schuld (1 + 2)	4.488	3.988	4.131	4.131
Renterisiconorm				
4a. Begrotingstotaal 2020	57.238			
4b. Het bij het ministeriële regeling vastgestelde percentage	20%			
4. Renterisiconorm	11.448			
Toets renterisiconorm				
5a. Ruime onder renterisiconorm (4 - 3)	6.960			
5b. Overschrijding renterisiconorm (4 - 3)	0			

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft het renterisico op de vlottende schuld weer. Met de kasgeldlimiet is een norm gesteld voor het maximum bedrag waarop de gemeente haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren. Wanneer in drie opeenvolgende kwartalen de kasgeldlimiet wordt overschreden, moet dit gemeld worden bij de toezichthouder. Hieronder een prognose van de kasgeldlimiet over 2020. Wanneer er sprake is van een liquiditeitstekort wordt een afweging gemaakt of het zinvol is om gebruik te maken van kortlopende of langlopende financiering. Dit is onder andere afhankelijk van de rentestand. Voor kortlopende leningen is nog steeds sprake van gunstige rentetarieven. Wanneer dit ook in 2020 zo blijft, gebruiken we bij een liquiditeitstekort allereerst de ruimte van de kasgeldlimiet.

		bedragen x € 1.000			
		1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Totaal vlottende schuld		5.000	5.000	5.000	5.000
Totaal vlottende middelen		1.500	1.500	1.500	1.500
Gemiddeld saldo schuld (+) of overschot (-)		3.500	3.500	3.500	3.500
Kasgeldlimiet		4.865	4.865	4.865	4.865
Begrotingstotaal 2020	57.238				
vastgestelde percentage	8,5%				
Ruimte onder kasgeldlimiet		1.365	1.365	1.365	1.365

De financieringsbehoefte en EMU-saldo

De financieringspositie wordt bepaald door diverse factoren, zoals de ontwikkeling van het investeringsniveau en –tempo, wisselende baten in de grondexploitaties en mutaties in de geldleningenportefeuille. Met een liquiditeitsplanning brengen we structuur aan in de verwachte inkomsten en uitgaven. Hierdoor krijgen we inzicht in de financieringsbehoefte.

Verwachte financieringspositie voor de komende jaren

Op basis van de onderstaande berekening van de financieringsbehoefte is de verwachting dat er geen sprake is van het aantrekken van langlopende geldleningen voor de liquiditeitspositie. Het financieringstekort kan gedekt worden door het aantrekken van kortlopende geldleningen. Voor de bouw van het nieuwe gemeentehuis worden wel langlopende leningen afgesloten die binnen een bouwdepot worden gecategoriseerd. Financiële consequenties van eventuele aanpassingen van de investeringsplanning en daaruit voortvloeiende wijziging van de financieringsbehoefte worden in de tussenrapportages verwerkt.

In onderstaande berekening is de investering voor het Huis van Albrandswaard en de daarbij behorende projectfinanciering niet meegenomen.

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Boekwaarde kapitaaluitgaven				
vaste activa	60.471.800	58.875.200	57.372.900	55.909.500
grondbedrijf	7.792.100	218.000	315.100	313.400
totaal te financieren kapitaaluitgaven	68.263.900	59.093.200	57.688.000	56.222.900
Boekwaarde financieringsmiddelen				
langlopende geldleningen	38.317.700	34.439.300	30.860.900	27.282.400
reserves	16.478.700	15.890.600	15.701.200	15.779.500
voorzieningen	10.688.800	8.848.600	6.354.500	5.985.600
	65.485.200	59.178.500	52.916.600	49.047.500
begrotingsresultaat	235.400	290.000	628.400	1.830.200
Financieringsoverschot/-tekort	-2.543.300	375.300	-4.143.000	-5.345.200

Leningenportefeuille

Bij een structureel liquiditeitstekort moet de gemeente geld lenen en sluit daarvoor een langlopende geldlening af. Voor langlopende geldleningen hanteren wij de marktrente en berekenen jaarlijks de gemiddelde rente over de langlopende leningen. In onderstaand overzicht staan de opgenomen langlopende leningen. Hierbij is rekening gehouden met de verwachte financieringsbehoefte voor 2020. De gemiddelde rente van deze leningen per 1 januari 2020 is 2,118%.

bedragen x € 1.000					
	1-1-2019	1-1-2020	1-1-2021	1-1-2022	1-1-2023
Stand leningen	39.725	56.361	51.983	48.104	44.082
Nieuwe lening	7.000	0	0	0	0
Nieuwe lening*	13.665				
Reguliere aflossingen	4.028	4.378	3.878	4.022	4.026

* Betreft projectfinanciering nieuwbouw gemeentehuis Albrandswaard

EMU-saldo

Hieronder wordt een beeld geschetst van het verwachte verloop van ons EMU-saldo over de periode van 2020 tot en met 2023. De gemeentelijke systematiek van nu investeren en afschrijven over een reeks van jaren, strookt niet met de manier waarop het EMU-saldo wordt berekend. Investerings in een jaar worden direct ten laste gebracht van het EMU-saldo. Hierdoor ontstaat een negatief effect op het EMU saldo. Dit effect heeft geen gevolgen.

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (BBV. Artikel 17c)	-1.348	-353	101	707	1.801
Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	2.669	2.763	2.715	3.154	3.179
Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	1.386	1.231	1.368	1.213	3.179
Uitgaven voorzieningen	-1.141	-3.071	-3.863	-1.582	-1.063
Operationele kasstroom	1.567	570	322	3.492	7.096
Investerings in (im)materiële vast activa die op de balans worden geactiveerd.	-7.451	-9.844	-4.516	-1.248	-1.298
Grondexploitaties	3.978	-407	5.626	97	313
Berekend EMU-saldo	-1.906	-9.682	1.431	2.341	6.111

Uitzettingen

Wanneer er sprake is van een overliquiditeit zijn de mogelijkheden om dit tijdelijk renderend weg te zetten op een deposito beperkt. Dit als gevolg van de wet op het verplicht schatkistbankieren. Bij de schatkist kunnen overtollige middelen eventueel tijdelijk op deposito worden weggezet. Hier krijgen we een rente vergoed die gelijk is aan de rentes die de Nederlandse staat betaalt op leningen die ze op de markt aangaat. Op dit moment is deze rente 0%, bij overliquiditeit wordt er daarom geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om dit op deposito zetten. Bij overliquiditeit kan dit conform het treasurystatuut ook gebruikt worden om tijdelijke liquiditeitstekorten binnen de BAR-Organisatie op te vangen door het verstrekken van een onderlinge kasgeldlening tegen marktconforme rente. Zolang er sprake is van een negatieve rente op kasgeldleningen worden er geen onderlinge leningen afgesloten.

Verstrekte leningen

In 2014 is een lening verstrekt aan de BAR-Organisatie voor de financiering van de materiële vaste activa die betrekking hebben op de bedrijfsvoering, welke zijn overgedragen van de gemeente aan de BAR-Organisatie. In 2018 is bij de afwikkeling van de overname van de panden van de Stichting Eerstelijnsvoorziening Portland een lening verstrekt aan Carnisse Mondzorg B.V. in verband met achterstallige renteverplichtingen. Hiervoor wordt een marktconforme rente gehanteerd. In onderstaand overzicht wordt het verloop van deze leningen weergegeven.

bedragen x € 1.000

Naam geldnemer	%	Saldo uitzettingen 1 januari 2020	Verwachte mutaties in 2020	Saldo uitzettingen 31 december 2020
BAR-organisatie	n.v.t.	131	-60	71
Carnisse Mondzorg B.V.	3%	235	-26	209
Totaal verstrekte gelden		366	-86	279

Renteomslag

In dit onderdeel geven we inzicht in de rentelasten voor externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat rente via de taakvelden wordt toegerekend aan de programma's. Door gebruik te maken van een renteomslag wordt de manier van verantwoorden van de rente in de begroting geharmoniseerd. Op advies van de commissie BBV wordt voor het berekenen van de renteomslag onderstaand model gebruik. Hiermee geven we inzicht in de rentelasten voor externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening. Het BBV schrijft voor dat de gehanteerde omslagrente niet meer dan 0,5% mag afwijken van de berekende omslagrente. Conform onderstaande berekening komen we voor 2020 uit op een renteomslag percentage van 1,46%. In de begroting 2020 is gerekend met een omslagpercentage van 1,30%. Hierdoor ontstaat er een nadelig renteresultaat op het taakveld treasury omdat minder rente wordt toegerekend aan de overige taakvelden dan de werkelijk geraamde rentelasten. Hiermee blijven we binnen de door de BBV gestelde grens van 0,5%.

Schema rentetoerekening		
Externe rentelasten financiering	+/+	1.058.800
Externe rentebaten	-/-	-12.500
Saldo rentelasten en rentebaten		1.046.300
Rente die doorberekend wordt aan grondexploitaties	-/-	-146.800
Rente projectfinanciering	-/-	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		899.500
Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente		-821.500
Renteresultaat op taakveld treasury		78.000
Toe te rekenen rente		899.500
Boekwaarde per 1 januari		61.497.200
Renteomslagpercentage		1,46%

Garantstelling

In het verleden zijn regelmatig garantstellingen geweest voor leningen aan derden. Met het oog op de financiële risico's die de gemeente hierbij loopt, wordt terughoudend omgegaan met het honoreren van deze aanvragen. Alleen als het maatschappelijk belang ermee gediend is en er voldoende zekerheden gesteld worden, wordt een garantie verleend. Per 1 januari 2019 is het totaal van de directe garantstellingen € 118.550. Het totaal van de garantstellingen met een achtervangfunctie via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw was € 62 miljoen. Het risico dat de gemeente loopt bij deze garantstellingen is meegenomen in de berekening van ons weerstandvermogen.

Relatiebeheer

Met onze huisbankier vindt periodiek overleg plaats, waarbij eventuele nieuwe ontwikkelingen worden besproken. Verschillende banken en financiële instellingen geven regelmatig adviezen over het vastzetten van gelden en het beheer van de leningenportefeuille. In 2020 wordt opnieuw regelmatig gebruik gemaakt van de verschillende adviserende instanties om optimaal te kunnen profiteren van de beschikbare financiële instrumenten. In het treasury statuut staat de administratieve organisatie, interne controle en informatievoorziening uitvoerig beschreven. Handhaving hiervan en optimalisatie blijft onder de aandacht.

PARAGRAAF 4 – ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

De gemeente beheert een grote hoeveelheid aan kapitaalgoederen waarvoor zij verantwoordelijk is. Alleen al de kapitaalgoederen verhardingen, riolering, civiele kunstwerken, groen, speelgelegenheden, openbare verlichting en watergangen vertegenwoordigen tezamen in 2019 een vervangingswaarde van ruim € 183 miljoen. Het is van belang om zorgvuldig met dit kapitaal om te gaan. De gemeente is hier verantwoordelijk voor en draagt er zorg voor dat de kapitaalgoederen op een juiste manier beheert en onderhouden worden. Hiermee wordt kapitaalvernietiging voorkomen en dragen we zorg voor de instandhouding van ons kapitaal. Daarbij wordt rekening gehouden met alle activiteiten die in deze zelfde openbare ruimte plaatsvinden, zoals wonen, werken en recreëren. In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen wordt aangegeven wat de kaders zijn waarbinnen het onderhoud van deze goederen plaats vindt.

Aanwezige kapitaalgoederen

De gemeente Albrandswaard beheert binnen de openbare ruimte de volgende kapitaalgoederen:

- Verhardingen zoals wegen, straten, paden en pleinen binnen de bebouwde kom;
- Straatmeubilair;
- Openbare verlichting;
- Verkeer- en straatnaamborden;
- Gemeentelijke riolering;
- Waterbodems, beschoeiingen,
- Civiele kunstwerken;
- Openbaar groen;
- Speelvoorzieningen;
- Gemeentelijke gebouwen.

Om de kapitaalgoederen die zich in de buitenruimte bevinden goed te kunnen beheren, is eind 2018 het herziende Beheerplan openbare ruimte 2019 - 2023 door het college vastgesteld. Het beheerplan geeft duidelijkheid over de kosten die gemaakt moeten worden om de openbare ruimte te onderhouden binnen de wettelijke kaders en de met de gemeenteraad afgesproken beleidskaders. Uitgangspunt daarbij is dat de planningen voor vervanging en groot onderhoud zijn gebaseerd op resultaatgericht beheer. Dit houdt in dat wordt onderhouden of vervangen wat daadwerkelijk nodig is, in plaats van onderhouden of vervangen op basis van technische levensduur.

Voor de gemeentelijke riolering vormt het Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2017-2020, vastgesteld in september 2016 door de gemeenteraad, de basis voor het onderhoud en de vervangingen. Binnen dit plan staat beschreven op welke locatie welk onderhoud of vervanging noodzakelijk is. Dit vormt ook de basis voor het bepalen van de rioolheffing. In 2020 zal gestart worden met het opstellen van een nieuw GRP voor de periode 2021 – 2025. Voor het onderhoud en beheer van de gemeentelijke gebouwen is in 2016 voor alle gebouwen een meerjarenonderhoudsplan vastgesteld. Deze plannen vormen de basis voor een goed gebouwenbeheer.

Zorg voor de openbare ruimte

Binnen het vastgestelde beheerplan zijn de beeldnormeringen van de CROW en de landelijke Standaard 2018 het uitgangspunt. Het beheerplan omvat differentiatie op basis van gebiedsindeling en selectief verhogen en verlagen van de kwaliteitsniveaus. Hierbij is kwaliteitsniveau B het uitgangspunt. De afgesproken kwaliteit wordt structureel bewaakt door de implementatie van een professioneel monitoringsplan.

In onze beheerplannen zijn projecten en onderhoudsmaatregelen opgenomen om het gewenste kwaliteitsbeeld te realiseren en te behouden. Wel wordt onderzocht of het handhaven van

kwaliteitsniveaus voor het beheer van de groene buitenruimte in stand moet worden gehouden. In de praktijk leidt dit vaak tot onduidelijkheid bij bewoners (waarom blijft er onkruid staan in het plantsoen?) en tot veel discussie bij het toezicht op de werkzaamheden. Er wordt onderzocht of overstappen op frequentie leidt tot beter beheer en makkelijkere communicatie. Bij het onderdeel Groen wordt hier verder op in gegaan.

De planningen van de verschillende beheerdisciplines worden op elkaar afgestemd, zodat werkzaamheden waar mogelijk gecombineerd kunnen worden uitgevoerd. Om deze integraliteit te borgen wordt het beheerplan jaarlijks geactualiseerd en binnen de organisatie afgestemd.

De onderliggende beheerplannen en het integrale beheer heeft als doel:

- Het zorgen voor een veilige, comfortabele, leefbare en duurzame openbare ruimte voor de bewoners van Albrandswaard;
- De afgesproken kwaliteit van de openbare ruimte waarborgen door kwaliteitssturing;
- Het beleid en consequenties hiervan v.w.b. de vastgestelde kwaliteitsniveaus aan alle belanghebbenden communiceren, zodat gekozen beleid en daarmee keuzes in de dagelijkse praktijk duidelijk en uitlegbaar zijn;
- Voldoen aan wettelijke normen;
- Budgetbeheersing;
- Integrale afstemming tussen de verschillende beheeractiviteiten;
- Termijnplanning voorhanden;
- Integrale aanpak van de taakvelden om hiermee een efficiëntieslag te behalen.

De beleidskaders waarbinnen het beheer en onderhoud gevoerd wordt, is o.a. opgenomen in: Beheerkwaliteitsplan 2012 (BKP), de beleidsnota's Groenbeleidsplan 2009 - 2019, Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP) 2017 -2020, het Gemeentelijke Verkeer-, en Vervoersplan 2012, Beleidsregels oplaadvoorzieningen voor elektrische voertuigen 2016, Speelruimtebeleidsplan 2010 - 2020, Licht op Albrandswaard, beleidskader openbare verlichting 2016, Afvalbeleidsplan 2011 – 2015 en het Baggerplan 2011 – 2020. Dit beleid is vertaald in het genoemde beheerplan en wordt zo ter uitvoering gebracht.

Wegen

De functie van het gemeentelijke wegennet is om het verkeer veilig, vlot en comfortabel te verwerken. Als wegbeheerder heeft de gemeente een zorgplicht om haar wegen te onderhouden en veilig te houden. Deze plicht is af te leiden uit de Wegenwet. Onvoldoende zorg hiervoor leidt tot klachten van gebruikers van de buitenruimte en mogelijk tot schadeclaims. Door het opstellen van het beheerplan openbare ruimte 2019 - 2023 is de financiering van het onderhoud van het totale wegenbestand voor de komende jaren inzichtelijk en beheersbaar gemaakt. De onderhoudstoestand van de wegen in relatie tot het beschikbare budget is hierbij onderbouwd. In 2019 stond het opknappen van de Bomenbuurt in de planning. Deze uitvoering stond qua uitvoering al gepland voor 2018 maar heeft helaas niet plaats gevonden omdat de participatie meer tijd nodig heeft gehad om een breed gedragen plan op te kunnen stellen. In het 3de en 4de kwartaal van 2019 wordt dit project alsnog aanbesteed en zal worden gestart met de werkzaamheden. De verwachting is dat het werk in het 3de kwartaal 2020 kan worden afgerond en opgeleverd. In het kader van de integrale aanpak wordt hierbij de hele openbare ruimte meegenomen waaronder groen, een deel van de riolering en spelen. De lichtmasten zijn reeds vervangen. Daarnaast wordt rekening gehouden met de optimalisaties zoals beschreven in het Gemeentelijke Verkeer- en Vervoersplan. Naast de bomenbuurt staat voor 2020 ook in de planning om de Sportlaan in Rhoon en de paden in het Park van Rhoon op te knappen. Hierbij wordt direct ook gekeken naar de rest van de openbare ruimte, de verkeerskundige inrichting en de nieuwbouw van de gymzaal Rhoon zodat het werk integraal wordt uitgevoerd.

Kwaliteit:

In 2019 beschikte Albrandswaard over ongeveer 115 hectare aan wegverharding met een vervangingswaarde van circa € 66 miljoen. Binnen deze discipline is kwaliteitsniveau A doorgevoerd in de centra gebieden, niveau B in de woonwijken en niveau C op industrieterreinen. Deze niveaus worden getoetst conform de CROW beeldnormeringen. De technische staat van de verharding op dit moment is goed. Het effect van de verlaagde kwaliteit op de industrieterreinen zal pas na meerdere jaren effect hebben. Op termijn is dus wel extra onderhoud noodzakelijk.

Straatreiniging

Voor de straatreiniging is conform landelijk normen beleid vastgesteld. Voor het bepalen van de gewenste beeldkwaliteit wordt gebruik gemaakt van de landelijke beeldnormeringen van de CROW. Deze beeldnormering zijn uitgewerkt in beheer- en uitvoeringsplannen en onderhoudsbestekken. Binnen het onderdeel 'schoon houden van de openbare ruimte' valt ook de onkruidbestrijding op verhardingen. Binnen Albrandswaard wordt hiervoor geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruikt.

Kwaliteit:

Een schone leefomgeving heeft in onze gemeente een hoge prioriteit. In de dorpscentra (winkelgebieden) wordt kwaliteitsniveau A als norm gehanteerd en voor het overige deel van de openbare ruimte kwaliteitsniveau B. Via onderhoudsbestekken ligt dit kwaliteitsniveau vast en wordt er via wekelijkse controle en een maandelijkse schouw op toegezien dat deze kwaliteit wordt behaald. Het aanhouden van kwaliteitsniveaus voor het onderhoud staat wel onder druk. Ook voor straatreiniging wordt onderzocht of het terug gaan naar frequentie niet leidt tot betere resultaten. Onder het kopje groen wordt hier verder op in gegaan.

Openbare verlichting

Openbare verlichting speelt een belangrijke rol in de openbare ruimte. Als gemeente dragen we zorg voor een goed functionerende openbare verlichting waarmee de sociale veiligheid, de verkeersveiligheid en de leefbaarheid wordt gediend. Bij de toepassing of vervanging van openbare verlichting hanteren we de volgende uitgangspunten:

- De gemeente zorgt voor verlichting op maat daar waar het volgens de Richtlijnen Openbare Verlichting 2011 noodzakelijk is of vanuit sociale veiligheid wenselijk is;
- De openbare verlichting is energiezuinig en afgestemd op de behoefte;
- Vervanging van masten/armaturen wordt zoveel mogelijk gecombineerd met geplande reconstructies en uitgevoerd in LED verlichting;
- Om de elektrotechnische veiligheid van de installaties te verbeteren voorzien we niet geaarde lichtmasten van dubbel geïsoleerde aansluitkastjes of we zorgen alsnog voor aarding;
- In het buitengebied en bij randen van natuurgebieden hanteren wij het uitgangspunt: 'er wordt niet verlicht, tenzij'.

De focus ligt op het vervangen van openbare verlichting waarvan de levensduur is verlopen. Waar mogelijk wordt hierbij overgestapt op LED verlichting. Conform de beheerplanning gaan we in 2020 ook aan de slag met het vervangen van oude masten en de overgang naar LED.

Kwaliteit:

In 2019 beschikte Albrandswaard over een areaal van ruim 5.850 lichtmasten en 6.000 armaturen met een vervangingswaarde van circa € 5.7 miljoen. De gehele openbare verlichtingsinstallatie voor het preventieve en correctieve onderhoud is uitbesteed aan een daartoe gespecialiseerd bedrijf. In 2019 heeft hiervoor een nieuwe aanbesteding plaatsgevonden nadat bleek dat de eerdere aannemer het werk niet aankon. Dit heeft als gevolg dat we achter lopen in de vervangingsplanning maar zorgt niet voor onveilige situaties buiten. Op het moment wordt er gewerkt om deze achterstand in te lopen en

weer conform beheerplanning te gaan werken. Storingen die gerelateerd zijn aan de ondergrondse infrastructuur zijn voor verantwoordelijkheid van Stedin.

De verlichtingskwaliteit zelf is niet via wettelijke of bindende bepalingen geregeld. De Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde (NSVV) heeft wel richtlijnen opgesteld. De gemeente Albrandswaard volgt hierbij een tweesporen beleid ten aanzien van de te hanteren verlichtingsniveaus:

1. De openbare verlichting ten behoeve van nieuwe infrastructuur bij reconstructies binnen de bebouwde kom dient te voldoen aan de nieuwe Richtlijn Openbare Verlichting 2011 (ROVL);
2. In het buitengebied en bij randen van natuurgebieden hanteren wij het uitgangspunt: 'er wordt niet verlicht, tenzij'.

Verkeer- en straatnaamborden

Het beheerplan voor verkeer- en straatnaamborden is in 2013 geactualiseerd en inmiddels operationeel. We blijven kritisch kijken waar overbodige bebording verwijderd kunnen worden en of het plaatsen van borden noodzakelijk is. Hiermee proberen we zorg te dragen voor overzichtelijke wegsituaties.

Kwaliteit:

Voor verkeersmiddelen is geen landelijk afgesproken kwaliteitsnormeringssysteem ontwikkeld. Bij verkeersmiddelen (verkeers- en straatnaamborden) heeft het begrip kwaliteit betrekking op:

- Veiligheid: het juiste bord op de juiste plaats;
- Zichtbaarheid: technische normen voor reflectie.

Riolering

Riolering wordt vaak als vanzelfsprekend ervaren. Toch is de aanleg van riolering één van de belangrijkste ontwikkelingen geweest bij de verbetering van de volksgezondheid. Riolering neemt om deze reden een aparte positie in binnen het gemeentelijk takenveld. Vanwege de gemeentelijke zorgplicht wordt er ook een aparte (riool)heffing geïnd en is er een wettelijke verplichting om in het bezit te zijn van een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Deze zorgplicht heeft betrekking op inzameling en transport van afvalwater, hemelwater en grondwater..

De gemeentelijke taken op het gebied van de riolering zijn gebaseerd op de Wet Milieubeheer. Bij de uitvoering van deze wettelijke verplichting is gemeentelijke beleidsruimte aanwezig. Voldaan moet worden aan de richtlijnen van de waterkwaliteitsbeheerder (t.w. het Waterschap Hollandse Delta). Onvoldoende zorg voor het gangbaar houden van het rioolstelsel kan leiden tot slechte afvoer van hemel- en afvalwater, overlast van water op straat en schadeclaims.

Vanwege nieuwe inzichten en langere levensduur van riolering is in 2016 een vernieuwd Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) opgesteld. In 2017 is aangevangen met het werken conform het vastgestelde GRP. Het GRP geeft een actueel beeld van de benodigde onderhoudsbehoefte voor de riolering voor de komende 5 jaar en voor de lange termijn. Met deze input is een nieuwe berekening uitgevoerd om de rioolheffing voor de komende jaren te bepalen. Op basis van de hiermee verkregen informatie is in 2017 een nieuw Basisrioleringsplan (BRP) opgesteld. Het huidige GRP loopt in 2020 af, voor dit jaar staat dan ook in de planning om een nieuw GRP op te stellen met een looptijd van 4 jaar.

In 2016 is door de drie gemeenten een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met het Waterschap Hollandse Delta om beter te Meten en Monitoring te doen van de afvalwaterketen. Het primaire doel van Meten en Monitoring is om kosten te besparen in de afvalwaterketen zonder dat dit ten koste gaat van kwaliteit of kwetsbaarheid. Door beter inzicht te krijgen in het functioneren van de afvalwaterketen kunnen investeringsbeslissingen beter worden afgewogen en beter worden onderbouwd. Ook kunnen

bestaande rioleringssystemen verder geoptimaliseerd worden. In 2018 is als sluitstuk een digitale koppeling gemaakt tussen de betrokken gemeentes en het waterschap om data direct te kunnen delen. Zo kunnen de effecten van (geplande) maatregelen nog efficiënter doorgerekend worden en watersystemen beter op elkaar worden afgestemd. Door terugkerend overleg, het delen van data en kennis blijven we naar de toekomst toe werken aan een zo goed en zo goedkoop mogelijk rioleringsstelsel.

Kwaliteit:

In 2019 beschikte Albrandswaard over circa 211 kilometer rioolstelsel met een vervangingswaarde van ruim € 65 miljoen. Volgens landelijk maatstaven wordt ten aanzien van de kwaliteit van rioolstelsels niet gesproken in termen van kwaliteitsnormen zoals bij wegen, groen en straatreiniging maar van schadeklassen. Voorbeelden van deze schadeklassen zijn: scheurvorming in buizen, wortel-ingroei, verzakking en zandinloop. De onderhoudskwaliteit steunt dan ook niet zo zeer op (politiek/bestuurlijke) keuzes over intensief, gewoon of extensief onderhoud. De beslissing tot vervanging of renovatie is gebaseerd op de uitkomsten van een concrete rioolinspectie (met videocamera), waarbij de bevindingen worden uitgedrukt in genoemde schadeklassen. De levensduur van de riolering, die normaliter 50 tot 60 jaar bedraagt, en concrete klachten (bijv. over wegverzakkingen) vormen vaak de aanleiding voor het verrichten van deze inspecties. Gemiddeld genomen wordt er jaarlijks circa 10 kilometer rioolstelsel geïnspecteerd.

Groen en bomen

De bomen, beplanting en het gras in een gemeente zijn de aankleding van de openbare buitenruimte en belangrijk voor de beleving van onze buitenruimte. Als gemeente hanteren we het motto Albrandswaard: Dorpen tussen groen en stad en zijn we de groene long in een verder verstedelijkte omgeving. Het ontwikkelen, opbouwen en onderhouden van het openbaar groen is daarom een belangrijk gegeven. De uitgangspunten van groen zijn vastgelegd in het groenbeleidsplan.

Sinds 2016 wordt er stevig ingezet op een consequent boombeheer gericht op een optimale begeleiding en ontwikkeling van bomen en het uitvoeren van structurele boomveiligheidscontroles. Dit is in 2017 verder doorgevoerd door de ontwikkeling van een bomenvervangingsplan. In 2018 zijn we begonnen om de eerste overlastgevende locaties aan te pakken zoals het Kievitsplantsoen en de bomen aan de Elzenhoven. Voor 2019 en doorlopend naar 2020 staat de vervanging van de overlastgevende bomen aan de Saffierlaan in Portland op de planning.

In 2019 is 1/3 deel van het bomenbestand gecontroleerd conform de geplande cyclus en zijn de noodzakelijke snoeimaatregelen uitgevoerd. In navolging daarop is inzicht gekregen in de bomen die gekapt dienen te worden vanwege veiligheid welke vervolgens ook gekapt en vervangen zijn. Door jaarlijkse herhaling van deze planning wordt er zorg gedragen voor een kwalitatief goed en veilig bomenbestand. Door deze jaarlijkse aanpak zien we ook dat ons bomenbestand gezonder wordt, problemen met bomen worden voorkomen en dat zieke en slechte bomen tijdig worden vervangen. In 2018 is het gebied de Noordrand tegen de A15 aan en het parkgebied ten noorden van de Regenboog in beheer overgedragen aan de gemeente. Hiermee is het areaal groen, bomen en water wat in beheer is van de gemeente aanzienlijk toegenomen. Bij het openbaar groen in de wijken is ingezet op het omvormen van de hagen naar onderhoudsvriendelijker plantsoen. Daarbij zijn diverse plantsoenen die in slechte staat waren over heel de gemeente heen vervangen. Qua omvorming staat voor 2020 de Bomenbuurt in de planning en zal worden aangevallen met werkzaamheden in het Park van Rhooen conform een nog vast te stellen ontwerp.

Kwaliteit:

In 2019 beschikte Albrandswaard over circa 24 ha beplanting, 145 ha gras en 13.700 bomen met een vervangingswaarde van circa € 14 miljoen. Binnen het groen wordt kwaliteitsniveau A doorgevoerd in de centra gebieden en niveau B in de woonwijken en industrieterreinen. Deze niveaus worden getoetst

conform de CROW beeldnormeringen. Het gewenste en gekozen kwaliteitsbeeld is vertaald naar beeldkwaliteitsbestekken die bij aannemers zijn ondergebracht. Intensieve en professionele monitoring conform het CROW heeft geleid tot een consistente beeldkwaliteit.

Voor 2020 wordt nader onderzocht of het overstappen naar frequentie voor zowel het groenbeheer als straatreiniging niet leidt tot beter onderhoud en betere communicatie naar bewoners. Het is lastig uit te leggen dat conform kwaliteitsniveaus er onkruid mag blijven staan. Het leidt daarnaast vaak tot verschillende inzichten tussen opdrachtgever en opdrachtnemer. Om meer transparant te zijn en meer planningsgericht te kunnen sturen, wordt bekeken of beheer op frequentie leidt tot betere resultaten. Een nieuw op te stellen onderhoudsbestek die in het voorjaar van 2020 in moet gaan, zal daarom op frequentie worden ingestoken.

Waterwegen en baggeren

De gemeente en het waterschap zijn verantwoordelijk voor het onderhoud van het oppervlaktewater en voor het op diepte houden van de sloten en waterwegen in de gemeente. Het onderhoud bestaat uit het verwijderen van waterplanten en riet (dagelijks onderhoud) en baggeren (planmatig onderhoud). Bij slecht beheer en onderhoud kunnen beide ervoor zorgen dat er een slechte doorstroming en afwatering ontstaat.

Van deze werkzaamheden is baggeren het meest ingrijpend. In alle wateren in ons gebied ligt op de bodem een laag bagger: een mengeling van plantenresten en bezonken slib. De aangroei van bagger is een natuurlijk proces. Gemiddeld groeit bagger met ongeveer een centimeter per jaar. Om te voorkomen dat onze wateren steeds minder diep worden, moeten we de bagger eens in de zoveel tijd weghalen. Met het baggeren komen de sloten en waterwegen weer op de oorspronkelijke diepte. Problemen met de waterhuishouding, waterkwaliteit en te ondiep water worden daarmee opgelost.

In 2017 is er een overeenkomst getekend met het Waterschap Hollandse Delta over het onderhoud van de Koedood bij Portland. Per 1 januari 2018 is daarmee het baggeronderhoud door het waterschap afgekocht en ligt het volledig beheer bij de gemeente. Om het waterbeheer van de Koedood goed vorm te geven en aan te laten sluiten bij de wensen van de bewoners is in 2018 samen met een groep bewoners een beheerplan opgesteld. Het beheerplan is eind 2018 afgerond. In 2019 is een Europese aanbestedingsprocedure volgens de 'mededingingsprocedure met onderhandeling' gestart. Deze procedure biedt de mogelijkheid om een aannemer te zoeken met de beste kennis van zaken, creatieve en innovatie oplossingsrichtingen en de volle motivatie om de komende 10 jaar aan de slag te gaan in dit gebied. Het beschikbare budget staat vast in deze aanbesteding. De procedure geeft daarnaast goede mogelijkheden om de bewonersgroep te betrekken. De planning is dat in 2020 de nieuwe aannemer conform deze aanbesteding het beheer gaat uitvoeren.

Kwaliteit:

In 2019 beschikte Albrandswaard over circa 77 ha oppervlakte water. Baggeronderhoud wordt vooralsnog planmatig gedaan volgens het bestaande 10-jaren baggerplan van de gemeente Albrandswaard. De hieruit voortkomende werkzaamheden worden in een onderhoudsbestek verwerkt en uitgevoerd door een aannemer. Bij uitvoering van het baggeren speelt de Wet Natuurbescherming en beperking van overlast een belangrijke rol. Daarom vindt uitvoering plaats tussen 1 oktober en 15 maart. Het dagelijks onderhoud van de oevers en het verwijderen van riet en waterplanten wordt jaarlijks uitgevoerd door een aannemer volgens het bestek onderhoud watergangen. Ook hier speelt de Wet Natuurbescherming een belangrijke rol. Uitvoering van deze werkzaamheden vindt plaats vanaf 15 juli. Via toezicht zorgt de gemeente ervoor dat de juiste kwaliteit wordt behaald en voldaan wordt aan de wet- en regelgeving.

Civiele kunstwerken

De civiele kunstwerken in Albrandswaard bestaan uit bruggen, trappen, geluidsschermen, vlonders en visplaatsen. Bruggen vormen hiervan het grootste aandeel. Voor het beheren en onderhouden van de bruggen is in 2016 het beheerplan geupdate. Ten aanzien van de gemiddelde onderhoudskosten en de levensduur van bruggen zijn geen landelijke normen vastgesteld. Reden hiervoor is dat dit per brug sterk afhankelijk is van de ligging, omgevingsaspecten en de toegepaste constructie.

Kwaliteit:

In 2018 beschikte Albrandswaard over 99 civiele kunstwerken met een vervangingswaarde van circa € 7.7 miljoen. Bij het opstellen van het beheerplan en het daarin opgenomen vervangingsplan zijn de hierna genoemde aspecten afgewogen:

- Veiligheid;
- Levensduur verlengend;
- Schoonhouden;
- Esthetische aspecten.

Met de huidige objectgegevens, uitgevoerde technische inspecties en voorgaande uitgangspunten is het beheerplan tot stand gekomen. Dit geeft inzicht in de onderhoudsaanpak. Het daarin opgenomen meerjarig vervangingsplan geeft daarnaast inzicht in de vervangingen die moeten plaatsvinden. In 2020 zal conform het beheerplan meerdere bruggen opnieuw geschilderd worden en beoordeeld worden of een 2-tal bruggen aan vervanging toe zijn.

Spelen

De gemeente heeft de wettelijke verplichting het Attractiebesluit uit te voeren en moet kunnen aantonen dat alles in het werk is gesteld de toestellen veilig te plaatsen en in stand te houden. De wettelijke verplichting voor de veiligheid van speeltoestellen is geregeld in het 'Besluit Veiligheid van Attractie- en Speeltoestellen'. In het Attractiebesluit zijn de wettelijke bepalingen voor aansprakelijkheid en veiligheid vastgelegd. Indien er sprake is van een ongeval door een gebrek aan het speeltoestel of een onveilige ondergrond, dan is degene die het speeltoestel beheert altijd als eerste aansprakelijk.

Alle speelruimten en speeltoestellen zijn beoordeeld en afgezet tegen de demografische ontwikkelingen binnen de gemeente. Dit is verwoord in het Speelruimteplan 2010 - 2020. In 2017 heeft een evaluatie plaatsgevonden van het speelruimteplan. Hiermee is nieuw inzicht ontstaan in de locaties waar geïnvesteerd en waar vervangen moet worden en welke speellocaties mogelijk opgeheven kunnen worden. Hiermee voorkomen we dat investeringen op de verkeerde plek gedaan worden. Voor 2020 wordt het regulier beheer en onderhoud uitgevoerd voor alle huidige speelterreinen en worden op diverse locaties toestellen die versleten en onveilig zijn vervangen. Deze locaties worden bepaald aan de hand van de afschrijvingstermijnen gecombineerd met veiligheidsinspecties buiten.

Kwaliteit:

In 2019 beschikte Albrandswaard over 138 speelplekken met een vervangingswaarde van circa € 2.3 miljoen. De gemeente dient zich te houden aan zijn wettelijke plicht voor de veiligheid van speeltoestellen dit conform het eerder genoemde Attractiebesluit. Op basis van deze wet controleren we de speeltoestellen vier keer per jaar en geconstateerde afwijkingen en mankementen worden zo snel mogelijk verholpen. De inspectieresultaten, reparaties en aanpassingen worden vastgelegd in een logboek. Tijdens het dagelijks onderhoud door de buitendienst wordt er op gelet dat alles schoon, heel en veilig is.

Gebouwen

Voor alle gemeentelijke gebouwen is een meerjarenonderhoudsplan (MOP) opgesteld. Op basis van deze MOP's wordt een financiële doorrekening gemaakt met de te verwachten onderhoudskosten en hoe deze worden gedekt.

Kwaliteit:

Ten aanzien van de kwaliteitsnorm voor gemeentelijke gebouwen worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De gemeentelijke gebouwen bevinden zich op onderhoudsniveau 3.
- Het op planmatige wijze uitvoeren van regulier onderhoud met materialen van gelijkwaardige kwaliteit.

Budgetten en kredieten onderhoud/vervanging kapitaalgoederen

Omschrijving	budget/krediet		opmerking
<i>Budgetten</i>			
Wegen	813.100	excl. € 775.400	kapitaallasten
Riolering	1.463.600	excl. € 540.200	kapitaallasten
Verkeersmiddelen	122.700	excl. € 73.900	kapitaallasten
Groen, waterwegen en baggeren	1.281.200	excl. € 100.000	kapitaallasten
Civiele kunstwerken	109.800		
Spelen	75.800	excl. € 46.800	kapitaallasten
Straatreiniging	268.200		
Straatmeubilair	35.100		
Openbare verlichting	198.400	excl. € 79.200	kapitaallasten
	4.367.900		
<i>Investerings</i>			
Wegen	1.348.400		
Riolering	1.009.000		
Bruggen	61.500		
Beschoeiingen	86.800		
Speelvoorzieningen	171.600		
Openbare verlichting	105.000		
	2.782.300		

Relevante reserves

Naam Reserve	Saldo per 1-1-2019	Saldo per 1-1-2020	Saldo per 1-1-2021	Saldo per 1-1-2022	Saldo per 1-1-2023	Saldo per 1-1-2024
Reserve Speelruimteplan	342.800	347.700	0	0	0	0
Reserve Baggeren	558.900	558.900	558.900	558.900	558.900	558.900
Reserve Grootonderhoud gebouwen	783.400	874.700	966.000	1.057.300	1.173.600	1.289.900
	1.685.100	1.781.300	1.524.900	1.616.200	1.732.500	1.848.800

Kerngegevens

omschrijving	aantal	toelichting
<u>Groen</u>		
Bomen	13.723 stuks	
Natuurlijke beplanting	119.765 m2	bosplantsoen, etc.
Cultuurlijke beplanting	120.251 m2	heesters, rozen, etc.
Haag	25.404 m2	
Gras	1.450.399 m2	
<u>Openbare verlichting</u>		
Lichtmasten	5.885 stuks	
Armaturen	6.000 stuks	
Lichtbronnen	6.000 stuks	
<u>Speelvoorzieningen</u>		
Speel- en sporttoestellen	503 stuks	verspreid over 130 speelplekken en 8 schoolpleinen
Speelprikkels	76 stuks	zoals o.a. pleinplakkers, knikkertegels en poefjes
Veiligheidsondergronden	188 stuks	waaronder kunstgras, rubber tegels, ecoscape, zand, boomschors en gietvloer
<u>Waterhuishouding</u>		
Oppervlaktewater	51 ha	
Koedoodse plassen	26 ha	
Oeverbeschoeiing	23.500 m	
Natuurvriendelijke oever	7.000 m	
Stuwen	12 stuks	
Kanosluis	1 stuks	
Verversingsgemaal	1 stuks	
Fontein	6 stuks	
<u>Verhardingen</u>		
Rijbanen	475.774 m2	
Fietspaden	74.315 m2	
Voetpaden	359.384 m2	
Parkeerplaatsen	147.543 m2	
Wijkontsluitingswegen	93.181 m2	
<u>Civiele kunstwerken</u>		
Bruggen	86 stuks	
Trappen	6 stuks	
Geluidsscherm	1.124 m	
(vis)Monders	2 stuks	
visplaatsen	2 stuks	
<u>Riolering</u>		
Vrijval riolering	126 km	
Hoofdpersleiding	13 km	
Drukriool	72 km	
Gemalen	39 stuks	
Drukgemalen	227 stuks	
Bergbezinkvoorzieningen	5 stuks	
Kolken	9.958 stuks	

PARAGRAAF 5 – BEDRIJFSVOERING

Inleiding

Relevante ontwikkelingen op het gebied van de bedrijfsvoering zijn in deze (wettelijk verplichte) paragraaf opgenomen. Voor details verwijzen wij naar de Begroting 2020 van de Gemeenschappelijk Regeling BAR-organisatie.

Meer dan ooit staan wij als lokale overheid voor de taak om complexe, maatschappelijke opgaven aan te pakken. Naast de inhoudelijke uitdaging die dit met zich meebrengt vraagt het ook veel van onze manier van werken en dus van de medewerkers van de GR BAR-organisatie. Om te bepalen in welke richting zij zich moet ontwikkelen is in 2019 een evaluatie uitgevoerd. Nu we een aantal jaren ervaring hebben opgedaan met het werken in de BAR-organisatie weten we steeds beter wat werkt en wat de ontwikkelpunten zijn. Op basis van onze ervaringen hebben we 7 thema's geïdentificeerd die ons helpen om onze organisatie verder te brengen.

Om duidelijkheid te krijgen over de ontwikkelrichting op deze thema's zijn in 2019 de volgende onderzoeken uitgevoerd:

1. Berenschot, Evaluatie Dienstverlening en Governance BAR-organisatie
2. Effectory, Medewerkersonderzoek BAR-organisatie
3. BAR-organisatie, BAR-organisatie 2020

De onderzoeken zijn tot stand gekomen met veel inbreng van medewerkers, maatschappelijke organisaties, ondernemers, maatschappelijke partners en college- en raadsleden.

Ontwikkelagenda

Alle adviezen worden opgenomen in een ontwikkelagenda.

De 7 thema's zijn:

1. Externe dienstverlening; 2. Interne dienstverlening en 3. Governance

Deze thema's komen aan bod in het rapport van Berenschot waarin aanbevelingen zijn opgenomen die tot verbetering op deze 3 thema's zullen leiden.

4. Meer aandacht voor medewerkers;

Hiervoor is een Medewerkersonderzoek uitgevoerd. De belangrijkste bevindingen uit het MO zijn dat medewerkers van de BAR-organisatie vinden dat zij inhoudelijk leuk werk te hebben. Zij veel handelingsruimte ervaren door een relatief hoge mate van autonomie. Uit het MO blijkt dat veel medewerkers een hoge werkdruk ervaren. Ook wordt aangegeven dat de huidige afdelingen dusdanig groot zijn, dat medewerkers verloren kunnen raken in de organisatie. Op organisatieniveau wordt onduidelijkheid ervaren over visie en doelen. Medewerkers spreken uit behoefte te hebben aan duidelijkheid over en inzicht in de prioriteiten. De wijze waarop prioriteiten worden gesteld en de wijze waarop hierover wordt gecommuniceerd is voor verbetering vatbaar. Volgens het MO vinden zij dit nu niet transparant. Verder is de teleurstellende score op werkgeverschap opvallend. Ten opzichte van de benchmark gemeenten blijven we achter op tevredenheid, over vertrouwen in de toekomst van de organisatie en trots op de organisatie.

Medewerkers bevelen om die reden de BAR-organisatie niet snel aan als werkgever.

De directie trekt zich dit aan en gaat erop inzetten om hierin verbetering aan te brengen. Eén van de maatregelen is het verkleinen van de teams waarin medewerkers werken. Deze nieuwe organisatie start per 1 januari 2020.

5. Beter inspelen op maatschappelijke opgaven

Uit het Berenschot onderzoek is de verwachting van de maatschappelijke partners naar voren gekomen

dat de BAR-organisatie veel meer dan nu het geval is, een partner moet zijn die in een veld met meerdere partijen die hetzelfde doel nastreven.

6. Betere aandacht voor besturen

De bestuurlijke zelfstandigheid staat bij elke gemeente voorop. De lokale politieke agenda en context zorgen voor diversiteit in de aard en omvang van de opdrachten. Vanwege deze diversiteit is het van belang om vast te stellen hoe het management opdrachten geeft, accepteert, uitvoert en onderling afstemt. De BAR-organisatie ontwikkelt een werkmethode waarin het opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap zijn uitgewerkt en implementeert deze via een leertraject. Dit leertraject start in 2020.

7. Beter kunnen sturen

Berenschot constateert dat onze organisatie, maar ook colleges en gemeenteraden, de focus veelal legt op kwantitatieve sturing vanuit het perspectief van de presterende en rechtmatige overheid.

Tegelijkertijd wordt verwacht dat we werken vanuit het perspectief van de samenwerkende overheid, waarbij kwalitatieve indicatoren centraal staan. Voor deze sturing is een andere kijk nodig. Het is belangrijk dat onze organisatie, de colleges, de gemeenteraden en maatschappelijke partners vanuit hetzelfde perspectief samenwerken. Dit gezamenlijke perspectief ontbreekt op dit moment.

Personeel

Per domein is een Strategische Personeelsplanning opgesteld. In 2020 gaan we actief aan de slag met de begeleiding van medewerkers en de ontwikkeling van teams.

CAO gemeenten

In 2019 is een nieuwe cao-akkoord gesloten tot en met 31 december 2020.

Wenkend perspectief

Onze wens is om als BAR-organisatie een overheidsorganisatie te zijn die met een warm hart betrokken is bij de gemeenschappen van de drie gemeenten en alle inwoners en partijen die daarin een plek hebben. We ondersteunen de drie besturen en werken met excellente dienstverlening aan de woon- en leefomgeving en complexe maatschappelijke vraagstukken die daarbij horen. Wij zetten de talenten in onze flexibele organisatie optimaal in voor de steeds veranderende taken en rollen die we hebben.

Onze medewerkers zijn ons belangrijkste kapitaal. Wij hebben de opdracht om de medewerkers maximaal te faciliteren, zodat zij onder de juiste omstandigheden hun werk kunnen doen. Zodat zij de resultaten kunnen behalen die de besturen en de inwoners/ondernemers en onze opdrachtgevers van ons verwachten

Uurtarieven personeel

Aan de hand van gegevens uit de BAR-begroting 2020 en huisvestingskosten uit de drie gemeentebegrotingen 2019 worden een tweetal uurtarieven berekend. Het eerste tarief is een basis-uurtarief dat gebruikt wordt voor het in rekening brengen van kosten bij derden en schadegevallen. Het tweede tarief is een uurtarief voor toerekening aan grondexploitatieplannen (grexten), investeringen en bij afrekeningen van (subsidie)projecten. Het wordt gehanteerd bij toerekeningen op basis van tijdschrijven. Hieronder wordt de berekening van de tarieven weergegeven.

Uurtarieven personeel 2020

I. Basis-uurtarief

A. Aantal fte - personeelsformatie BAR begroting 2020	768,95
B. Productieve uren per fte	1.450
C. Aantal productieve uren per jaar (A. x B.)	1.114.978
D. Netto lasten volgens BAR begroting 2020	€ 66.803.200
E. Basis uurtarief personeel excl huisvesting (D. / C.)	€ 59,91
F. Tarief huisvesting per uur - basis gemeentebegrotingen 2019	€ 1,12
G. Basis-uurtarief personeel (afgerond op hele euro's) E. + F.	€ 61,00

II. Uurtarief Grexen, investeringen, (subsidie)projecten, tijdschrijven

A. Productieve uren per jaar o.b.v. tijdschrijven (15,87 fte)	23.018
B. Lasten volgens toe te rekenen taakvelden incl. toerekening overhead	€ 1.913.988
C. Uurtarief (B. / A.)	€ 83,15
D. Tarief huisvesting per uur - basis gemeentebegrotingen 2019	€ 1,12
E. Uurtarief Grexen, investeringen, (subsidie)projecten (afgerond op hele euro's) C. + D.	€ 84,00

PARAGRAAF 6 – VERBONDEN PARTIJEN

Algemeen

De gemeente Albrandswaard heeft de kadernota verbonden partijen vastgesteld voor de periode 2016 – 2020. Het doel van deze nota is een methodiek te ontwikkelen waarmee de bestaande verbonden partijen kunnen worden beoordeeld en aangestuurd. De nota sluit aan bij de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen die per 1 januari 2015 van kracht is en tot doel heeft de democratische legitimatie te versterken. Als de uitvoering van een publieke taak aan een verbonden partij is overgedragen, is het onvermijdelijk dat (volledige) directe invloed/sturing door de gemeente niet langer aan de orde is. Dit omdat de verbonden partij een eigen bestuur heeft waarin meerdere gemeenten zijn vertegenwoordigd.

Om de invloed van de gemeente op verbonden partijen te optimaliseren is in de nota een methodiek opgenomen die deze optimalisatie van invloed moet bewerkstelligen. De invloed van het gemeentebestuur op een verbonden partij is het grootst als deze zich richt op de voorkant van de processen van de verbonden partij. De methodiek die kan worden ingezet om de invloed passend te laten zijn bij de situatie bestaat uit: het proces van positiebepaling; een governance-scan, het bepalen van een passend aansturingsscenario en het daarbij passende instrumentarium.

Verbonden partijen

Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)		Vestigingsplaats Den Haag		Gemeenschap-pelijke regeling
Deelnemende partijen	23 gemeenten			
Stemverhouding	2,78%			
Openbaar belang	Samenwerking in de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) op het gebied van verkeer en vervoer en het verbeteren van het economisch vestigingsklimaat. De MRDH moet leiden tot het verbeteren van het economisch vestigingsklimaat en van de bereikbaarheid van de regio.			
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in het algemeen bestuur door de burgemeester.			
Actuele ontwikkelingen	Reguliere OV-exploitatie, realisatie Rotterdamsebaan (weg tussen A13 en Den Haag), diverse beleidsuitwerkingen.			
Financiële positie - verbonden partij		Financieel belang - gemeente		
	1 januari 2020	31 december 2020		
Eigen vermogen	22.512.000	28.662.000	Aandelen kapitaal	0
Vreemd vermogen	1.246.846.000	1.081.366.000	Leningen/garantstellingen	0
Resultaat 2020	6.149.600		Bijdrage gemeente 2020	67.800
Risico's	Vervoerbedrijf komt afspraken niet na, verminderling rijksbijdragen en vermindering investeringsruimte, tegenvallers bij investeringen in infrastructuur, discussie over uittreding van gemeentes, imagoschade.			
Sturingsscenario	Bijrijder			

Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie, Heffing en Waardebepaling (SVHW)		Vestigingsplaats Klaaswaal		Gemeenschap- pelijke regeling	
Deelnemende partijen	20 gemeenten, waterschap Hollandse Delta en Regionale Afvalstoffen Dienst Hoeksche Waard.				
Stemverhouding	3,3%				
Openbaar belang	Het SVHW houdt zich bezig met de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen en de waardebepaling, in het kader van de wet WOZ.				
Bestuurlijk belang	Bevoegheden van het College m.b.t. heffing en invordering belastingen, WOZ, is overgedragen aan de VP. Het algemeen bestuur is het hoogste bestuursorgaan van het SVHW. De gemeente is vertegenwoordigd in de ambtelijke commissie: 1 lid (accounthouder VP) en het algemeen bestuur: 1 lid (portefeuillehouder Financiën).				
Actuele ontwikkelingen	In 2020 ontwikkelt SVHW zijn dienstverlening in lijn met de externe ontwikkelingen (o.a. digitale agenda 2020 en Informatiemaatschappij) door, waarbij nieuwe communicatiekanalen zoals Whatsapp en chat overwogen worden.				
Financiële positie - verbonden partij				Financieel belang - gemeente	
	1 januari 2020	31 december 2020			
Eigen vermogen	900.000	800.000		Aandelen kapitaal	0
Vreemd vermogen	5.884.000	5.524.000		Leningen/garantstellingen	0
Resultaat 2020		-35.000		Bijdrage gemeente 2020	200.000
Risico's	Wijziging van wettelijke bepalingen zoals de Invorderingswet en het uiteindelijke resultaat van de toekenning van proceskostenvergoedingen voor bezwaar- en beroepsprocedures.				
Sturingsscenario	Bijrijder				

Gemeenschappelijke regeling Gemeentelijke Gezondheidsdienst Rotterdam-Rijnmond (GGD Rotterdam-Rijnmond)		Vestigingsplaats Rotterdam		Gemeenschap-pelijke regeling
Deelnemende partijen	15 gemeenten regio Rijnmond.			
Stemverhouding	6,7%			
Openbaar belang	Gezamenlijke uitvoering wettelijke verplichtingen van gemeenten in het kader van de wet Publiek Gezondheid. De doelstelling: een evenwichtig productenaanbod zoveel mogelijk gericht op lokale problematiek. In zijn algemeenheid het verbeteren van de volksgezondheid van de bevolking.			
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft bestuurlijke inbreng als lid van het algemeen bestuur (AB).			
Actuele ontwikkelingen	Geen			
Financiële positie - verbonden partij			Financieel belang - gemeente	
	1 januari 2020	31 december 2020		
Eigen vermogen	onbekend	onbekend	Aandelen kapitaal	0
Vreemd vermogen	onbekend	onbekend	Leningen/garantstellingen	0
Resultaat 2020	onbekend		Bijdrage gemeente 2020	169.800
Risico's	De GGD-RR is onderdeel van de organisatie van de gemeente Rotterdam. Deze gemeente is dan ook volledig risicodragers van de GGD.			
Sturingsscenario	Bijrijder			

Gemeenschappelijke regeling Jeugdhulp Rijnmond		Vestigingsplaats Rotterdam		Gemeenschap- pelijke regeling	
Deelnemende partijen	Gemeenten: Albrandswaard, Barendrecht, Brielle, Capelle aan den IJssel, Goeree-Overflakkee, Hellevoetsluis, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland, Maassluis, Nissewaard, Ridderkerk, Schiedam, Vlaardingen, Westvoorne en Rotterdam.				
Stemverhouding	3,125%				
Openbaar belang	Doel: Het beschikbaar houden van specialistische zorg en van 7/24 crisisopvang. Het realiseren van schaalvoordelen. Het delen van kennis en expertise. De GR heeft tot taak de gemeenschappelijke inkoop van jeugdhulp zodanig vorm te geven dat lokale ambities kunnen worden gerealiseerd. De visie en doelen van de GR zijn daarmee een optelsom van de beleidsvoornemens van de deelnemende gemeenten.				
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft bestuurlijke inbreng als lid van het algemeen bestuur (AB).				
Actuele ontwikkelingen	De jaarrekening van 2018 kende een forse overschrijding van circa € 15 miljoen. Dit resulteert in een gewijzigde begroting voor 2019 en een begroting voor 2020 die ruim € 20 miljoen hoger is. In juni 2019 zijn knelpunten geconstateerd op perceel E die maken dat nu al de risicoreservering is ingezet. In het najaar zal duidelijk worden of een tweede begrotingswijziging voor 2019 en een begrotingswijziging voor 2020 noodzakelijk is.				
Financiële positie - verbonden partij				Financieel belang - gemeente	
	1 januari 2020	31 december 2020			
Eigen vermogen	onbekend	onbekend	Aandelen kapitaal	0	
Vreemd vermogen	onbekend	onbekend	Leningen/garantstellingen	0	
Resultaat 2020	onbekend		Bijdrage gemeente 2020	1.912.900	
Risico's	Deelnemende gemeente zijn alle 15 volledig risicodragend.				
Sturingsscenario	Bijrijder				

Gemeenschappelijke regeling voor het natuur- en recreatiegebied IJsselmonde (NRIJ)		Vestigingsplaats Schiedam		Gemeenschap- pelijke regeling
Deelnemende partijen	Albrandswaard, Barendrecht, Ridderkerk, Zwijndrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Rotterdam en provincie Zuid-Holland.			
Stemverhouding	14%			
Openbaar belang	Ontwikkeling en in stand houden van intergemeentelijke buitenstedelijke recreatie en bescherming van natuur en landschap op IJsselmonde. Beheer, ontwikkeling en onderhoud van recreatieve groengebieden op IJsselmonde.			
Bestuurlijk belang	2 algemeen bestuursleden waarvan 1 in het dagelijks bestuur.			
Actuele ontwikkelingen	Kwartiermaker op zoek naar bezuinigingskansen.			
Financiële positie - verbonden partij			Financieel belang - gemeente	
	1 januari 2020	31 december 2020		
Eigen vermogen	3.416.000	3.429.000	Aandelen kapitaal	0
Vreemd vermogen	1.760.000	1.794.000	Leningen/garantstellingen	0
Resultaat 2020			Bijdrage gemeente 2020	185.000
Risico's	Afname dekkingsmiddelen door provincie Zuid Holland, Rotterdam.			
Sturingsscenario	n.t.b.			

Gemeenschappelijke regeling BAR-organisatie		Vestigingsplaats Barendrecht		Gemeenschap- pelijke regeling
Deelnemende partijen	Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk			
Stemverhouding	33,33%			
Openbaar belang	Doel van de regeling is het bewerkstelligen van een kwalitatief hoogwaardige en doelmatige uitvoering door het openbaar lichaam van de door de deelnemende gemeenten opgedragen taken. - In samenwerking ten behoeve van de drie gemeenten het werkgeverschap en de inkoopfunctie uit te voeren. - Het doel van de samenwerking is om door het samenvoegen van grote delen van de ambtelijke organisaties de burgers van de drie gemeenten kwalitatief hoogstaande dienstverlening te bieden. - Er wordt invulling gegeven op de zeven inhoudelijke verbindende thema's van de drie gemeenten. Deze thema's zijn: duurzaamheid, veiligheid, economie, maatschappij, voorzieningen, ruimte en mobiliteit.			
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur is het hoogste bestuursorgaan van de BAR-organisatie en bestaat uit de drie colleges van de 3 BAR-gemeenten (Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk). Dit bestuur vergadert vier keer per jaar. Het dagelijks bestuur bestaat uit zes leden (van het algemeen bestuur), twee van elke deelnemende gemeente, te weten één wethouder en de burgemeester, de voorzitter meegerekend.			
Actuele ontwikkelingen	Geen.			
Financiële positie - verbonden partij			Financieel belang - gemeente	
	1 januari 2020	31 december 2020		
Eigen vermogen	0	788.100	Aandelen kapitaal	0
Vreemd vermogen	9.448.600	1.081.500	Leningen/garantstellingen	0
Resultaat 2020	0		Bijdrage gemeente 2020	14.210.000
Risico's	Financieel, imago, aansprakelijkheid etc.			
Sturingsscenario	Chauffeur			

Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond (VRR)		Vestingsplaats Rotterdam	Gemeenschap-pelijke regeling	
Deelnemende partijen	15 gemeenten uit het Rijnmond gebied.			
Stemverhouding	5%			
Openbaar belang	(Brand)veiligheid, vervoer van zieken en ongevalslachtoffers, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing met inbegrip van de multidisciplinaire samenwerking en de gemeenschappelijke meldkamer. De vorming van veiligheidsregio's heeft als doelstelling de versterking van de bestuurlijke aansturing van de rampenbestrijding en crisisbeheersing op regionaal en nationaal niveau, alsmede de versterking van de geneeskundige hulpverlening en het regionale beheer van de brandweer.			
Bestuurlijk belang	Burgemeester is lid van dagelijks bestuur en algemeen bestuur (+ 1 plaatsvervangend lid). Bij het nemen van besluiten door het algemeen bestuur nemen de leden voor de gemeente die zij vertegenwoordigen ieder één stem uit, met uitzondering van de leden die een gemeente vertegenwoordigen met een inwonersaantal van boven 50.000. Zij brengen voor elk volgende 50.000-tal, of gedeelte daarvan, één stem meer uit toe een maximum van elf stemmen per gemeente.			
Actuele ontwikkelingen	Overname aandelenpakket bios-groep AZRR. Het vinden van gekwalificeerd ambulancepersoneel heeft de grootste aandacht gehad, er is voldoende personeel echter zit nog wel een opleidingstraject aan zodat niet iedereen direct inzetbaar is. Tweede loopbaanbeleid als gevolg van het verder opschuiven van de pensioengerechtigde leeftijd, uiterlijk in 2021 is er meer duidelijkheid over, financiële consequenties zijn tot 2025 gedekt.			
Financiële positie - verbonden partij			Financieel belang - gemeente	
	1 januari 2020	31 december 2020		
Eigen vermogen	10.265.000	10.652.000	Aandelen kapitaal	0
Vreemd vermogen	59.971.000	60.147.000	Leningen/garantstellingen	0
Resultaat 2020		647.000	Bijdrage gemeente 2020	1.148.700
Risico's	Budget van het beheer van de samengevoegde meldkamers is naar beneden bijgesteld (lagere rijksbijdrage), nu nog onduidelijk wat de consequenties zijn. Invoering omgevingswet geeft onduidelijkheid of er een stijging zal plaatsvinden van het aantal incidenten, verwachting is een stijging van de kosten.			
Sturingsscenario	Bijrijder			

Gemeenschappelijke regeling DCMR Milieudienst Rijnmond (DCMR)		Vestigingsplaats Schiedam		Gemeenschap-pelijke regeling
Deelnemende partijen	15 Rijnmondgemeenten en de provincie Zuid-Holland.			
Stemverhouding	1,8%			
Openbaar belang	Advisering en ondersteuning van gemeentelijke milieutaken. De DCMR heeft een algemene adviestaak met betrekking tot milieu, adviseert ten aanzien van vergunningverlening en handhaving in het kader van de wettelijke taken als gevolg van de Wet Milieubeheer en ondersteunt de gemeenten t.a.v. de uitvoering van Besluit Bodemkwaliteit.			
Bestuurlijk belang	1 lid dagelijks bestuur en daarmee 1 lid algemeen bestuur			
Actuele ontwikkelingen	De invoering van de Omgevingswet vraagt de aandacht. Samen met alle participanten bereidt DCMR zich voor op de naderende wetswijziging, o.a. door inzicht te krijgen in de (milieu)kwaliteit van het gebied op basis van toegankelijke data. Daarnaast blijft DCMR ook in 2020 werken aan verbetering van de werkprocessen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving.			
Financiële positie - verbonden partij			Financieel belang - gemeente	
	1 januari 2020	31 december 2020		
Eigen vermogen	2.711.000	2.551.000	Aandelen kapitaal	0
Vreemd vermogen	10.000.000	10.000.000	Leningen/garantstellingen	0
Resultaat 2020	0		Bijdrage gemeente 2020	351.500
Risico's	Controle over en sturing op financieel resultaat.			
Sturingsscenario	Bijrijder			

Essendael Beheer BV			Besloten vennootschap
Deelnemende partijen	gemeente Albrandswaard en Bouwfonds Property Development BV (BPD BV)		
Stemverhouding	50%		
Openbaar belang	Essendael Beheer BV fungeert als beherend vennoot in GWM Essendael CV.		
Bestuurlijk belang	Wethouder RO, Economie, Milieu & Duurzaamheid en wethouder Buitenruimte & Wonen zijn lid van de raad van commissarissen.		
Actuele ontwikkelingen	In 2018 en 2019 heeft de aantrekkende markt zich verder ontwikkeld en is van invloed geweest op de ontwikkelsnelheid van deze locatie. Inmiddels zijn de voorbereidingen voor de oplevering van deze locatie in 2021 in volle gang. In 2018 is binnen de samenwerking een definitief stedenbouwkundig plan vastgesteld voor de afbouw van de locatie. Verwachting is dat dit in het 3e kwartaal 2019 tot een besluit leidt.		
Financiële positie - verbonden partij			Financieel belang - gemeente
	1 januari 2020	31 december 2020	
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.	Aandelen kapitaal 45.000
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	Leningen/garantstellingen 0
Resultaat 2020		n.n.b.	Bijdrage gemeente 2020 0
Risico's	Het belangrijkste risico is een stagnerende woningmarkt, dit risico is ondervangen in de grondexploitatie.		
Sturingsscenario	Nog vast te stellen		

GEM Essendael CV				Commanditaire vennootschap
Deelnemende partijen	gemeente Albrandswaard, Essendael Beheer BV en BPD BV			
Stemverhouding	33%			
Openbaar belang	De CV is een samenwerking tussen de gemeente, BPD BV en Essendael Beheer BV. Deze BV is beherend vennoot. De gemeente en BPD BV zijn de commanditaire vennoten. De CV heeft onder andere als doel locatie-ontwikkeling.			
Bestuurlijk belang	Het bestuur van de CV berust bij Essendael Beheer BV.			
Actuele ontwikkelingen	Geen.			
Financiële positie - verbonden partij			Financieel belang - gemeente	
	1 januari 2020	31 december 2020		
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.	Aandelen kapitaal	96.000
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	Leningen/garantstellingen	0
Resultaat 2020		n.n.b.	Bijdrage gemeente 2020	0
Risico's	Verliezen komen tot maximaal € 96.000 voor rekening van de gemeente. De jaarlijkse winst komt voor 49% ten gunste van de gemeente.			
Sturingsscenario	Nog vast te stellen.			

Eneco Groep NV			Naamloze vennootschap	
Deelnemende partijen	44 Nederlandse gemeenten.			
Stemverhouding	0,42%			
Openbaar belang	Eneco Groep (Energiebedrijf) is een internationaal energieservicebedrijf dat energie en aanvullende diensten verkoopt met focus op duurzaamheid en innovatie. Eneco zorgt voor een financiële opbrengst (dividend). Na de geplande verkoop van de aandelen (eind 2020) zal deze opbrengst vanaf 2021 vervallen.			
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging/stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders door wethouder Financiën. Als aandeelhouder wordt op deze manier invloed			
Actuele ontwikkelingen	Eneco staat te koop. Aspecten als een goede prijs, voortzetten duurzaamheid en behoud van werkgelegenheid zijn als criteria vastgelegd in de verkoopvoorwaarden. De kans op een duurzame voortzetting van Eneco is daarmee maximaal geborgd. Begin 2020 volgt een eind-verkoopvoorstel aan alle gemeenten afzonderlijk op basis van één uitonderhandelde bieding van één partij of consortium van partijen.			
Financiële positie - verbonden partij			Financieel belang - gemeente	
	1 januari 2020	31 december 2020		
Eigen vermogen	onbekend	onbekend	Aandelen kapitaal	1
Vreemd vermogen	onbekend	onbekend	Leningen/garantstellingen	0
Resultaat 2020	onbekend		Bijdrage gemeente 2020	0
Risico's	Eneco heeft een hoger risicoprofiel (dan Stedin) als gevolg van externe marktfactoren en concurrentie. Deze externe factoren kunnen van invloed zijn op toekomstige financiële resultaten. Er is sprake van een zeer competitieve markt met beweging in de klantenportefeuille door stijging fluctuaties in stroom- en gasprijzen.			
Sturingsscenario	Achterbank.			

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)		Vestigingsplaats Den Haag		Naamloze vennootschap	
Deelnemende partijen	354 gemeenten				
Stemverhouding	0.006%				
Openbaar belang	BNG is de bank van en voor overheden en voor instellingen met een maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Ze verstrekt krediet tegen lage tarieven aan of onder garantie van Nederlandse overheden. De klanten zijn overwegend overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en openbaar nut. Onze gemeente neemt deel in het aandelenkapitaal van de BNG vanwege dit maatschappelijk belang en dus niet primair uit een oogpunt van geldbelegging.				
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de Algemene vergadering van aandeelhouders via de wethouder Financiën.				
Actuele ontwikkelingen	De kredietvraag van decentrale overheden stijgt weer t.o.v. vorig jaar. Daarentegen blijft de verwachte toename van de vraag vanuit de corporatiesector achter.				
Financiële positie - verbonden partij			Financieel belang - gemeente		
	1 januari 2020	31 december 2020			
Eigen vermogen	onbekend	onbekend	Aandelen kapitaal	10.752	
Vreemd vermogen	onbekend	onbekend	Leningen/garantstellingen	0	
Resultaat 2020	onbekend		Bijdrage gemeente 2020	0	
Risico's	De BNG krijgt te maken met meer concurrentie. Mede door de lage rente gaan institutionele beleggers op zoek naar veilige beleggingen die toch een redelijk rendement opleveren. Daarnaast onvoorspelbare bewegingen op de financiële markten.				
Sturingsscenario	Achterbank				

Stedin Groep			Naamloze vennootschap	
Deelnemende partijen	44 Nederlandse gemeenten			
Stemverhouding	0,42%			
Openbaar belang	Stedin Groep (Netwerkbedrijf) draagt zorg over de gas- en elektriciteitsnetten binnen haar voorzieningsgebied. Onze gemeente neemt deel in het aandelenkapitaal omdat deze maatschappelijk nut heeft. Daarnaast zorgt ze voor financiële opbrengsten (dividend).			
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging/stemrecht in de Algemene vergadering van aandeelhouders door de wethouder Financiën. Als aandeelhouder wordt op deze manier invloed uitgeoefend.			
Actuele ontwikkelingen	De financierbaarheid van de energietransitie is een lastige discussie. Zowel vanuit aandeelhouders- als uit ondernemingsperspectief. De ambities uit het Klimaatakkoord zullen een enorme maatschappelijke inspanning vragen. Voor Stedin leidt dit in ieder geval tot een fors hoger investeringsprogramma voor de komende 15 jaar vanwege de energietransitie. Om dit te realiseren is aanpassing van de huidige strategie nodig. Een verdere focus op de netbeheerderstaken en een evaluatie van het wel of niet behouden van commerciële onderdelen binnen Stedin Groep zijn daarbij onvermijdelijk.			
Financiële positie - verbonden partij			Financieel belang - gemeente	
	1 januari 2020	31 december 2020		
Eigen vermogen	onbekend	onbekend	Aandelen kapitaal	607.157
Vreemd vermogen	onbekend	onbekend	Leningen/garantstellingen	0
Resultaat 2020	onbekend		Bijdrage gemeente 2020	0
Risico's	Stedin heeft een laag risicoprofiel als gevolg van een gereguleerde markt. Er is sprake van dalende gereguleerde nettarieven. In combinatie met een fors investeringsprogramma als gevolg van de energietransitie zal het dividend de komende jaren onder druk staan.			
Sturingsscenario	Achterbank			

NV BAR Afvalbeheer		Vestingsplaats Rhoon		Naamloze vennootschap	
Deelnemende partijen	Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk				
Stemverhouding	33,33%				
Openbaar belang	Inzameling van de huishoudelijke afvalstoffen.				
Bestuurlijk belang	Collegelid als aandeelhouder in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.				
Actuele ontwikkelingen	Doorvoering van het nieuwe vastgeseld afvalbeleidsplan.				
Financiële positie - verbonden partij			Financieel belang - gemeente		
	1 januari 2020	31 december 2020			
Eigen vermogen	300.000	300.000	Aandelen kapitaal	100.000	
Vreemd vermogen	0	0	Leningen/garantstellingen	0	
Resultaat 2020	0		Bijdrage gemeente 2020	1.384.000	
Risico's	De gemeente blijft verantwoordelijk voor eventuele onvoorziene omstandigheden. De NV BAR beschikhiervoor niet over een reservepot.				
Sturingsscenario	Bijrijder				

BV Gemeenschappelijk Bezit Evides (water)		Vestigingsplaats Rotterdam		Besloten vennootschap
Deelnemende partijen	Gemeenten (21 stuks in Zuid Holland zuid) en Provincies.			
Stemverhouding	0,28%			
Openbaar belang	Evides draagt zorg voor de watervoorziening binnen het voorzieningsgebied waar onze gemeente deel van uit maakt en heeft daarom openbaar nut voor onze inwoners en bedrijven. Levering drinkwater aan 2,5 miljoen klanten en het bedrijfsleven in Zeeland, het zuidwesten van Zuid Holland en de Brabantse Wal. Daarnaast biedt Evides industriewaterdiensten op maat aan grote industriële klanten in onder meer Nederland, België en Duitsland. Onze gemeente bezit een zeer bescheiden deel van het totale aandelenkapitaal dat jaarlijks dividend opbrengt (financieel belang).			
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de Algemene vergadering van Aandeelhouders via wethouder Financiën.			
Actuele ontwikkelingen	De RvC van de Provinciale Zeeuwse Energie Maatschappijk (PZEM) en haar Zeeuwse aandeelhouders zijn van mening dat hun aandelen zo spoedig mogelijk rechtstreeks in publieke handen moeten komen van Zeeuwse gemeenten en de Provincie Zeeland zonder dat die aandelen eerst formeel moeten worden aangeboden aan BV Gemeenschappelijk Bezig Evides (GBE). Verhanging van de aandelen zal volgens planning in 2019 plaatsvinden.			
Financiële positie - verbonden partij			Financieel belang - gemeente	
	1 januari 2020	31 december 2020		
Eigen vermogen	niet bekend	niet bekend	Aandelen kapitaal	901.525
Vreemd vermogen	niet bekend	niet bekend	Leningen/garantstellingen	0
Resultaat 2020	niet bekend		Bijdrage gemeente 2020	0
Risico's	Drinkwater en de tarieven worden steeds meer gereguleerd. Met name de Autoriteit Consument & Markt (ACM) heeft een grote invloed op de tariefstelling en daarmee op de resultaten. Vervuiling van drinkwater kan zorgen voor hogere reinigingskosten.			
Sturingsscenario	Achterbank			

Landschapstafel IJsselmonde		Vestingsplaats Rotterdam	Bestuursovereenkomst	
Deelnemende partijen	Gemeenten Barendrecht, Albrandswaard, Ridderkerk, Hendrik-Ido-Ambacht, Zwijndrecht en Rotterdam			
Stemverhouding				
Openbaar belang	1. Komen tot afstemming van van beleid, uitvoering en monitoring ten aanzien van de groen- en recreatiegebieden op IJsselmonde ten einde de kwaliteit van het landschap in standhouden c.q. te verbeteren; 2. Samenwerken aan het Uitvoeringsprogramma 'Groen IJsselmonde' om een stimulans te geven aan en te komen tot een recreatief aantrekkelijk, toegankelijk en bruikbaar groen landschap, waardoor ook kan worden bijgedragen aan de economische ontwikkeling van IJsselmonde; 3. Inzetten op afstemming van het beheer van de groen- en recreatiegebieden op IJsselmonde, het stellen van kaders voor het beheer en streven naar een verbetering van de efficiëntie in beheer in overleg met de terreinbeherende instanties.			
Bestuurlijk belang	1 collegelid in betuur			
Actuele ontwikkelingen	Toekomstvisie opgesteld.			
Financiële positie - verbonden partij			Financieel belang - gemeente	
	1 januari 2020	31 december 2020		
Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.	Aandelen kapitaal	0
Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.	Leningen/garantstellingen	0
Resultaat 2020	n.v.t.		Bijdrage gemeente 2020	
Risico's	Geen.			
Sturingsscenario	Nog vast te stellen.			

Centrum Jeugd & Gezin Rijnmond (CJG)		Vestigingsplaats Rotterdam		Stichting	
Deelnemende partijen	Albrandswaard, Barendrecht, Brielle, Goeree-Overflakkee, Hellevoetsluis, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland, Maassluis, Nissewaard, Ridderkerk, Rotterdam, Schiedam, Vlaardingen en Westvoorne.				
Stemverhouding	3,6%				
Openbaar belang	CJG Rijnmond treedt op als uitvoerder van de wettelijke gemeentelijke taken op het gebied van de jeugdgezondheidszorg. Het CJG is de plek waar ouders en verzorgers, kinderen, jongeren en professionals terecht kunnen voor ondersteuning en advies over opgroeien, opvoeden en gezondheid.				
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de Raad voor Publiek Belang.				
Actuele ontwikkelingen	Een belangrijk speerpunt is verdere uitrol en inbedding van het programma CJG Next. Dit programma staat volledig in het teken van het verder differentiëren van de dienstverlening. Een ander speerpunt betreft het verder invoeren van een nieuwe klantbenadering, passend bij de opvoeders en jongeren van nu, zodat de doelgroep zich beter geholpen voelt. Daarnaast wordt gewerkt aan het verder uitbouwen van de dienstverlening in het preventieve veld.				
Financiële positie - verbonden partij				Financieel belang - gemeente	
	1 januari 2020	31 december 2020			
Eigen vermogen	onbekend	onbekend	Aandelen kapitaal	0	
Vreemd vermogen	onbekend	onbekend	Leningen/garantstellingen	0	
Resultaat 2020	onbekend		Bijdrage gemeente 2020	691.200	
Risico's	Onzekerheid verlening van subsidies/informatiebeveiliging (risico op datalek)/onverwachte kostenstijgingen door overheidsmaatregelen/beperkte omvang eigen vermogen/arbeidsmarkt professionals/toekomstig profief personeel versus huidig personeelsbestand.				
Sturingsscenario	n.t.b.				

Vereniging van Nederlandse gemeenten (VNG)		Vestigingsplaats Den Haag		Vereniging	
Deelnemende partijen	Alle gemeenten zijn lid.				
Stemverhouding	0,28%				
Openbaar belang	De VNG is de belangenbehartiger van alle gemeenten en is gesprekspartner van andere overheden, leden van het parlement, maatschappelijke organisaties en belangenverenigingen.				
Bestuurlijk belang	De burgemeester is coördinerend portefeuillehouder. De gemeente vaardigt een bestuurlijk vertegenwoordiger af naar de algemene ledenvergadering.				
Actuele ontwikkelingen	De ALV heeft een standaardverwerkingsovereenkomst vastgesteld. Uitvoering geven aan het Inter Bestuurlijk Programma (IBP).				
Financiële positie - verbonden partij			Financieel belang - gemeente		
	1 januari 2020	31 december 2020			
Eigen vermogen			Aandelen kapitaal	0	
Vreemd vermogen			Leningen/garantstellingen	0	
Resultaat 2020			Bijdrage gemeente 2020	101.800	
Risico's	Beperkt. Door compensatie voor loon- en prijsontwikkeling en een jaarlijkse groei van 1% wordt evenwicht tussen uitgaven en inkomsten bereikt.				
Sturingsscenario	Nog vast te stellen				

Stichting Distripark			Stichting	
Deelnemende partijen	Gemeente Albrandswaard, Port of Rotterdam NV			
Stemverhouding	50%			
Openbaar belang	Ontwikkeling en exploitatie van het Distripark Eemhaven.			
Bestuurlijk belang	In onderling overleg huisvesten van bedrijven passend bij de bestuurlijke afspraken vanuit de bestuursovereenkomst.			
Actuele ontwikkelingen	Stabiel.			
Financiële positie - verbonden partij			Financieel belang - gemeente	
	1 januari 2020	31 december 2020		
Eigen vermogen			Aandelen kapitaal	0
Vreemd vermogen			Leningen/garantstellingen	0
Resultaat 2020			Bijdrage gemeente 2020	0
Risico's	Nihil.			
Sturingsscenario	Achterbank			

PARAGRAAF 7 – GRONDBELEID

Inleiding

In deze paragraaf wordt beschreven op welke wijze gemeente Albrandswaard het grondbeleid toepast om de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen te realiseren, zoals bijvoorbeeld woningbouw, bedrijvigheid, recreatie en natuur. Daarnaast wordt enerzijds ingegaan op de actuele prognose van de resultaten en de geraamde winstneming van de gemeentelijke grondexploitaties en anderzijds op de reserve Ontwikkelingsprojecten in relatie tot de risico's die behoren bij de uitvoering van het grondbeleid.

Grondbeleid

In de nota Grondbeleid 2018 - 2022 is het beleidskader voor de toepassing van het grondbeleid voor de ruimtelijke ontwikkelingen vastgelegd. Deze nota is in februari 2018 vastgesteld door de gemeenteraad.

Als uitgangspunt geldt dat de gemeente de markt(partijen) ruimte biedt om gewenste ontwikkelingen zelf op te pakken. Dit noemen wij passief facilitair grondbeleid. Ontwikkeling die bijdragen aan een gemeentelijke ambitie hebben bestuurlijke prioriteit. Deze initiatieven omarmen en ondersteunen wij door het voeren van een actief facilitair grondbeleid voor deze projecten. Om vanuit de verschillende faciliterende rollen te kunnen sturen heeft de gemeente Albrandswaard een nota Kostenverhaal vastgesteld. Hiermee kunnen zowel de gemeentelijke proceskosten worden verhaald als een fondsbijdrage worden gevraagd. Op deze wijze kan de gemeente, zonder de grond in eigendom te hebben, sturen op de gewenste ontwikkelingen. Vanuit de desbetreffende fondsen zijn middelen beschikbaar om onrendabele investeringen/extra voorzieningen binnen de ruimtelijke projecten te dekken.

Gewenste ontwikkelingen die ook met actieve steun van de gemeente niet van de grond komen, kunnen (alsnog) worden gerealiseerd door de gemeente. In dat geval kan de gemeente zelf de grond aankopen en ontwikkelen. Hierbij wordt dan een actief grondbeleid gevoerd. Dit geldt ook voor projecten waarvan de grond om historische reden al eigendom is van de gemeente. De boekwaarde van deze projecten wordt in de jaarrekening op de balans verantwoord onder de categorie *Bouwgrond in exploitatie*.

Actuele prognose

Te verwachten resultaten

Zoals in het Meerjaren Perspectief Ontwikkelprojecten (MPO 2019) aangegeven verwachten wij dat de volgende grondexploitaties voor een totaalbedrag van € 2.971.000 verliesgevend op eindwaarde worden:

- Centrum Ontwikkeling Poortugaal Emmastraat (2020)
- Spui (2021)
- Polder Albrandswaard (2020)

Wij verwachten dat de volgende grondexploitaties voor een totaalbedrag van € 158.000 winstgevend op eindwaarde worden:

- Portland (2020)
- Overhoeken III (2020)

Voor de realisatie van de grondexploitatie Binnenland is een bestuursovereenkomst met de provincie Zuid-Holland opgesteld. Hierin is afgesproken dat de grondexploitatie voor de gemeente minimaal sluitend dient te zijn. Het eerder positief geprognosticeerde resultaat lijkt door eerdere ontwikkelingen in het project niet meer haalbaar. Het eindresultaat is bij de actualisatie van de grondexploitatie per 1 januari 2019 gesteld op nihil.

Winstneming

Voor gemeentelijke grondexploitaties met een positief saldo op einddatum moet worden nagegaan of er tussentijds winstnemingen moeten plaatsvinden. Hiervoor wordt de methode Percentage of Completion (POC) toegepast, waarbij de gerealiseerde kosten en opbrengsten worden afgezet tegen het totaal van de kosten en opbrengsten van het betreffende project. Op basis hiervan wordt bij het opmaken van de jaarrekening de hoogte van de tussentijdse winstneming vastgesteld.

Voor de winstgevende grondexploitaties Portland en Overhoeken III wordt verwacht dat het eindresultaat in 2020 aan de reserve Ontwikkelingsprojecten wordt toegevoegd.

Reserve en risico's

In 2012 heeft de gemeente Albrandswaard de keuze gemaakt om voor het grondbedrijf afzonderlijke reserves te vormen en deze vast te leggen in het document Spelregels Reserve Ontwikkelingsprojecten.

De positieve resultaten worden, zowel tussentijds als bij afsluiten van een grondexploitatie, toegevoegd aan de reserve Ontwikkelingsprojecten. Deze reserve is (administratief) opgedeeld in twee delen:

- Afdekking risico's van de gemeentelijke grondexploitaties
- Vrije reserve

Volgens de spelregels moet het vrije deel van de reserve Ontwikkelingsprojecten minimaal 5% van het totaal aan voorzieningen en risico's van de grondexploitaties bedragen. Indien de vrije reserve minder bedraagt wordt een aanvullende storting gedaan vanuit de algemene reserve. Bij een stand van de vrije reserve groter dan 15% van het totaal aan voorzieningen en risico's wordt het meerdere 'afgeroomd' en toegevoerd aan de algemene reserve.

In het proces van de jaarlijkse herziening van de grondexploitaties heeft het risicomanagement een vaste plaats gekregen. Iedere herziening of nieuwe grondexploitatie bevat een (actualisatie van de) risicoanalyse, waarbij volgens een vast format per risico de mogelijke financiële consequenties worden aangegeven. Hierbij wordt ook aangegeven of er in het weerstandsvermogen een reservering moet worden gemaakt en/of er beheersmaatregelen kunnen worden getroffen.

Alle risico's bij elkaar vormen de basis voor het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit van het grondbedrijf. Deze risicoanalyses én het bepalen van de weerstandscapaciteit worden geactualiseerd bij het opstellen van het (tussentijds) MPO (Meerjaren Perspectief Ontwikkelprojecten).

5

FINANCIËLE BEGROTING

FINANCIËLE SAMENVATTING

Aan het opstellen van een nieuwe financiële programmabegroting gaat een aantal stappen vooraf. Eén belangrijke stap is de bepaling van de beleidsmatige en rekenkundige kaders. Dat is gebeurd bij de behandeling van de Kaderbrief 2020. Vervolgens hebben wij in de zomermaanden op basis van deze kaders de begroting opgesteld.

Voor de herkenbaarheid van het proces presenteren wij het verloop van wijzigingen en bouwen vervolgens voort op het gepresenteerde begrotingssaldo van de Kaderbrief.

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Financieel uitgangspunt Voorjaarsnota 2020	12.400	14.900	267.600	311.700
Verschillen Begroting en Voorjaarsnota bestaand beleid				
- indexering	-59.700	145.200	551.800	515.300
- salarislaster incl nieuwe CAO	-674.900	-716.400	-710.100	-699.400
- meicirculaire	529.000	361.000	-120.000	847.000
- aframes BCF	-450.000	-450.000	-450.000	-450.000
- inkomsten uren investeringen	175.300	128.600	125.300	125.300
- diverse correcties	-1.200	-66.900	-72.300	-20.200
- Sociaal: doelgroepenvervoer inv nieuwe aanbesteding	-193.800	-193.800	-193.800	-193.800
- OZB	134.900	139.100	143.200	357.600
	-540.400	-653.200	-725.900	481.800
Verwacht begrotingssaldo bestaand beleid	-528.000	-638.300	-458.300	793.500
Nieuw beleid:				
- openbare huiskamer	0	-10.000	-10.000	-10.000
- dementieviendelijke gemeente	-10.000	0	0	0
- invoering Wet verplichte GGZ	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totaal nieuw beleid	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Dekkingsplan:				
- vervallen bijdrage BAR SPP	0	114.700	0	0
- stelpost bijdrage BAR kleine verschillen	-8.400	43.700	141.800	91.800
- vervallen stelpost kapitaallaster	95.900	95.900	95.900	95.900
- stelpost extra rijksbijdrage Jeugd Algemene Uitkering	0	0	349.000	349.000
- extra budgetclaim sociaal fundamenteel	-55.000	-55.000	-55.000	-55.000
- geen inzet reserve sociaal deelfonds	-400.000	0	0	0
- inzet restant IBP	50.000	0	226.000	226.000
- geen storting in Algemene reserve	50.000	50.000	250.000	250.000
- taakstelling doelgroepenvervoer aan regiecentrale	89.000	89.000	89.000	89.000
- vervallen indexering	251.900	0	0	0
- voorlopige winstuitname Essendael	700.000	600.000	0	0
Totaal dekkingsplan	773.400	938.300	1.096.700	1.046.700
Begrotingssaldo 2020	235.400	290.000	628.400	1.830.200
Structurele gevolgen 2 Tussenrapportage 2019				
- extra advieskosten invoering wet Inburgering	-29.400	0	0	0
- areaaluitbreiding openbaar groen dagelijks onderhoud	-88.500	-88.500	-88.500	-88.500
- planmatig onderhoud openbare verlichting tekort nieuwe aanbested.	-25.500	-25.500	-25.500	-25.500
- straatreiniging extra werkzaamheden door verbod bestrijdingsmiddel	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
- tekorten Wegen en Waterheffing	-28.300	-28.300	-28.300	-28.300
	-186.700	-157.300	-157.300	-157.300
Begrotingssaldo 2020 na 2e Tussenrapportage 2019	48.700	132.700	471.100	1.672.900

INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

Gemeenten moeten een structureel sluitende begroting hebben. Dit betekent dat structurele lasten gedekt worden door structurele baten. Om inzichtelijke te hebben in hoeverre de begroting structureel sluitend is treft u onderstaand een overzicht aan van de geraamde incidentele baten en lasten.

INCIDENTELE LASTEN EN BATEN EXPLOITATIE						
nr.	programma	omschrijving kostensoort	2020	2021	2022	2023
1	O&O, veiligheid en bestuur	op peil brengen vz wachtgeld vm wethouders	17.500	0	0	0
2	O&O, veiligheid en bestuur	pensioenen wethouders	74.100	75.300	82.800	88.300
3	O&O, veiligheid en bestuur	BAR bijdrage: implementeren omgevingswet	69.000	16.000	0	0
4	O&O, veiligheid en bestuur	BAR bijdrage: WABO inspecteur	132.000	0	0	0
5	O&O, veiligheid en bestuur	BAR bijdrage: SPP	114.700	0	0	0
6	RO, wonen en economie	mutaties grondexploitaties	6.611.600	8.309.000	97.100	0
7	Buitenruimte	verkoop snippergroen	15.000	0	0	0
8	Financien	vernieuwing lokaal belastingbeleid	15.000	0	0	0
9	Financien	75 jarig jubileum 4 en 5 mei	20.000	0	0	0
10	Financien	sloopkosten instroompunt	50.000	0	0	0
11	Financien	wonen: regionale samenwerking	20.000	0	0	0
12	Financien	wonen: onderzoek samenwerking	10.000	0	0	0
13	Financien	dementieviendelijke gemeente	10.000	0	0	0
14	Sociaal domein	exploitatie SEVP	73.500	0	0	0
15	Overhead	kosten vm personeel	9.200	0	0	0
Totaal incidentele lasten			7.241.600	8.400.300	179.900	88.300
16	Sociaal domein	storting baten vergunninghouders in res sociaal deelf.	33.000	10.000	10.000	10.000
17	O&O, veiligheid en bestuur	overheveling van vz wethouderspensioenen naar res	0	70.400	149.300	47.200
18	RO, wonen en economie	mutaties grondexploitaties	6.578.000	8.153.700	97.100	0
19	RO, wonen en economie	winstneming Essendaal	700.000	600.000	0	0
20	Buitenruimte	verkoop snippergroen	19.000	0	0	0
Totaal incidentele baten			7.330.000	8.834.100	256.400	57.200
21	O&O, veiligheid en bestuur	overhevelen wethouderspensioenen naar reserve	0	70.400	149.300	47.200
22	Sociaal domein	sociaal deelfonds	33.000	10.000	10.000	10.000
Totaal incidentele stortingen in reserves			33.000	80.400	159.300	57.200
23	O&O, veiligheid en bestuur	Algemene reserve implementeren omgevingswet	69.000	16.000	0	0
24	O&O, veiligheid en bestuur	reserve wethouderspensioenen	74.100	75.300	82.800	88.300
25	RO, wonen en economie	reserve ontv.projecten vrije reserve	33.600	155.300	0	0
26	Sociaal domein	Algemene reserve exploitatie SEVP	73.500	0	0	0
27	Algemeen dekkingsmdl	vrijval reserve Speelruimteplan	347.700	0	0	0
Totaal incidentele onttrekkingen in reserves			597.900	246.600	82.800	88.300
Saldo incidentele baten en lasten			-653.300	-600.000	0	0

Toelichting:

1. Ten behoeve van de uitkering van wachtgeld vm wethouders is een voorziening gevormd. Het geraamde saldo was niet voldoende voor de mogelijke aanspraken op deze voorziening.
2. De uit te betalen pensioenen voormalige wethouders worden gedekt door een onttrekking aan de reserve wethouderspensioenen. Zie ook punt 24.
3. Ten behoeve van de implementatie van de omgevingswet is de bijdrage aan de BAR-organisatie incidenteel verhoogd. Deze verhoging wordt gedekt door een onttrekking aan de Algemene reserve. Zie ook punt 23.
4. Tijdelijke uitbreiding van de formatie om te voldoen aan de uitvoering van de wet VTH.
5. Betreft een hogere bijdrage aan de GR BAR-organisatie ten behoeve van de Strategische Personeelsplanning.
6. Voor de verwerking van de grondexploitaties zie ook de punten 18 en 25. Per saldo lopen deze drie posten op € 0,00.
7. Voor het project verkoop snippergroen is een incidentele budget geraamd. Zie ook punt 20.
8. Voor het vernieuwen van het lokaal belastingbeleid is eenmalig een budget verwerkt in de begroting 2020. Dit budget is tijdelijk geraamd op de functie stelpost onder het programma Financien.
9. Ten behoeve van de voorbereiding van het 75-jarig jubileum 4 en 5 mei in 2020 is eenmalig een budget verwerkt in de begroting 2020. Dit budget is tijdelijk geraamd op de functie stelpost onder het programma Financien.
10. Betreft de eenmalige kosten voor de sloop van het instroompunt.

11. Regionale samenwerking: evaluatie verordening woonruimtebemiddeling en uitvoering woningmarktafspraken.
12. Onderzoek naar een wijk, waarin partijen samenwerken op het gebied van wonen, welzijn en zorg.
13. Uitvoering stappenplan dementievriendelijke gemeente.
14. Exploitatie eerstelijns gezondheidsvoorziening in Portland 2019 en 2020. Zie punt 26.
15. Betreft vm personeel van voor de samenwerking in de BAR-organisatie.
16. Betreft een storting baten vergunninghouders in de reserve sociaal domein. Zie punt 22.
17. In 2021, 2022 en 2023 bereiken drie wethouders de pensioengerechtigde leeftijd. Het opgebouwde bedrag wordt overgeheveld van de voorziening naar de reserve. Zie ook punt 21.
18. Zie punt 6.
19. Tussentijdse winstneming Essendaal.
20. Zie punt 7.
21. Zie punt 17.
22. Zie punt 16.
23. Zie punt 3.
24. Zie punt 2.
25. Zie punt 6.
26. Zie punt 14.
27. Opheffen wettig overbodig geworden reserve.

Structureel meerjarensaldo exclusief incidentele baten en lasten

Presentatie van het structurele begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Saldo baten en lasten	-353	101	707	1.801
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	588	189	-78	29
Begrotingssaldo	235	290	628	1.830
Saldo incidentele baten en lasten	-653	-600	0	0
gecorrigeerd saldo	-418	-310	628	1.830
	nadeel	nadeel	voordeel	voordeel

Beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves

Naast de incidentele stortingen en onttrekkingen zijn er ook structurele mutaties in de exploitatie die ten laste of ten gunste van de reserves gebracht worden. Voorbeelden hiervan zijn de beklemdde reserves welke in de begroting zijn opgenomen ter dekking van de structurele lasten van investeringen, de afschrijvingslasten. Een totaaloverzicht van beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves is hieronder opgenomen.

reserve	2020	2021	2022	2023
<u>Beoogde structurele toevoegingen aan reserve</u>				
AW Mutatie reserve groot onderhoud gebouwen	10.800	10.800	10.800	10.800
AW Mutatie reserve groot onderhoud gebouwen	80.500	80.500	105.500	105.500
<u>Beoogde structurele onttrekkingen aan reserve</u>				
AW Mutatie reserve ruimen begraafplaats Poortugaal	7.500	7.500	7.500	7.500
AW Mutatie reserve ruimen begraafplaats Rhooon	11.800	11.800	11.800	11.800
AW Mutatie reserve nieuwbouw sportzaal Portland	36.100	36.100	36.100	36.100
AW Mutatie reserve nieuwbouw buitendienst	42.400	42.400	42.400	42.400
AW Mutatie reserve nieuwbouw school Don Bosco	9.200	9.200	9.200	9.200
AW Mutatie reserve nieuwbouw school Valckesteijn	7.500	7.500	7.500	7.500

UITGANGSPUNTEN MEERJARENRAMING

Voor de samenstelling van de begroting 2020 en meerjarenraming 2021 – 2023 zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd.

Begrotingsramingen

Voor de begrotingsramingen in de programma's zijn de gevolgen uit de Voorjaarsnota 2020 meegenomen. De structurele mutaties uit de 2^e tussenrapportage 2019 zijn niet meegenomen.

Loonkosten

De bedrijfsvoeringskosten zijn per 1 januari 2014 opgenomen in de begroting van de GR BAR-organisatie. Voor de lonen is afgesproken dat deze gecompenseerd worden voor de prijsstijging. In de loonkosten is de verhoging op basis van de nieuwe Cao 2019 meegenomen.

Indexering overige uitgaven

Voor de prijsontwikkeling is voor de jaren 2021 - 2023 rekening gehouden met een inflatiecorrectie van 1,4%. De begroting 2020 is (gedeeltelijk) niet geïndexeerd. De bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen en de subsidiebedragen zijn wel geïndexeerd.

Tariefsverhoging inkomsten

Voor de OZB en de leges is rekening gehouden met een stijging van 3%. Bij de afvalstoffenheffing, rioolrecht en opbrengsten begraafplaatsen is uitgegaan van kostendekkendheid.

Rente investeringen

Voor de investeringen (zowel lineair als annuïtair) is een omslagrente berekend van 1,3%.

Algemene uitkering

De raming van de Algemene uitkering is in de begroting 2020 gebaseerd op de meicirculaire 2019.

De uitgangspunten zijn vastgesteld bij de behandeling van de Kaderbrief 2019 - 2020 in de vergadering van de raad van 8 juli 2019.

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

Exploitatie

Programma	baten en lasten	omschrijving subprogramma	rekening 2018	2019	2020	2021	2022	2023
Openbare orde & Veiligheid & Algemeen bestuur	lasten	Openbare Orde & Veiligheid	1.661.936	1.718.300	1.824.300	1.827.500	1.759.600	1.757.200
		Algemeen Bestuur	4.709.874	2.771.000	2.990.500	2.897.200	2.919.600	2.982.100
	baten	Openbare Orde & Veiligheid	-89.584	-80.800	-81.200	-81.600	-81.600	-81.600
		Algemeen Bestuur	-642.946	-422.800	-399.300	-477.200	-529.500	-427.400
Totaal Openbare orde & Veiligheid & Algemeen bestuur			5.639.280	3.985.700	4.334.300	4.165.900	4.068.100	4.230.300
Ruimtelijke ordening, Wonen en Economie	lasten	Ruimtelijke ordening	6.839.206	13.456.000	7.901.600	9.608.500	1.400.600	1.298.500
		Wonen	350.457	214.800	94.400	95.500	95.400	95.400
		Economie	108.800	104.600	110.500	111.200	111.600	111.100
	baten	Ruimtelijke ordening	-7.139.794	-12.062.900	-7.372.300	-8.849.700	-193.100	-96.000
		Wonen	-742.436	-541.200	-577.900	-415.000	-415.000	-415.000
		Economie	-21.914	-37.800	-38.200	-38.600	-38.600	-38.600
Totaal Ruimtelijke ordening, Wonen en Economie			-605.680	1.133.500	118.100	511.900	960.900	955.400
Buitenruimte	lasten	Buitenruimte	12.245.980	12.511.700	13.485.700	13.623.000	13.619.600	13.637.200
		Kunst & Cultuur	114.143	135.700	151.200	150.800	149.800	149.500
	baten	Buitenruimte	-6.510.257	-6.510.500	-7.072.300	-7.028.800	-7.030.200	-7.014.100
		Kunst & Cultuur	-13.442	-16.300	-16.700	-17.100	-17.100	-17.100
Totaal Buitenruimte			5.836.424	6.120.600	6.547.900	6.727.900	6.722.100	6.755.500
Financiën	lasten	Financiën	184.546	159.300	253.000	586.000	623.700	631.600
	baten	Financiën	-78.162	0	0	0	0	0
Totaal Financiën			106.384	159.300	253.000	586.000	623.700	631.600
Educatie	lasten	Educatie	2.525.451	2.442.300	2.505.500	2.515.700	2.509.900	2.498.300
	baten	Educatie	-156.151	-157.900	-160.200	-162.700	-162.700	-162.700
Totaal Educatie			2.369.301	2.284.400	2.345.300	2.353.000	2.347.200	2.335.600
Sport	lasten	Sport	1.492.431	1.369.100	1.747.600	1.679.900	1.675.000	1.669.000
	baten	Sport	-335.091	-153.400	-408.200	-412.500	-412.500	-412.500
Totaal Sport			1.157.340	1.215.700	1.339.400	1.267.400	1.262.500	1.256.500
Sociaal Domein	lasten	Maatschappelijke Ondersteuning	3.027.754	3.297.000	3.623.800	3.633.400	3.679.200	3.679.200
		Kwetsbare Groepen	233.452	229.400	232.600	232.600	232.600	232.600
		Participatie	5.849.929	6.358.200	6.502.600	6.451.100	6.520.100	6.520.100
		Jeugdzorg	4.577.038	3.899.200	3.880.600	3.885.700	3.899.900	3.899.900
		Zorg & Welzijn	512.844	720.800	715.400	702.900	692.100	685.000
		Wijkteams	1.289.921	1.296.500	1.251.600	1.228.500	1.258.200	1.258.200
		Doorberekening bijdrage BAR	1.691.400	1.999.500	2.145.800	2.160.300	2.168.600	2.157.500
	baten	Maatschappelijke Ondersteuning	-182.415	-99.600	-99.600	-99.600	-99.600	-99.600
		Kwetsbare Groepen	0	0	0	0	0	0
		Participatie	-4.686.607	-4.831.400	-4.820.000	-4.797.000	-4.797.000	-4.797.000
		Jeugdzorg	-3.300	0	0	0	0	0
		Zorg & Welzijn	-330.118	-380.300	-389.600	-399.400	-404.100	-409.000
		Wijkteams	0	0	0	0	0	0
		Totaal Sociaal Domein			11.979.898	12.489.300	13.043.200	12.998.500
Niet onder de programma's verantwoorde baten en lasten	lasten	Algemene dekkingsmiddelen	131.769	141.400	320.000	267.300	159.600	77.200
		Overhead	6.476.008	7.763.200	7.156.900	7.083.200	7.026.200	7.032.600
		Vpb	5.267	76.800	145.400	43.800	42.500	42.400
		Onvoorzien	0	75.000	75.000	75.000	75.000	75.000
	baten	Algemene dekkingsmiddelen	-32.796.696	-34.097.300	-35.325.800	-36.180.500	-37.144.500	-38.319.900
		Overhead	-86.602	0	0	0	0	0
		Vpb	0	0	0	0	0	0
		Onvoorzien	0	0	0	0	0	0
Totaal niet onder de programma's verantwoorde baten en lasten			-26.270.253	-26.040.900	-27.628.500	-28.711.200	-29.841.200	-31.092.700
Totaal exploitatie			212.695	1.347.600	352.700	-100.600	-706.700	-1.800.900

Mutaties in de reserves

Programma	baten en lasten	omschrijving subprogramma	rekening 2018	2019	2020	2021	2022	2023
Openbare orde & Veiligheid & Algemeen bestuur	lasten	reserves programma 1	0	0	0	70.400	174.300	72.200
	baten	reserves programma 1	-159.213	-843.500	-143.100	-91.300	-82.800	-88.300
Totaal Openbare orde & Veiligheid & Algemeen bestuur			-159.213	-843.500	-143.100	-20.900	91.500	-16.100
Ruimtelijke ordening, Wonen en Economie	lasten	reserves programma 2	157.224	51.700	25.000	25.000	25.000	25.000
	baten	reserves programma 2	-339.847	-110.700	-33.600	-155.300	0	0
Totaal Ruimtelijke ordening, Wonen en Economie			-182.623	-59.000	-8.600	-130.300	25.000	25.000
Buitenruimte	lasten	reserves programma 3	184.900	26.400	21.500	21.500	21.500	21.500
	baten	reserves programma 3	-221.000	-26.200	-19.300	-19.300	-19.300	-19.300
Totaal Buitenruimte			-36.100	200	2.200	2.200	2.200	2.200
Financiën	lasten	reserves programma 4	219.600	10.800	10.800	10.800	10.800	10.800
	baten	reserves programma 4	-439.223	-78.500	-78.500	-78.500	-78.500	-78.500
Totaal Financiën			-219.623	-67.700	-67.700	-67.700	-67.700	-67.700
Educatie	lasten	reserves programma 5	0	0	0	0	0	0
	baten	reserves programma 5	-90.700	-16.700	-16.700	-16.700	-16.700	-16.700
Totaal Educatie			-90.700	-16.700	-16.700	-16.700	-16.700	-16.700
Sport	lasten	reserves programma 6	0	0	0	0	0	0
	baten	reserves programma 6	0	0	0	0	0	0
Totaal Sport			0	0	0	0	0	0
Sociaal Domein	lasten	reserves programma 7	236.466	78.400	67.000	44.000	44.000	44.000
	baten	reserves programma 7	-562.463	-121.100	-73.500	0	0	0
Totaal Sociaal Domein			-325.997	-42.700	-6.500	44.000	44.000	44.000
Niet onder de programma's verantwoorde baten	lasten	mutaties reserves	5.000	85.000	0	0	0	0
	baten	mutaties reserves	0	0	-347.700	0	0	0
Totaal Sociaal Domein			5.000	85.000	-347.700	0	0	0
Totaal mutaties in reserves			-1.009.256	-944.400	-588.100	-189.400	78.300	-29.300
Totaal generaal			796.562	-403.200	235.400	290.000	628.400	1.830.200

Programma 1 Openbare orde & Veiligheid & Algemeen bestuur

Dit programma gaat over het realiseren van een veilige woon- en leefomgeving. Samenwerking met inwoners, bedrijven en instellingen staat hierin centraal.

Daarnaast wordt maximaal ingezet op stimuleren en faciliteren van initiatieven van de samenleving waarbij integer en transparant besturen voorop staat.

Taakvelden programma Openbare orde & Veiligheid & Algemeen bestuur

De volgende taakvelden vallen onder dit programma.

nr	omschrijving	jaarrekening 2018	begroting 2019 na wijziging	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
0.1	Bestuur	3.458.489	1.697.500	1.934.000	1.762.200	1.785.600	1.841.000
0.2	Burgerzaken	1.251.268	1.073.500	1.056.500	1.135.000	1.134.000	1.141.100
0.8	Overige baten en lasten	111	0	0	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	0	0	0	70.400	174.300	72.200
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	1.130.097	1.163.500	1.298.600	1.311.600	1.242.200	1.241.700
1.2	Openbare orde en Veiligheid	531.838	554.800	525.700	515.900	517.400	515.500
totaal lasten programma 1		6.371.804	4.489.300	4.814.800	4.795.100	4.853.500	4.811.500
0.1	Bestuur	-116.017	-600	-600	-71.000	-149.900	-47.800
0.2	Burgerzaken	-526.930	-422.200	-398.700	-406.200	-379.600	-379.600
0.10	Mutaties reserves	-159.213	-843.500	-143.100	-91.300	-82.800	-88.300
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	-62.176	-53.600	-53.600	-53.600	-53.600	-53.600
1.2	Openbare orde en Veiligheid	-27.408	-27.200	-27.600	-28.000	-28.000	-28.000
totaal baten programma 1		-891.743	-1.347.100	-623.600	-650.100	-693.900	-597.300
saldo programma 1		5.480.061	3.142.200	4.191.200	4.145.000	4.159.600	4.214.200

Verschillenanalyse

Het grootste verschil in dit programma betreft het taakveld 0.10 Mutaties reserves en voorzieningen en heeft vooral betrekking op het vrijvallen van de voorziening Wethouderspensionen. Wanneer een vm wethouder de pensioengerechtigde leeftijd bereikt, wordt het opgebouwde bedrag overgeheveld naar de reserve Wethouderspensionen.

Toelichting mutaties reserves

Lasten

De lasten betreffen de storting in de reserve Wethouderspensionen.

Baten

De onttrekkingen dienen als dekking voor de uitbetaalde pensionen wethouders. Daarnaast is in 2020 een onttrekking geraamd ten behoeve van de hogere bijdrage aan de BAR voor de implementatie van de omgevingswet.

Nieuwe investeringen programma Openbare Orde & Veiligheid & Algemeen Bestuur

Investering programma Openbare Orde & Veiligheid & Algemeen Bestuur	2020	2021	2022	2023
Bestuurkosten	23.300	23.300	23.300	23.300
Totaal investeringen	23.300	23.300	23.300	23.300

Programma 2 Ruimtelijke ordening, wonen & economie

Dit programma gaat over onze inzet bij het scheppen van optimale condities voor ondernemen, ontspannen, ontmoeten en ontwikkelen. Levendigheid in de dorpskernen en de landelijke omgeving zijn de spil in dit geheel.

Taakvelden programma Ruimtelijke ordening, wonen & economie

De volgende taakvelden vallen onder dit programma.

nr	omschrijving	jaarrekening 2018	begroting 2019 na wijziging	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
0.10	Mutaties reserves	157.224	51.700	25.000	25.000	25.000	25.000
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	345.868	374.800	391.800	394.100	395.100	393.800
1.2	Openbare orde en Veiligheid	2.305	0	0	0	0	0
3.1	Economische ontwikkeling	106.447	104.600	110.500	111.200	111.600	111.100
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.476.926	1.978.300	2.075.900	18.200	18.300	18.200
7.4	Milieubeheer	17.657	69.300	12.400	12.500	12.500	12.500
8.1	Ruimtelijke Ordening	838.298	742.500	311.600	315.100	315.700	315.000
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	4.301.271	9.930.800	4.858.300	8.615.400	404.700	306.100
8.3	Wonen en bouwen	332.769	575.100	346.000	348.700	349.700	348.300
totaal lasten programma 2		7.578.765	13.827.100	8.131.500	9.840.200	1.632.600	1.530.000
0.10	Mutaties reserves	-339.847	-110.700	-33.600	-155.300	0	0
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-32.759	-425.400	-41.000	-42.700	-42.700	-42.700
1.2	Openbare orde en Veiligheid	0	-12.800	-13.200	-13.600	-13.600	-13.600
3.1	Economische ontwikkeling	-21.914	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-1.576.540	-1.959.900	-2.057.800	0	0	0
8.1	Ruimtelijke Ordening	-1.154.756	-53.300	-753.300	-653.300	-53.300	-53.300
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-4.369.419	-9.624.300	-4.520.200	-8.153.700	-97.100	0
8.3	Wonen en bouwen	-742.436	-541.200	-577.900	-415.000	-415.000	-415.000
totaal baten programma 2		-8.237.671	-12.752.600	-8.022.000	-9.458.600	-646.700	-549.600
saldo programma 2		-658.906	1.074.500	109.500	381.600	985.900	980.400

Verschillenanalyse

De fluctuaties tussen de verschillende begrotingsjaren betreffen vooral het taakveld 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur en het taakveld 8.2 Grondexploitaties. Onder beide taakvelden vallen de grondexploitaties.

De lagere inkomsten taakveld 8.3 Wonen en bouwen betreft lagere baten Wabo-vergunningen. In de 1e tussenrapportage 2019 is voor de begroting 2020 éénmalig een verhoging van deze inkomsten geraamd van € 150.000.

Toelichting mutaties reserves

Lasten

In de 1e tussenrapportage 2019 is besloten de niet-geraamde huurinkomsten gemeentewerf te storten in de reserve Grootonderhoud gebouwen.

Baten

De onttrekking aan de reserve Ontwikkelingsprojecten Vrije reserve heeft betrekking op het op peil brengen van de voorzieningen grondexploitaties. Door de verwerking van het MPO 2019 ontstonden op verschillende voorzieningen negatieve saldi. Dit is niet toegestaan.

Programma 3 Buitenruimte

De buitenruimte staat centraal in dit programma. Op het gebied van de buitenruimte wordt het thema 'meedoen werkt' vorm gegeven door gebruik te maken van eigen kracht, vrijwillige inzet en slimme combinaties.

Taakvelden programma Buitenruimte

De volgende taakvelden vallen onder dit programma.

nr	omschrijving	jaarrekening 2018	begroting 2019 na wijziging	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
0.2	Burgerzaken	5.588	0	4.400	4.400	4.400	4.400
0.10	Mutaties reserves	184.900	26.400	21.500	21.500	21.500	21.500
1.2	Openbare orde en Veiligheid	13.300	3.300	12.400	12.500	12.500	12.400
2.1	Verkeer en vervoer	3.976.903	4.080.900	4.039.400	4.153.600	4.153.400	4.190.700
2.2	Parkeren	8.500	9.100	9.100	9.200	9.200	9.200
2.3	Recreatieve havens	0	0	6.300	6.400	6.400	6.400
2.4	Economische Havens en waterwegen	371.927	396.400	486.400	503.400	509.400	515.100
2.5	Openbaar vervoer	68.600	0	0	0	0	0
5.3	Cultuur	41.152	66.700	84.800	85.300	85.500	85.300
5.4	Musea	23.513	22.100	13.600	13.700	13.700	13.700
5.5	Cultureel erfgoed	16.100	18.200	20.000	20.100	20.200	20.100
5.6	Media	22.936	15.900	16.100	16.100	16.000	16.000
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.003.627	2.122.200	2.456.600	2.466.700	2.469.300	2.473.400
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	272.460	339.800	112.500	112.500	110.100	89.500
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	17.636	66.800	16.900	16.900	16.700	15.800
7.2	Riolering	2.093.742	2.193.300	2.310.600	2.311.200	2.311.600	2.311.000
7.3	Afval	2.341.258	2.337.000	2.684.400	2.659.400	2.659.300	2.643.600
7.4	Milieubeheer	484.199	519.400	546.700	548.100	548.800	547.900
7.5	Begraafplaatsen	328.026	367.500	173.900	174.700	174.700	174.300
8.1	Ruimtelijke Ordening	111.664	37.100	459.200	461.700	462.800	460.300
8.3	Wonen en bouwen	158.984	51.700	183.600	197.900	185.400	197.600
totaal lasten programma 3		12.545.014	12.673.800	13.658.400	13.795.300	13.790.900	13.808.200
0.10	Mutaties reserves	-221.000	-26.200	-19.300	-19.300	-19.300	-19.300
0.2	Burgerzaken	-113	0	0	0	0	0
1.2	Openbare orde en Veiligheid	0	0	0	0	0	0
2.1	Verkeer en vervoer	-140.929	-94.000	-94.000	-94.000	-94.000	-94.000
2.2	Parkeren	0	0	0	0	0	0
2.4	Economische Havens en waterwegen	0	0	0	0	0	0
2.5	Openbaar vervoer	-47.000	0	0	0	0	0
5.3	Cultuur	0	0	0	0	0	0
5.4	Musea	0	0	0	0	0	0
5.5	Cultureel erfgoed	0	0	0	0	0	0
5.6	Media	-11.828	-12.900	-13.300	-13.700	-13.700	-13.700
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-36.447	-38.400	-28.600	-9.800	-9.800	-9.800
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-20.962	-16.700	-17.200	-17.700	-17.700	-17.700
6.81	Geëscaleerde zorg 18+			0	0	0	0
7.2	Riolering	-2.902.866	-3.026.400	-3.181.600	-3.183.400	-3.184.400	-3.185.400
7.3	Afval	-3.035.568	-3.000.800	-3.416.600	-3.389.500	-3.389.900	-3.372.800
7.4	Milieubeheer	-67	0	0	0	0	0
7.5	Begraafplaatsen	-248.421	-264.400	-264.400	-264.400	-264.400	-264.400
8.1	Ruimtelijke Ordening	-79.498	-73.200	-73.300	-73.400	-73.400	-73.400
8.3	Wonen en bouwen	0	0	0	0	0	0
totaal baten programma 3		-6.744.699	-6.553.000	-7.108.300	-7.065.200	-7.066.600	-7.050.500
saldo programma 3		5.800.316	6.120.800	6.550.100	6.730.100	6.724.300	6.757.700

Verschillenanalyse

Het verschil op het taakveld 2.1 Verkeer en vervoer betreft kapitaallasten.

De lagere baten op het taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie betreft het project verkoop snippergroen dat tot en met de begroting 2020 loopt.

Toelichting mutaties reserves

Lasten

In de 1^e tussenrapportage 2019 is besloten de weggevallen huurlasten van het jongerencentrum Albrandswaard te storten in de reserve Grootonderhoud gebouwen.

Baten

De onttrekkingen dienen als dekking voor de kapitaallasten van de activa die betrekking hebben op het ruimen van de begraafplaats Poortugaal en de begraafplaats Rhoon.

Nieuwe investeringen programma Buitenruimte

Investering programma Buitenruimte	2020	2021	2022	2023
Openbare verlichting	105.000	80.000	25.000	75.000
Reconstructies verhardingen	998.400	679.900	879.900	879.900
Reconstructie paden park Rhoon	350.000			
Bruggen	61.500	61.500	61.500	61.500
Beschoeiingen	86.800	86.800	86.800	86.800
Speeltoestellen	171.600	171.600	171.600	171.600
Vrijerval riolering (vGRP 2017-2020)	425.000	504.000	608.000	520.000
Gemalen/drukriolering (GRP 2017-2020)	584.000	659.000	315.000	94.000
Totaal investeringen	2.782.300	2.242.800	2.147.800	1.888.800

Programma 4 Financiën

De financiële positie en planning en control cyclus staan in dit programma centraal. Het uitgangspunt is een duurzaam, materieel sluitende begroting en goed inzicht in inkomsten- en uitgavenstromen.

Taakvelden programma Financiën

De volgende taakvelden vallen onder dit programma.

nr	omschrijving	jaarrekening 2018	begroting 2019 na wijziging	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
0.8	Overige baten en lasten	55.170	159.300	253.000	586.000	623.700	631.600
0.10	Mutaties reserves	219.600	10.800	10.800	10.800	10.800	10.800
totaal lasten programma 4		274.770	170.100	263.800	596.800	634.500	642.400
0.8	Overige baten en lasten	-78.162	0	0	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	-439.223	-78.500	-78.500	-78.500	-78.500	-78.500
totaal baten programma 4		-517.385	-78.500	-78.500	-78.500	-78.500	-78.500
saldo programma 4		-242.615	91.600	185.300	518.300	556.000	563.900

Verschillenanalyse

Op het taakveld 0.8 Overige baten en lasten zijn voorlopig de budgetten voor het nieuw beleid verantwoord.

Tevens zijn de indexeringen voor de jaren 2021 ev geraamd op het taakveld 0.8 Overige baten en lasten.

Toelichting mutaties reserves

Lasten

Jaarlijks wordt een bedrag van € 10.800 gestort in de reserve Grootonderhoud gebouwen.

De baten betreffen onttrekkingen aan reserve Nieuwbouw sporthal Portland en de reserve Nieuwbouw buitendienst en dienen als dekking voor de kapitaallasten.

Nieuw beleid

omschrijving	2020	2021	2022	2023
Wonen: uitvoering woningmarktprogramma	10.000	10.000	10.000	10.000
Wonen: onderzoek naar een wijk waarin partijen samenwerken	10.000			
Wonen: regionale samenwerking	20.000			
Sociaal: sloopkosten Instroompunt	50.000			
Openbare huiskamer	0	10.000	10.000	10.000
Dementieviendelijke gemeente	10.000			
Nieuw beleid	100.000	20.000	20.000	20.000

De drie onderdelen betreffende Wonen en het onderdeel Sloopkosten Instroompunt zijn in de begroting verwerkt op basis van de Voorjaarsnota 2020. De laatste twee onderdelen zijn ten opzichte van de voorjaarsnota nieuw.

Programma 5 Educatie

In dit programma biedt Albrandswaard ruimte voor het faciliteren van kennisverwerving voor uiteenlopende doelgroepen in de samenleving. We beperken ons tot de wettelijke verplichting van (basis)onderwijs.

Taakvelden programma Educatie

De volgende taakvelden vallen onder dit programma.

nr	omschrijving	jaarrekening 2018	begroting 2019 na wijziging	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
0.10	Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
4.1	Basisonderwijs	0	0	12.600	12.700	12.700	12.700
4.2	Onderwijshuisvesting	767.586	718.800	723.200	721.800	717.100	708.000
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.190.154	1.197.200	1.208.900	1.218.500	1.217.000	1.214.700
5.6	Media	339.817	306.700	313.900	315.200	315.200	315.100
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	227.922	219.600	246.900	247.500	247.900	247.800
totaal lasten programma 5		2.525.479	2.442.300	2.505.500	2.515.700	2.509.900	2.498.300
0.10	Mutaties reserves	-90.700	-16.700	-16.700	-16.700	-16.700	-16.700
4.1	Basisonderwijs	0	0	0	0	0	0
4.2	Onderwijshuisvesting	-634	0	0	0	0	0
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-140.477	-142.900	-145.200	-147.700	-147.700	-147.700
5.6	Media	-15.012	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-28	0	0	0	0	0
totaal baten programma 5		-246.851	-174.600	-176.900	-179.400	-179.400	-179.400
saldo programma 5		2.278.628	2.267.700	2.328.600	2.336.300	2.330.500	2.318.900

Verschillenanalyse

Niet van toepassing.

Toelichting mutaties reserves

Baten

Ter dekking van de kapitaallasten van de nieuwbouw van de Don Bosco school en de nieuwbouw van de school Valckensteijn wordt structureel een onttrekking aan de desbetreffende reserves geraamd van € 9.200 respectievelijk € 7.500.

Programma 6 Sport

Sport(verenigingen) en ontspanning speelt een belangrijk rol in onze samenleving. Wij streven naar een sterk ontwikkeld en actief verenigingsleven die van eigen krachten gebruik maken.

Taakvelden programma Sport

De volgende taakvelden vallen onder dit programma.

nr	omschrijving	jaarrekening 2018	begroting 2019 na wijziging	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
0.10	Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
5.1	Sportbeleid en activering	74.264	93.900	126.900	127.200	127.200	126.600
5.2	Sportaccommodaties	1.418.114	1.275.200	1.620.700	1.552.700	1.547.800	1.542.400
totaal lasten programma 6		1.492.377	1.369.100	1.747.600	1.679.900	1.675.000	1.669.000
0.10	Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
5.1	Sportbeleid en activering	0	0	0	0	0	0
5.2	Sportaccommodaties	-335.091	-153.400	-408.200	-412.500	-412.500	-412.500
totaal baten programma 6		-335.091	-153.400	-408.200	-412.500	-412.500	-412.500
saldo programma 6		1.157.287	1.215.700	1.339.400	1.267.400	1.262.500	1.256.500

Verschillenanalyse

Het verschil op het taakveld 5.2 Sportaccommodaties betreft lagere kapitaallasten.

Nieuwe investeringen programma Sport

Investering programma Sport	2020	2021	2022	2023
Reconstructie natuurvelden sportpark De Polder		68.300		
Totaal investeringen	0	68.300	0	0

Programma 7 Sociaal Domein

In dit programma staat het menselijk aspect centraal. Wij streven ernaar dat iedere burger, samen met ons, kan deelnemen en bijdragen aan het versterken van de Albrandswaardse gemeenschap.

Taakvelden programma Sociaal Domein

De volgende taakvelden vallen onder dit programma.

nr	omschrijving	jaarrekening 2018	begroting 2019 na wijziging	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
0.10	Mutaties reserves	236.466	78.400	67.000	44.000	44.000	44.000
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	825.979	849.800	965.600	965.600	939.000	931.900
6.2	Wijkteams	1.473.072	1.594.600	1.913.100	1.897.900	1.943.400	1.941.300
6.3	Inkomensregelingen	5.843.315	6.409.900	6.353.200	6.355.700	6.357.200	6.355.200
6.4	Begeleide participatie	11.078	21.000	47.400	47.600	47.700	47.600
6.5	Arbeidsparticipatie	583.050	895.400	1.003.200	961.000	1.032.400	1.029.100
6.6	Maatwerk-voorzieningen (WMO)	737.432	680.100	687.400	686.400	687.200	686.100
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	2.402.342	2.620.200	2.843.600	2.856.900	2.927.600	2.926.600
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	3.526.789	2.788.800	2.508.900	2.509.400	2.509.700	2.509.300
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	36.937	53.200	81.100	78.700	78.800	78.700
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	675.600	499.400	552.700	553.000	553.100	552.900
7.1	Volksgesondheid	1.066.743	1.388.200	1.396.200	1.382.300	1.374.600	1.373.800
totaal lasten programma 7		17.418.803	17.879.000	18.419.400	18.338.500	18.494.700	18.476.500
0.10	Mutaties reserves	-562.463	-121.100	-73.500	0	0	0
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-42.777	-24.000	-24.000	-24.000	-24.000	-24.000
6.2	Wijkteams	0	0	0	0	0	0
6.3	Inkomensregelingen	-4.682.290	-4.831.400	-4.820.000	-4.797.000	-4.797.000	-4.797.000
6.4	Begeleide participatie	0	0	0	0	0	0
6.5	Arbeidsparticipatie	-4.317	0	0	0	0	0
6.6	Maatwerk-voorzieningen (WMO)	-3.381	0	0	0	0	0
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-163.235	-99.600	-99.600	-99.600	-99.600	-99.600
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-3.300	0	0	0	0	0
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0
7.1	Volksgesondheid	-303.140	-356.300	-365.600	-375.400	-380.100	-385.000
totaal baten programma 7		-5.764.902	-5.432.400	-5.382.700	-5.296.000	-5.300.700	-5.305.600
saldo programma 7		11.653.901	12.446.600	13.036.700	13.042.500	13.194.000	13.170.900

Verschillenanalyse

Het verschil op het taakveld 0.10 Mutaties reserves betreft de dekking ten laste van de Algemene reserve voor het SEVP.

Toelichting mutaties reserves

Lasten

Storting van de baten vergunninghouders in reserve Sociaal deelfonds.

In de 1^e tussenrapportage 2019 is besloten de niet-geraamde huurinkomsten zorgcomplex Portland te storten in de reserve Grootonderhoud gebouwen.

Baten

Zie de verklaring bij de verschillenanalyse.

Niet in voorgaande programma's verantwoorde baten en lasten

Met ingang van het begrotingsjaar 2017 mogen alleen baten en lasten die direct verbandhouden met activiteiten die gericht zijn op de externe klant, worden verantwoord in de programma's. Dus alleen de baten en lasten die betrekking hebben op het primaire proces worden in de programma's opgenomen. Baten en lasten die hier niet onder vallen, worden buiten de programma's gehouden. Het gaat hierbij om overheadkosten, algemene dekkingsmiddelen, Vennootschapsbelasting en onvoorzien. Zo komt er meer inzicht in de omvang van de baten en lasten van het primaire proces in het algemeen en de overhead in het bijzonder.

Taakvelden

De volgende taakvelden vallen onder dit onderdeel.

nr	omschrijving	jaarrekening 2018	begroting 2019 na wijziging	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
0.4	Overhead	6.476.008	7.763.200	7.156.900	7.083.200	7.026.200	7.032.600
0.5	Treasury	-54.466	-67.400	108.500	55.700	-52.100	-134.400
0.61	OZB woningen	9.700	11.000	11.500	11.600	11.700	11.600
0.62	OZB niet-woningen	0	0	0	0	0	0
0.64	Belasting overig	176.555	197.800	200.000	200.000	200.000	200.000
0.7	Algemene uitkering	0	0	0	0	0	0
0.8	Overige baten en lasten	0	75.000	75.000	75.000	75.000	75.000
0.9	Vpb	5.300	76.800	145.400	43.800	42.500	42.400
0.10	Mutaties reserves	5.000	85.000	0	0	0	0
Totaal lasten		6.618.097	8.141.400	7.697.300	7.469.300	7.303.300	7.227.200
0.4	Overhead	-86.602	0	0	0	0	0
0.5	Treasury	-601.651	-634.700	-345.000	-341.600	-341.600	-341.600
0.61	OZB woningen	-3.846.989	-3.997.900	-4.171.700	-4.296.900	-4.425.800	-4.558.600
0.62	OZB niet-woningen	-2.781.429	-2.408.700	-2.562.100	-2.639.000	-2.718.100	-2.799.700
0.64	Belasting overig	0	0	0	0	0	0
0.7	Algemene uitkering	-25.566.627	-27.056.000	-28.247.000	-28.903.000	-29.659.000	-30.620.000
0.9	Vpb	0	0	0	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	0	0	-347.700	0	0	0
Totaal baten		-32.883.298	-34.097.300	-35.673.500	-36.180.500	-37.144.500	-38.319.900
saldo		-26.265.201	-25.955.900	-27.976.200	-28.711.200	-29.841.200	-31.092.700

Verschillenanalyse

De raming op het taakveld 0.5 Treasury betreft het financieringsresultaat. De raming op het taakveld 0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen GF is gebaseerd op de meicirculaire 2019 inclusief de stelpost Jeugd voor 2022 en 2023. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de raadsinformatiebrief 'Meicirculaire 2019 Gemeentefonds' d.d. 25 juni 2019.

De raming op het taakveld 0.10 Mutatie reserves betreft het vrijvallen van de reserve Speelruimteplan.

Toelichting mutaties reserves

Baten

Zie de toelichting bij de verschillenanalyse.

MEERJAREN BALANS

Met ingang van de begroting 2017 is de gemeente op basis van het BBV verplicht een meerjarenbalans op te nemen. De bedragen in deze balans betreffen de stand per 1 januari.

per 1 januari

Bedragen x € 1.000	2020	2021	2022	2023	2024
Activa					
Vaste activa (totaal)	64.681	71.677	73.425	71.471	69.552
* IVA					
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling	335	335	335	335	335
* MVA					
- Investerings met een economisch nut	51.887	57.766	57.331	54.927	52.558
- Investerings met een maatschappelijk nut	8.889	10.096	12.338	12.841	13.334
* FVA					
<i>Kapitaalverstrekkingen aan</i>					
- deelnemingen	1.556	1.556	1.556	1.556	1.556
- gemeenschappelijke regelingen	205	205	205	205	205
<i>Leningen aan</i>					
- overige verbonden partijen	131	71	44	21	10
<i>Overige langlopende leningen ug</i>	1.679	1.648	1.616	1.585	1.554
Vlottende activa	19.060	19.433	13.810	13.905	13.625
* Bouwgronden in exploitatie	5.434	5.808	184	280	0
* Uitzettingen gelden looptijd < 1 jaar	9.340	9.340	9.340	9.340	9.340
* Liquide middelen	367	367	367	367	367
* Overlopende activa	3.918	3.918	3.918	3.918	3.918
Totaal activa	83.741	91.110	87.235	85.376	83.178

Bedragen x € 1.000	2020	2021	2022	2023	2024
Passiva					
Vaste passiva	80.804	74.884	70.611	67.501	63.594
* Algemene reserve	7.984	7.841	7.825	7.825	7.825
* Bestemmingsreserves	8.495	8.049	7.876	7.954	7.925
* Begrotingsresultaat	235	290	628	1.830	1.829
* Voorzieningen	7.729	6.721	6.178	5.809	5.959
* Vaste schulden looptijd > 1 jaar					
Onderhandse leningen van					
- Binnenlandse banken enz.	56.361	51.983	48.104	44.082	40.057
Vlottende passiva	2.936	16.226	16.623	17.875	19.583
* Kortlopende schulden < 1 jaar	1.014	10.304	10.701	11.953	13.661
* Overlopende passiva	1.922	5.922	5.922	5.922	5.922
Totaal Passiva	83.741	91.110	87.235	85.376	83.178

EMU SALDO

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (BBV. Artikel 17c)	-1.348	-353	101	707	1.801
Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	2.669	2.763	2.715	3.154	3.179
Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	1.386	1.231	1.368	1.213	3.179
Uitgaven voorzieningen	-1.141	-3.071	-3.863	-1.582	-1.063
Operationele kasstroom	1.567	570	322	3.492	7.096
Investerings in (im)materiële vast activa die op de balans worden geactiveerd.	-7.451	-9.844	-4.516	-1.248	-1.298
Grondexploitaties	3.978	-407	5.626	97	313
Berekend EMU-saldo	-1.906	-9.682	1.431	2.341	6.111

BIJLAGEN

BIJLAGE I – INVESTERINGEN MET ECONOMISCH EN MAATSCHAPPELIJK NUT

Nieuwe investeringen met economisch nut in €

Omschrijving	Programma	2020	2021	2022	2023
Openbare verlichting	Buitenruimte	105.000	80.000	25.000	75.000
Speeltoestellen	Buitenruimte	171.600	171.600	171.600	171.600
Bestuurkosten	Openbare Orde en Veiligheid & Algemeen bestuur	23.300	23.300	23.300	23.300
Investerings met een economisch nut		299.900	274.900	219.900	269.900

Nieuwe investeringen met maatschappelijk nut in €

Omschrijving	Programma	2020	2021	2022	2023
Reconstructies verhardingen	Buitenruimte	998.400	679.900	879.900	879.900
Reconstructie paden park Rhoo	Buitenruimte	350.000			
Bruggen	Buitenruimte	61.500	61.500	61.500	61.500
Beschoeiingen	Buitenruimte	86.800	86.800	86.800	86.800
Reconstructie natuurvelden sportpark De Polder	Sport	0	68.300	0	0
Investerings met een maatschappelijk nut		1.496.700	896.500	1.028.200	1.028.200

Nieuwe investeringen direct ten laste van voorzieningen in €

Omschrijving	Programma	2020	2021	2022	2023
Vervanging riolering	Buitenruimte	425.000	504.000	608.000	520.000
Vervangen drukgemalen	Buitenruimte	584.000	659.000	315.000	94.000
Investerings direct ten laste van voorzieningen		1.009.000	1.163.000	923.000	614.000

BIJLAGE II – STAAT VAN LANGLOPENDE GELDLENINGEN

Datum besluit	Aflossings-jaar	Bedrag geldlening	Rente%	Schuld per 01-01-2020	Vermeer-dering	Aflossing	Schuld per 31-12-2020
13-12-2000	2025	6.806.703	5,79%	1.633.609		272.268	1.361.341
1-3-2001	2026	4.537.802	5,65%	1.270.585		181.512	1.089.073
4-3-2002	2027	10.000.000	5,37%	3.200.000		400.000	2.800.000
5-1-2003	2028	10.000.000	4,88%	3.600.000		400.000	3.200.000
17-3-2010	2025	4.000.000	3,56%	1.600.000		266.667	1.333.333
17-3-2010	2020	4.000.000	3,07%	400.000		400.000	0
24-3-2011	2021	3.000.000	3,49%	600.000		300.000	300.000
28-2-2014	2034	6.500.000	2,63%	4.875.000		325.000	4.550.000
11-8-2014	2034	7.500.000	2,04%	5.625.000		375.000	5.250.000
begroting 2015	2029	6.000.000	0,73%	4.400.000		400.000	4.000.000
begroting 2016	2027	5.000.000	0,27%	3.500.000		500.000	3.000.000
5-3-2018	2034	5.200.000	1,37%	4.992.000		208.000	4.784.000
11-6-2019	2039	7.000.000	0,52%	7.000.000		350.000	6.650.000
begroting 2019	2061	9.096.000	0,80%	9.096.000			9.096.000
begroting 2019	2046	1.813.000	0,80%	1.813.000			1.813.000
begroting 2019	2036	2.448.000	0,80%	2.448.000			2.448.000
begroting 2019	2031	308.000	0,80%	308.000			308.000
		93.209.505		56.361.194	0	4.378.447	51.982.747

BIJLAGE III – RESERVES EN VOORZIENINGEN

Reserves in €

Naam Reserve	Saldo per 1-1-2019	Saldo per 1-1-2020	Saldo per 1-1-2021	Saldo per 1-1-2022	Saldo per 1-1-2023	Saldo per 1-1-2024
Algemene reserves						
Algemene Reserve	8.153.200	7.983.700	7.841.200	7.825.200	7.825.200	7.825.200
Totaal algemene reserves	8.153.200	7.983.700	7.841.200	7.825.200	7.825.200	7.825.200
Reserves Grondbedrijf						
Reserve Ontwikkelingsprojecten vrije reserve	1.091.700	1.091.700	1.058.100	902.800	902.800	902.800
Strategisch verbinden	330.500	303.800	303.800	303.800	303.800	303.800
Vitaal Albrandswaard	64.900	64.900	64.900	64.900	64.900	64.900
Ondernemend Albrandswaard	84.700	84.700	84.700	84.700	84.700	84.700
Gebiedsfonds polder Albrandswaard	0	0	0	0	0	0
Totaal reserves grondbedrijf	1.571.800	1.545.100	1.511.500	1.356.200	1.356.200	1.356.200
Overige bestemmingsreserves						
Reserve Speelruimteplan	342.800	347.700	0	0	0	0
Reserve Ruimtelijke visie	24.100	24.100	24.100	24.100	24.100	24.100
Reserve Baggeren	558.900	558.900	558.900	558.900	558.900	558.900
Reserve Grootonderhoud gebouwen	783.400	874.700	966.000	1.057.300	1.173.600	1.289.900
Bestemmingsreserve Wethouderspensioenen	709.900	635.800	561.700	556.800	623.300	582.200
Sociaal deelfonds	1.957.400	1.301.600	1.334.600	1.344.600	1.354.600	1.364.600
Landschapstafel io	79.800	79.800	79.800	79.800	79.800	79.800
Totaal overige bestemmingsreserves	4.456.300	3.822.600	3.525.100	3.621.500	3.814.300	3.899.500
Overige bestemmingsreserves kapitaallasten						
Reserve nieuwbouw school Don Bosco	239.400	230.200	221.000	211.800	202.600	193.400
Reserve nieuwbouw Sportzaal Portland	1.278.900	1.242.800	1.206.700	1.170.600	1.134.500	1.098.400
Reserve nieuwbouw buitendienst	1.102.100	1.059.700	1.017.300	974.900	932.500	890.100
Reserve nieuwbouw school Valckesteyn	195.100	187.600	180.100	172.600	165.100	157.600
Reserve ruiming begraafplaats Poortugaal	97.300	89.800	82.300	74.800	67.300	59.800
Reserve ruiming begraafplaats Rhoon	329.000	317.200	305.400	293.600	281.800	270.000
Totaal overige bestemmingsreserves kapitaallasten	3.241.800	3.127.300	3.012.800	2.898.300	2.783.800	2.669.300
Totaal-generaal	17.423.100	16.478.700	15.890.600	15.701.200	15.779.500	15.750.200

Voorzieningen in €

Naam Voorziening	Saldo per 1-1-2019	Saldo per 1-1-2020	Saldo per 1-1-2021	Saldo per 1-1-2022	Saldo per 1-1-2023	Saldo per 1-1-2024
Voorzieningen dubieuze debiteuren						
Dubieuze debiteuren	143.200	143.200	143.200	143.200	143.200	143.200
Totaal Vz dubieuze debiteuren	143.200	143.200	143.200	143.200	143.200	143.200
Voorzieningen verplichtingen, verliezen en risico's						
Wethouderspensioren	1.009.300	1.109.300	1.209.300	1.238.900	1.189.600	1.242.400
Wachtgeld vm wethouders	316.800	154.100	0	0	0	0
Wachtgeld vm burgemeester	0	232.700	141.700	56.700	0	0
Afwikkeling Smaak van Poortugaal	3.700	3.700	3.700	3.700	3.700	3.700
BTW sportbesluit	173.300	173.300	173.300	173.300	173.300	173.300
Totaal Vz verplichtingen, verliezen en risico's	1.503.100	1.673.100	1.528.000	1.472.600	1.366.600	1.419.400
Vz middelen 3den met bestedingsverplichting						
Riolering	4.053.300	4.409.700	3.807.300	3.582.000	3.626.900	4.013.000
Afvalstoffenheffing	1.636.200	1.335.900	1.055.700	773.600	446.400	138.300
Totaal Vz mddelen 3den met bestedingsverplichting	5.689.500	5.745.600	4.863.000	4.355.600	4.073.300	4.151.300
Voorzieningen verliesgevende grondexploitaties						
Centrumplan Poortugaal	831.900	831.900	0	33.700	33.700	33.700
Plan Spui	1.917.500	1.917.500	1.917.500	0	0	0
Portland	0	0	0	0	0	0
Polder Albrandswaard	67.000	67.000	67.000	100	100	100
Totaal Vz verliesgevende grondexploitaties	2.816.400	2.816.400	1.984.500	33.800	33.800	33.800
Voorzieningen onderhoud egalisatie						
Onderhoud Sporthal Portland	291.100	310.500	329.900	349.300	368.700	388.100
Totaal Vz onderhoud egalisatie	291.100	310.500	329.900	349.300	368.700	388.100
Totaal Voorzieningen	10.443.300	10.688.800	8.848.600	6.354.500	5.985.600	6.135.800

BIJLAGE IV – SUBSIDIEPLAFOND 2020

Omschrijving	bedrag
Integraal veiligheidsbeleid	10.000
Brede school impulsregelingen	115.900
Educatieve agenda	
Re-integratieprojecten	16.000
Bibliotheekwerk	189.400
Sportbeleid algemeen	173.100
Culturele activiteiten/stimulering	27.700
Monumenten	1.000
Lokale media	14.500
Maatschappelijk werk algemeen	20.800
Sociale Activering ouderen	232.600
Vluchtelingen	21.500
WMO algemene voorzieningen	385.100
Jeugd- en jongerenwerk algemeen	212.400
Peuterspeelzalen	157.000
Gezondheidszorg Algemeen	11.600
Centrum Jeugd en Gezin	691.200
Wijkleefbaarheid	9.800
Lokaal preventief jeugd	49.600
Sociale wijkteams en cliëntondersteuning	119.700
	2.458.900

BIJLAGE V – TAAKVELDEN

nr	omschrijving	begroting 2020		saldo	Programma
		lasten	baten		
0.1 Bestuur en ondersteuning					
0.1	Bestuur	1.934.000	-600	1.933.400	Openbare Orde & Veiligheid & Algemeen Bestuur
0.2	Burgerzaken	1.056.500	-398.700	657.800	Openbare Orde & Veiligheid & Algemeen Bestuur
0.2	Burgerzaken	4.400	0	4.400	Buitenruimte
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	391.800	-41.000	350.800	Ruimtelijke ordening, Wonen & Economie
0.4	Overhead	7.156.900	0	7.156.900	Overzicht niet in voorgaande progr. baten en lasten
0.5	Treasury	108.500	-345.000	-236.500	Overzicht niet in voorgaande progr. baten en lasten
0.61	OZB woningen	11.500	-4.171.700	-4.160.200	Overzicht niet in voorgaande progr. baten en lasten
0.62	OZB niet-woningen		-2.562.100	-2.562.100	Overzicht niet in voorgaande progr. baten en lasten
0.64	Belasting overig	200.000	0	200.000	Overzicht niet in voorgaande progr. baten en lasten
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen GF	0	-28.247.000	-28.247.000	Overzicht niet in voorgaande progr. baten en lasten
0.8	Overige baten en lasten	253.000	0	253.000	Financiën
0.8	Overige baten en lasten	0	0	0	Openbare Orde & Veiligheid & Algemeen Bestuur
0.8	Overige baten en lasten	75.000	0	75.000	Overzicht niet in voorgaande progr. baten en lasten
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	145.400	0	145.400	Overzicht niet in voorgaande progr. baten en lasten
0.10	Mutaties reserves	0	-143.100	-143.100	Openbare Orde & Veiligheid & Algemeen Bestuur
0.10	Mutaties reserves	25.000	-33.600	-8.600	Ruimtelijke Ordening, Wonen & Economie
0.10	Mutaties reserves	21.500	-19.300	2.200	Buitenruimte
0.10	Mutaties reserves	10.800	-78.500	-67.700	Financiën
0.10	Mutaties reserves	0	-16.700	-16.700	Educatie
0.10	Mutaties reserves	0	0	0	Sport
0.10	Mutaties reserves	67.000	-73.500	-6.500	Sociaal Domein
0.10	Mutaties reserves	0	-347.700	-347.700	Overzicht niet in voorgaande progr. baten en lasten
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	235.400	235.400	
1. Veiligheid					
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	1.298.600	-53.600	1.245.000	Openbare Orde & Veiligheid & Algemeen Bestuur
1.2	Openbare orde en Veiligheid	525.700	-27.600	498.100	Openbare Orde & Veiligheid & Algemeen Bestuur
1.2	Openbare orde en Veiligheid	12.400	0	12.400	Buitenruimte
1.2	Openbare orde en Veiligheid	0	-13.200	-13.200	Ruimtelijke ordening, Wonen & Economie
2. Verkeer, vervoer en waterstaat					
2.1	Verkeer, wegen en water	4.039.400	-94.000	3.945.400	Buitenruimte
2.2	Parkeren	9.100	0	9.100	Buitenruimte
2.3	Recreatieve havens	6.300	0	6.300	Buitenruimte
2.4	Economische Havens en waterwegen	486.400	0	486.400	Buitenruimte
2.5	Openbaar vervoer	0	0	0	Buitenruimte
3. Economische zaken					
3.1	Economische ontwikkeling	110.500	-25.000	85.500	Ruimtelijke ordening, Wonen & Economie
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.075.900	-2.057.800	18.100	Ruimtelijke ordening, Wonen & Economie
4. Onderwijs					
4.1	Openbaar basisonderwijs	12.600	0	12.600	Educatie
4.2	Onderwijshuisvesting	723.200	0	723.200	Educatie
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.208.900	-145.200	1.063.700	Educatie
5. Sport, cultuur en recreatie					
5.1	Sportbeleid en activering	126.900	0	126.900	Sport
5.2	Sportaccommodaties	1.620.700	-408.200	1.212.500	Sport
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	84.800	0	84.800	Buitenruimte
5.4	Musea	13.600	0	13.600	Buitenruimte
5.5	Cultureel erfgoed	20.000	0	20.000	Buitenruimte
5.6	Media	313.900	-15.000	298.900	Educatie
5.6	Media	16.100	-13.300	2.800	Buitenruimte
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.456.600	-28.600	2.428.000	Buitenruimte

nr	omschrijving	lasten	baten	saldo	Programma
6. Sociaal domein					
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	965.600	-24.000	941.600	Sociaal domein
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	246.900	0	246.900	Educatie
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	112.500	-17.200	95.300	Buitenruimte
6.2	Wijkteams	1.913.100	0	1.913.100	Sociaal domein
6.3	Inkomensregelingen	6.353.200	-4.820.000	1.533.200	Sociaal domein
6.4	Begeleide participatie	47.400	0	47.400	Sociaal domein
6.5	Arbeidsparticipatie	1.003.200	0	1.003.200	Sociaal domein
6.6	Maatwerk-voorzieningen (WMO)	687.400	0	687.400	Sociaal domein
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	2.843.600	-99.600	2.744.000	Sociaal domein
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	2.508.900	0	2.508.900	Sociaal domein
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	81.100	0	81.100	Sociaal domein
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	16.900	0	16.900	Buitenruimte
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	552.700	0	552.700	Sociaal domein
7. Volksgezondheid en milieu					
7.1	Volksgezondheid	1.396.200	-365.600	1.030.600	Sociaal domein
7.2	Riolering	2.310.600	-3.181.600	-871.000	Buitenruimte
7.3	Afval	2.684.400	-3.416.600	-732.200	Buitenruimte
7.4	Milieubeheer	12.400	0	12.400	Buitenruimte
7.4	Milieubeheer	546.700	0	546.700	Buitenruimte
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	173.900	-264.400	-90.500	Buitenruimte
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing					
8.1	Ruimtelijke Ordening	311.600	-753.300	-441.700	Ruimtelijke ordening, Wonen & Economie
8.1	Ruimtelijke Ordening	459.200	-73.300	385.900	Buitenruimte
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	4.858.300	-4.520.200	338.100	Ruimtelijke ordening, Wonen & Economie
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)			0	Buitenruimte
8.3	Wonen en bouwen	346.000	-577.900	-231.900	Ruimtelijke ordening, Wonen & Economie
8.3	Wonen en bouwen	183.600	0	183.600	Buitenruimte
		57.238.300	-57.238.300	0	

BIJLAGE VI – VERTREKPUNT CONCEPT BEGROTING 2020 - 2023

Financieel perspectief begroting 2020

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Meerjarig perspectief van primitieve begroting 2019	78.300	402.100	585.800	585.800
Structurele gevolgen 2 ^e tussenrapportage 2018	92.600	23.000	9.500	9.500
Structurele effecten jaarrekening 2018	-103.300	-103.300	-103.300	-103.300
Structurele effecten 1 ^e tussenrapportage 2019	-800.700	-920.400	-689.300	-720.200
Uitgangspunt voorjaarsnota 2020	-733.100	-598.600	-197.300	-228.200
B. Rekenkundige en algemene kaders	100.000	100.000	100.000	125.000
Indexering globale herrekening 2,3% => 1,4%	100.000	100.000	100.000	125.000
D. Autonome ontwikkelingen	-165.000	-85.000	-85.000	-85.000
Wonen; uitvoering woningmarktprogramma.	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Wonen; onderzoek naar een wijk waarin partijen samenwerken.	-10.000			
Wonen; regionale samenwerking.	-20.000			
Sociaal; sloopkosten Instroompunt.	-50.000			
Sociaal; doelgroepenvervoer ivm nieuwe aanbesteding.	-75.000	-75.000	-75.000	-75.000
E. Bedrijfsvoering	-416.200	-416.200	-416.200	-416.200
Sociaal Domein BAR-organisatie, fundament en formatie.	-350.000	-350.000	-350.000	-350.000
BAR-Bijdrage; begroting 2020 e.v.	-66.200	-66.200	-66.200	-66.200
F. Investerings	0	-19.500	-19.500	-19.500
Renoveren en vervangen paden, park Rhoon.	0	-19.500	-19.500	-19.500
G. Voorgestelde dekking	1.300.000	1.005.000	855.000	905.000
Aframen dotatie aan Algemene Reserve in 2020 en 2021.	100.000	200.000	0	0
Inzet ruimte in Reserve Sociaal Domein (€ 400.000,- tot min. 1,6 milj.).	400.000	0	0	0
Opheffen wettelijk overbodig geworden Reserve				
Speelruimteplan (incl. jaarlijkse dotatie van € 5.000,-).	350.000	5.000	5.000	5.000
Stelpost CAO/Werkgeversbijdrage BAR inzetten.	100.000	150.000	200.000	250.000
Stelpost IBP lokale vertaling inzetten en functioneel ramen/labellen.	350.000	650.000	650.000	650.000
H. Gevolgen gemeentelijk belastingbeleid	-73.300	29.200	30.600	30.600
Vennootschapsbelasting; actualisatie doorrekening.	-73.300	29.200	30.600	30.600
Bijgesteld perspectief voorjaarsnota	745.500	613.500	464.900	539.900
Saldo meerjarenperspectief	12.400	14.900	267.600	311.700